

საქართველოს პარლამენტის
ეროვნული ბიბლიოთეკა

ლევან ფრუიძე

ბიობიბლიოგრაფია

Леван Акакиевич
Пруидзе
Биобиблиография

*

Levan Pruidze
Biobibliography

«თბილისი»
2019

Леван Акакиевич
Пруидзе
Биобиблиография
*

Levan Pruidze
Biobibliography

- Тбилиси
- Tbilisi

2019

ლევან

ფრუიძე

ბიობიბლიოგრაფია

(1954 - 2017)

ლევან ფრუიძე. სამების საკათედრო ტაძარი. 12 მარტი,

2011 წელი.

UDC (უდკ): 016:929 (479,22)

ფ-96

ბიბლიოგრაფიაში თავმოყრილია ცნობილი ქართველი ეთნოლოგის, პროფესორ ლევან ფრუიძის 1954 – 2017 წლების ნაშრომები: წიგნები, სამეცნიერო-პოპულარული სტატიები, რეცენზიები, ანოტაციები, მისი რედაქტორობით გამოცემული შრომები, მხატვრული ნაწარმოებები. მასალა სისტემატიზებულია ქრონოლოგიური თანმიმდევრობით. ერთვის ლ. ფრუიძის სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვა, სახელთა ანბანური საძიებელი.

შემდგენლები: მარეხ ასათიანი, **ნანა ფრუიძე**

რედაქტორი: გურამ თაყნიაშვილი

კომპიუტერული უზრუნველყოფა: გიორგი გელაშვილი

წიგნი იბეჭდება საქართველოს პარლამენტის ეროვნული
ბიბლიოთეკის ფინანსური მხარდაჭერით

© საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა
ISBN: 978-9941-9652-1-0

შინაარსი

- წინასიტყვაობა - 5.
- ლევან ფრუიძე : (სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვა) – 11.
- ლევან ფრუიძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ძირითადი თარიღები - 15.
- ძირითადი შრომები - 16.
- შემდგენელი და რედაქტორი - 23.
- წიგნებსა და კრებულებში გამოქვეყნებული მასალა - 26.
- პერიოდულ გამოცემებში გამოქვეყნებული შრომები და სტატიები - 33.
- რეცენზენტი - 124.
- ლევან ფრუიძე - სამეცნიერო კონფერენციებისა და სიმპოზიუმების მონაწილე - 136.
- მწერალი და მთარგმნელი - 142.
- ლიტერატურა ლევან ფრუიძის შესახებ - 145.
- იუბილეები - 161.
- სახელთა საძიებელი - 164

წინასიტყვაობა

ქართველ მეცნიერთა და საზოგადო მოღვაწეთა ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ ბიბლიოგრაფიული ცნობების გამოვლენა, სისტემატიზაცია და ბეჭდური სახით გამოცემა საქართველოს დიდი სამეცნიერო ბიბლიოთეკებისა და კვლევითი დაწესებულებების მუშაობის ერთ-ერთ საპატიო და ძირითად მიმართულებად იქნა მიჩნეული ჯერ კიდევ გასული საუკუნის 60-70-იანი წლებიდან. ბიბლიოგრაფიულ სერიას „ქართველი მეცნიერები“ სათავე დაუდო საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ცენტრალურმა სამეცნიერო ბიბლიოთეკამ. ამ სერიის პირველი ნაშრომი, პირველი ბიბლიოგრაფიული ხასიათის წიგნი გამოიცა 1976 წელს და იგი მიეძღვნა დიდ ქართველ მეცნიერს ივანე ჯავახიშვილს. ამის შემდეგ აღნიშნული ბიბლიოთეკა და საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა პერიოდულად აქვეყნებდნენ ცალკეულ მეცნიერთა და საზოგადო მოღვაწეთა შესახებ არსებულ მასალებს, რითაც დიდ სამსახურს უწევენ სხვადასხვა დარგში მომუშავე მეცნიერ-მკვლევარებს. ქართველ მეცნიერთათვის კარგადაა ცნობილი ივანე ჯავახიშვილის შეხედულებები სამეცნიერო-კვლევით მუშაობაში ბიბლიოგრაფიული ძიებისა და საერთოდ ბიბლიოგრაფიული მაჩვენებლების როლისა და დანიშნულების შესახებ. დიდი მეცნიერი ბიბლიოგრაფიული მაჩვენებლების შედგენის აუცილებლობაზე მიუთითებდა ჯერ კიდევ 1908 წელს, როდესაც იგი ხელმძღვანელობდა პეტერბურგის უნივერსიტეტის ქართველ სტუდენტთა სამეცნიერო წრეს. ბიბლიოგრაფიების გამოყენება ბევრად უადვილებს კვლევა-ძიებას განსაკუთრებით დამწყებ მეცნიერებს, რომლებიც მათთვის საჭირო მასალებს ეძიებენ ინფორმაციის უკიდევანო სივრცეში.

თქვენს წინაშეა ცნობილი მეცნიერის, საზოგადო მოღვაწისა და მწერლის ლევან ფრუიძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ამსახველი პუბლიკაციების გარკვეული წესით აღწერილი და

სისტემატიზებული ბიობლიოგრაფიული ნაშრომი, რომლის ერთი თვალის გადავლებითაც ნათელი ხდება ამ დიდი მოქალაქისა და ჭეშმარიტად მამულიშვილის რვა ათეულ წელზე მეტი პერიოდის მოღვაწეობა და მეცნიერული შემართება. ლ. ფრუიძის ღვაწლი და ამაგი ნათელი მაგალითია მუხლჩაუხრელად მოღვაწე მამულიშვილისა, მოღვაწისა, რომელიც დღენიდაც იღწვის მშობლიური კუთხისა და სამშობლოს კეთილდღეობისათვის.

ლ. ფრუიძემ თავისი პირველი ნაბიჯები გადადგა სამწერლო ასპარეზზე. 1954 წლიდან მოყოლებული ჯერ ადგილობრივ, ხოლო შემდეგ რესპუბლიკურ პერიოდულ გამოცემებში აქვეყნებდა ნაკვევებს რაჭის ყოფა-ცხოვრებისა და ტრადიციების შესახებ. უფრო წარმატებული გამოდგა მისი მცდელობა საბავშვო მწერლობაში. 1956 წელს, სამოცი წლის წინათ, ჟურნალ „ცისკარში“ გამოქვეყნდა მისი პირველი მოთხრობა: „შემთხვევა ბაღში“, ამის შემდეგ 1960-1970-იან წლებში ზედიზედ გამოქვეყნდა მისი საყმაწვილო მოთხრობები, რომლებიც ყურადღებას იპყრობენ თხრობის მარტივი სტილითა და სახალისო სიუჟეტით. ასეთი მოთხრობებია: „უცხო ფრინველი“, „დაკარგული ბილიკი“, „შოშიტა“, „ცხრაციხეთის ლეგენდა“ და სხვ. მათი უმრავლესობა ცალკე წიგნებად გამოსცა გამომცემლობა „ნაკადულმა“. მისმა საბავშვო ნაწარმოებებმა დადებითი გამოხმაურება გამოიწვია ქართულ ლიტერატურულ კრიტიკაში.

მშობლიური მხარისა და სამშობლოს უსაზღვრო სიყვარულით გულანთებული ახალგაზრდა ღრმად ჩაუფიქრდა მშობლიური მხარის ყოფა-ცხოვრებისა და სოციალურ-ეკონომიკურ საკითხებს. ონის, ამბროლაურის, გორის რაიონულ გაზეთებში, ხოლო შემდგომ ჟურნალ „პიონერში“, „საბჭოთა ხელოვნებაში“, გაზეთ „ლიტერატურულ საქართველოში“ სისტემატიურად აქვეყნებდა სტატიებსა და კორესპონდენციებს ვაზისა და ღვინის წარმოების, ხალხური საკრავების, ეთნოგრაფიული ექსპედიციების, რაჭველი მესტვირეების,

მუსიკალური ფოლკლორის შესახებ; ამ საკითხების კვლევას ავტორი თანდათანობით აძლევდა მეცნიერული კვლევის ხასიათსა და შინაარსს, ამდიდრებდა რა მათ ყოფითი ელემენტებითა და ცხოვრებისეული სურათებით. მუშაობდა რა საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში, შემდგომ ივ. ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტებში,

ლ. ფრუიძემ შეიძინა არა მარტო თეორიული ცოდნა, არამედ ღრმად განისწავლა პრაქტიკული მოღვაწეობის ანალიზისა და განზოგადების საკითხებში. ამის დასტურია მის მიერ 1968 წელს დაცული დისერტაცია „მევენახეობა-მელვინეობა რაჭაში: ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით“. 1974 წელს გამოიცა მისი „მევენახეობა - მელვინეობა რაჭაში“, წ.1 : (ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით). ნაშრომში მეცნიერული კვლევის მეთოდებითაა შესწავლილი და განზოგადებული რაჭის მევენახეობა-მელვინეობის ხალხური წესები, ვაზის ჯიშები, ღვინის დაყენებისა და მოხმარების საკითხები.

ქართული ეთნოგრაფიისა და ეროვნული ტრადიციების კვლევას ავტორმა მიუძღვნა არაერთი ნაშრომი. სპეციალისტთა და მკითხველთა ყურადღება მიიპყრო მისმა ნაშრომებმა „ქართული ეთნოგრაფია და ტრადიციები“ (1974 წ.); „ყოფა და ტრადიციები“ (1981 წ.); „ეროვნული ტრადიციების მიზნობრივი მართვა“ (1984 წ.); „რაჭა, წარსული, აწმყო და მომავალი“ (2012 წ.); „ტრადიციათმცოდნეობა, როგორც ქართველოლოგიის შემადგენელი ნაწილი“ (2013 წ.) და სხვ. ეს ნაწილია იმ ნაშრომებისა, რომლებიც შესრულებულია ამ პროცესებისა და გარემოებების უშუალო მონაწილის თვალთახედვითა და ანალიზის საფუძველზე. საყოველთაო აღიარება მოიპოვა მისმა მეცნიერულმა გამოკვლევამ „საქართველოს მევენახეობისა და მელვინეობის ისტორია“- ტ. 1 (2014 წ.). ნაშრომი პროსპექტიული გეგმით გათვალისწინებულია სამ ტომად. ლ. ფრუიძის მეცნიერულ და პუბლიცისტურ მოღვაწეობაში მარადიულ თემებად იქცა მშობლიური კუთხის, რაჭის ყოფა, ტრადიციები,

სოფლის მეურნეობა, მიგრაციის და ამ კუთხესთან დაკავშირებული პრობლემური საკითხები, რომლებიც ნიშანდობლივია არა მარტო რაჭისათვის. 2012 წელს მთიანეთის პრობლემათა კომპლექსური შემსწავლელი კომისიის წევრებთან ერთად შედგა და გამოქვეყნდა მონოგრაფია: „რაჭა, წარსული, აწმყო, მომავალი“, სადაც ჩამოყალიბებულია რაჭის ტერიტორიის სოციალურ-ეკონომიკური და დემოგრაფიული განვითარების პრობლემები. ამ საკითხს მიეძღვნა ლ. ფრუიძის სტატიები, გამომხატურებები, რეცენზიები, სადაც ავტორმა გაბედულად აიმაღლა ხმა რაჭის სოფლების დაცლის საკითხებზე: „დედავ, იხსენი რაჭა“ („ცისკარი“, 1982, N4); „რაჭის საუნჯე რომ დაიშრიტოს“ („საქართველოს კომუნისტი“, 1986, N7); „რა სტკივა რაჭას“ („ახალგაზრდა კომუნისტი“, 1989, 3 აგვისტო); „რატომ მიაქვს რაჭა წყალს“ („საქართველოს ბუნება“, 1989, N6) და სხვა პუბლიკაციები, რომლებშიც რაჭის პრობლემების ავტორი განიხილავს საქართველოს აგრარულ პოლიტიკასთან ორგანულ კავშირში.

ლევან ფრუიძე, სარგებლობდა რა 1992–1995 წწ. საქართველოს პარლამენტის წევრის სტატუსით, მთელი სიმწვავეით აყენებდა ქართული მიწების გასხვისებისა და სოფლების დაცლის საშიშროების პრობლემებს. იგი თანამოკალმეებთან ერთად არაერთგზის მიმართავდა უმაღლესი საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ხელისუფლების თანამდებობის პირებს აღნიშნული პრობლემების შესახებ, ფხიზლად ადევნებდა რა თვალყურს მის სამშობლოში მიმდინარე სოციალურ-პოლიტიკურ და ეკონომიკურ პრობლემებს. მისი წერილები, სტატიები, მოწოდებები, მიმართვები დაწერილია გულისტკივილითა და ქართული მიწის სიყვარულის პათოსით. „ვაღიაროთ ქართული სოფლის უზენაესობა“ („ნაკადული“, 1992, N3), „მთელი ძალაუფლება ხალხს“ (კვალი“, 1992, N4), „დავამყაროთ ჭემმარტი სახალხო მმართველობა“ („საქართველოს რესპუბლიკა“, 1993, 25 აგვისტო), „მიწა, კომლი და პოლიტიკა“ („ქართველი ერი“, 1993, 9 ივლისი). 1995 წელს ლ. ფრუიძემ

გაზეთ „ლიტერატურულ საქართველოში“ (NN5,6,7) გამოაქვეყნა სამი წერილი თემაზე: „აგრარული რეფორმის ქართული გზა, აგრარული კონცეფციისათვის“. აღნიშნულ წერილებში ავტორი დაკვირვებული თვალთ მიმოიხილავს მიწის საკითხებს და წერს რეკომენდაციებს. „იყიდება საქართველო, იყიდება“, ხმას იმაღლებს 1996 წელს გამოქვეყნებულ ერთ-ერთ სტატიაში. აღნიშნულ წერილებსა და კრიტიკულ გამოსვლებში ავტორი ღიად და გაბედულად საუბრობს მმართველი პარტიებისა და მაღალი თანამდებობის პირებთან ქვეყანაში შექმნილ მძიმე სოციალურ-ეკონომიკურ პრობლემებზე.

არ შეიძლება არ აღინიშნოს ლევან ფრუიძის, როგორც მეცნიერ-მკვლევარისა და საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის დიდი ხნის მკითხველისა და ამ ბიბლიოთეკის მეგობართა საზოგადოების წევრის დამოკიდებულება და გულისხმიერება აღნიშნული დაწესებულების წინაშე სხვადასხვა დროს წამოჭრილი პრობლემებისადმი. მის მიერ გამოქვეყნებული სტატიები ეხება ბიბლიოთეკაში დავანებული მდიდარი წიგნადი ფონდის მოვლა-პატრონობისა და ხელმისაწვდომობის საკითხებს. თავის წერილებში „ეროვნული ბიბლიოთეკა შველას ითხოვს“ („საქართველოს რესპუბლიკა“, 2000, 11 დეკემბერი), „განწირული მკითხველები და ბიბლიოთეკარები“ („ლიტერატურული საქართველო“, 2003, 3-9 ოქტომბერი), „საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკა ყოფნარყოფნის ზღვარზე“ („ლიტერატურული საქართველო“, 2004, 25 ივნისი-1 ივლისი; 2-8 ივლისი) და სხვ. სტატიებში ავტორი ყურადღებას ამახვილებს ძველი ქართული პერიოდიკის აღდგენისა და დაცვის, უნიკალური წიგნადი ფონდების რესტავრაციისა და სხვა პრობლემებზე. ნათელია, რომ მეცნიერმა მთელი თავისი შემოქმედების დიდი ნაწილი შექმნა სწორედ ამ წიგნადი ფონდების გამოყენებით. ლ. ფრუიძე ახლოს იცნობს აღნიშნული ბიბლიოთეკის ქართველოლოგიურ მუშაობას. მან თავის დროზე მხარეთმცოდნეობითი მუშაობა გამოაცხადა ქართველოლოგიური კვლევის ორგანულ ნაწილად, მიიჩნია რა

იგი მეცნიერული მუშაობის ერთ ერთ მიმართულებად. აღნიშნული ბიბლიოთეკის ქართველოლოგიის განყოფილებამ ითავა წინამდებარე ბიობიბლიოგრაფიული ნაშრომის შედგენა.

ლევან ფრუიძის ბიობიბლიოგრაფიაში ასახულია მის მიერ გამოცემული წიგნები, გამოქვეყნებული სტატიები, რეცენზიები, წერილები, მიმართვები, ყველა სახის პუბლიკაციები, რომლებიც მოიცავს ხანგრძლივ პერიოდს: 1954-2017 წლებს. წიგნი შედგენილია საქართველოში ასეთი სახის ბიბლიოგრაფიული ნაშრომების სტრუქტურის შესაბამისად. აღწერილი მასალების ქრონოლოგიური თანმიმდევრობა მკითხველს საშუალებას აძლევს თვალყური ადევნოს მეცნიერის შემოქმედებას წლიდან-წლამდე. თითოეული ბიბლიოგრაფიული ჩანაწერი შესრულებულია დოკუმენტების აღწერილობის სტანდარტების შესაბამისად. აღწერილობათა უმრავლესობას დაერთვის მოკლე ანოტაციები, პირთა საძიებელი. ბიობიბლიოგრაფიის შემდგენლების წინაშე იმთავიდანვე რთული ამოცანა დაისახა – გამოევიდინათ, შეესწავლათ, ბიბლიოგრაფიული თვალთ დაემუშავებინათ და აღწერათ მეცნიერის კალმით შექმნილი თითოეული ნაშრომი. ეს ამოცანა წარმატებით გადაჭრეს შემდგენლებმა, ეროვნული ბიბლიოთეკის მთავარმა სპეციალისტმა მარეხ ასათიანმა და ლ. ფრუიძის მეუღლემ, ქალბატონმა ნანა ფრუიძემ.

არ შეიძლება მადლიერებით არ მოვიხსენოთ საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის პერიოდულ გამოცემათა საცავის განყოფილების გამგის, ქალბატონ ლამარა ღამბაშიძისა და ამავე საცავის ყველა თანამშრომელთა მიერ გაწეული დახმარება, რომლებიც უზრუნველყოფდნენ პირველ წყაროებთან აპერატიულ ხელმისაწვდომობას, რისთვისაც დიდ მადლობას ვუხდით მათ.

გურამ თაყნიაშვილი
14.01.2016

ლევან ფრუიძე

(სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის
მოკლე მიმოხილვა)

ლევან აკაკის ძე ფრუიძე დაიბადა 1933 წლის 24 თებერვალს ამბროლაურის რაიონის სოფელ ქვედა ჟოშხაში. 1950 წელს დაამთავრა ჭრებალოს საშუალო სკოლა, ხოლო 1959 წელს გორის პედაგოგიური ინსტიტუტის ისტორია-ფილოლოგიის ფაკულტეტი წარჩინებით. იმავე წელს მუშაობა დაიწყო თბილისში, საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში. 1968 წელს აკადემიკოსმა გიორგი ჩიტაიამ გადაიყვანა ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიის, არქეოლოგიის და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტში. იქვე დაიცვა სამეცნიერო ხარისხი. არის ისტორიის მეცნიერებათა აკადემიური დოქტორი. ლ. ფრუიძემ განვლო გზა ლაბორანტობიდან წამყვან მეცნიერ თანამშრომლამდე. არის რამდენიმე მონოგრაფიისა და მრავალი პუბლიკაციის ავტორი. იყო 1992-1995 წლების საქართველოს პარლამენტის წევრი. დაჯილდოებულია „ღირსების“ ორდენით.

მოსწავლე ახალგაზრდობის რესპუბლიკურ სასახლეში ხანგრძლივი და ნაყოფიერი მოღვაწეობისათვის დაჯილდოებულია „სახალხო განათლების წარჩინებულის“ მედლით.

ლ. ფრუიძემ სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობა სტუდენტობიდანვე, მშობლიური კუთხის – რაჭის შესწავლით დაიწყო. ფეხით შემოიარა ამ მხარის ყველა სოფელი. შეადგინა ტოპონიმიკური ლექსიკონი. მან აკად. გიორგი ჩიტაიას რჩევით, ხელი მოჰკიდა საქართველოს მევენახეობა - მეღვინეობის ისტორიულ-ეთნოგრაფიულ შესწავლას და 1972 წელს ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით გამოაქვეყნა მონოგრაფია: „მევენახეობა და მეღვინეობა საქართველოში“, წიგნი პირველი: „რაჭა“, რომელსაც დიდი მოწონება ხვდა.

მსცოვანი ავტორი ახალგაზრდული შემართებით განაგრძობს მუშაობას საქართველოს ყველა მხარის ვაზის კულტურ-

რაზე, თავი მოუყარა უმდიდრეს მასალას, რომლის გამოქვეყნება ეროვნულ მეცნიერებას მნიშვნელოვნად გაამდიდრებს.

მეცნიერი XX ს-ის 60-იანი წლებიდან დღემდე ვაზის კულტურას სწავლობს. შექმნა საქართველოს მევენახეობა - მეღვინეობის ისტორიის სამტომეული, პირველი წიგნი გამოქვეყნდა 2014 წელს. საქართველოს მევენახეობისა და მეღვინეობის ისტორია. წ.1: შესავალი – ძველი სამყარო, რომელმაც სპეცი-ალისტებისა და ფართო მკითხველის მაღალი შეფასება დაიმსახურა. მეორე ტომს – „მევენახეობას“ და მესამე ტომს - „მეღვინეობას“ საზოგადოება დიდი ინტერესით მოელის.

გამოსაცემად მომზადებულია და მალე დაიბეჭდება სამეცნიერო-პოპულარული ნარკვევი „ქართული ვაზი და ღვინო“.

ლ. ფრუიძის 800-მდე სტატია თემატურად მრავალფეროვანია, მაგრამ ძირითადი მიმართულებებიდან გამოიყოფა ქართული ცხოვრების წესი და ტრადიციები, სოფლის მიწისა და მთის მტკივნეული პრობლემები, უმძიმესი დემოგრაფიული ვითარება და ა. შ.

საბჭოთა ხელისუფლების წლებში, როცა ხალხურ გამოყენებით ხელოვნებას და შინარეწვას მოსპობის საფრთხე დაემუქრა, როცა თვითნაბად უნიჭიერეს ოსტატებს, რომლებიც ქართველი ერის ტრადიციულ კულტურას შთამომავლობით ანვითარებდნენ, რიგით ხელოსნებად თვლიდნენ და დევნიდნენ, ლ. ფრუიძემ ამ უმსგავსობის წინააღმდეგ ხმა აიმაღლა და რესპუბლიკურ პრესაში მრავალი პუბლიკაცია გამოაქვეყნა, რის შედეგადაც სახალხო ხელოვანებს შედარებით ნორმალური პირობები შეექმნათ.

გარდა ამისა, ლ. ფრუიძე ფართო საზოგადოებრივ საქმიანობას ეწევა. საგვარეულო მოძრაობით ის ახალგაზრდობიდან დაინტერესდა. XX ს-ის 80-იანი წლებიდან, თანამოაზრეებთან ერთად, საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, უწმინდესისა და უნეტარესის ილია მეორის ლოცვა-კურთხევით, აყალიბებს საგვარეულო კავშირებს. მათი მიზანია ქართველი ერის ქრისტიანულ-მართლმადიდებლურ რწმენაში დაბრუნება, თანა-

მედროვეობის შესაბამისად თავანკარა მამა-პაპური ცხოვრების წესისა და ეროვნული ტრადიციების აღდგენა.

საგვარეულო კავშირების რაოდენობამ, როდესაც ოთხასს გადააჭარბა, აუცილებელი გახდა მათი კოორდინაცია, ამიტომ ლ. ფრუიძემ 2003 წელს ჩამოაყალიბა სრულიად საქართველოს საგვარეულო კავშირი: „გვარი და გვარიშვილობა“, რომელიც საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ილია მეორის ლოცვა-კურთხევით თბილისში, სამების ლავრასთან ფუნქციონირებს. გვარებში დიდი პოპულარობით სარგებლობს ლ. ფრუიძის წიგნი: „გვარი და გვარიშვილობა: გვარიშვილთა სამახსოვრო“, რომელიც უწმინდესის ლოცვა-კურთხევით 2011 წელს გამოიცა, საგვარეულო კავშირების შექმნა-ჩამოყალიბებისა და შემდგომი მუშაობის სახელმძღვანელო გახდა.

ლ. ფრუიძის ღვაწლი ამით არ ამოიწურება. XX ს-ის 90-იან წლებში და განსაკუთრებით 2003 წლიდან, როდესაც საქართველოს უძველეს ენდემურ მარცვლეულ და საზეთე-ბოჭკოვან კულტურებს დაღუპვის საფრთხე დაემუქრა, ლ. ფრუიძემ ენთუზიაზისტთა ჯგუფი შემოიკრიბა, მიიღო საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ლოცვა-კურთხევა და ამ რელაქტური კულტურების გადარჩენის ბაზა შავნაბადას მონასტერი გახდა. მონასტრის წინამძღვრის არქიმანდრიტ შიოს (გაბრიჭიძე) ზრუნვით მონასტრის მიწებზე ამ კულტურათა უმეტესობა დაითესა და უკვე შექმნილია ძვირფასი თესლმარაგი, რომლის გავრცელება საქართველოს მასშტაბითაა შესაძლებელი. აქედან გამომდინარე, აუცილებელია ჩამოყალიბდეს სპეციალური ფონდი, რომელიც ამ ეროვნულ-სამედიცინო საქმეს ფინანსურად უზრუნველყოფს, მით უმეტეს, ენთუზიაზმით რაც შეიძლება – გაკეთებულია. მომზადებულია აღნიშნული საქმიანობის მეცნიერულ-თეორიული საფუძვლები. მალე დღის სინათლეს იხილავს წიგნი – „საქართველოს უძველესი მარცვლეული კულტურები“, რომლის ერთ-ერთი ავტორი ლ. ფრუიძეა. აღნიშნული წიგნი მთელ საქართველოს მოიცავს და ფაქტიურად მითითებულ კულტურათა მოშენების

სახელმძღვანელო. პრაქტიკოსთათვის მზადდება მეორე წიგნი
- ცნობარი.

გიორგი სარაჯიშვილი

ლეგან ფრუიძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ძირითადი
თარიღები

- 1933 წ.** 24 თებერვალს დაიბადა ამბროლაურის რაიონის სოფელ ქვედა ჟოშხაში.
- 1950 წ.** წარჩინებით დაამთავრა ჭრებალოს საშუალო სკოლა (ამბროლაურის რ-ნი).
შევიდა გორის პედაგოგიურ ინსტიტუტში ისტორია - ფილოლოგიის ფაკულტეტზე.
- 1959 წ.** წარჩინებით დაამთავრა გორის პედაგოგიური ინსტიტუტი.
- 1959 წ.** მუშაობა დაიწყო თბილისში, საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში უფროს ლაბორანტად.
- 1960 წ.** მეცნიერ თანამშრომლად.
- 1968 წ.** მუშაობა გააგრძელა ივ. ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტში წამყვან მეცნიერ - თანამშრომლად.
- 1968 წ.** დაიცვა დისერტაცია მევენახეობა-მეღვინეობა რაჭაში (ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით).
- 1992-1995 წწ.** მოწვევის პარლამენტის წევრი.
- 2000 წ.** ჩამოაყალიბა საქართველოს საგვარეულოთა კავშირი „გვარი და გვარიშვილობა“, რომელიც 2003 წლიდან სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ლოცვა-კურთხევით ფუნქციონირებს სამების ლავრაში.
- 2003 წ.** დაჯილდოვდა „ღირსების ორდენით“.

ძირითადი შრომები

1962

1. ლამლუზის დარბევა: [მოთხრობა] / ლ. ფრუიძე; მხატვ.: გ. გორდელაძე. – თბ.: ნაკადული, 1962. – 25გვ.

1963

2. დაკარგული ბილიკი: [მოთხრობა ბავშვთათვის / ლ. ფრუიძე; ილ.: ზ. ნიჟარაძე]. – თბ.: ნაკადული, 1963. – 20გვ.

1965

3. უცხო ფრინველი / რ. ჟორდანია, ლ. ფრუიძე. – თბ.: ნაკადული, 1965. – 50 გვ.
საქართველოს ფაუნა. ნარკვევი ბავშვებისათვის.
თანაავტორი.

1967

4. მევენახეობა - მეღვინეობა რაჭაში: (ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით): დის... ისტ.მეცნ. კანდ. / ლ. ფრუიძე; ხელმძღ.: გ. ჩიტაია; საქ. სსრ მეცნ. აკად., საქ. სახ. მუზეუმი. – თბ., 1967. – 484 გვ. – ორ წიგნად. – ოფიც. ოპონენტები: ნ. კეცხოველი, ა. ლეკიაშვილი. – ბიბლიოგრ. ტექსტ. შენიშვნ. -გვ. 457-473.

1968

5. Виноградарство и виноделие в Раче: (По этнографическим материалам): Автореферат диссертации на соиск. Уч. степени кандидата истор. Наук /Л. Пруидзе. – Тбилиси, 1968. – 27 с.

1974

6. მევენახეობა და მეღვინეობა საქართველოში: ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით. წ. 1: რაჭა / ლ. ფრუიძე; რედ.: გ. ჩიტაია. – თბ., 1974. – 336 გვ. – რეზ. რუს. ენაზე.

მონოგრაფიაში შესწავლილია რაჭის მევენახეობა-მეღვინეობის ხალხური წესები – ვენახის ტიპები და ვაზის ჯიშები, ვენახის გაშენება და მოვლა-დამუშავება, მარანი და მარნის ავეჯი, საღვინე ჭურჭელი, ღვინის დაყენება და მოხმარება, ვენახის საკუთრება და ფლობის ზოგიერთი თავისებურება, შრომის ორგანიზაცია, წეს-ჩვეულებები.

1975

7. საგანძურები: [საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის. სასკოლო ასაკის ბავშვთათვის] / ლ. ფრუიძე. – თბ. : ნაკადული, 1975. – 91 გვ.

1977

8. ქართული ეთნოგრაფია და ტრადიციები / ლ. ფრუიძე. – თბ., 1977. – 32 გვ. – (სერია 2/ საქ. სსრ საზ-ბა „ცოდნა“).

ნაშრომში ასახულია ტრადიციების როგორც დადებითი, ისე უარყოფითი მხარეები. მოცემულია რეკომენდაციები მათი თავიდან ასაცილებლად. ზოგიერთი საგვარეულო დღესასწაულების თუ მამითადების სია, რომელთა აღდგენა დღეისათვის საჭირო და სასარგებლოა.

1978

9. ცხრაციხეთის ლეგენდა: [მოთხრობები სასკოლო ასაკის ბავშვებისათვის] / ლ. ფრუიძე. – თბ. : ნაკადული, 1978. – 117 გვ.

1981

10. ყოფა და ტრადიციები: (ეთნოგრაფიული ეტიუდები) / ლ. ფრუიძე; ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინ-ტი. – თბ.: მეცნიერება, 1981. – 184 გვ. – რეზ. რუს. ენაზე.

ნაშრომში განხილულია ქართული ეთნოგრაფიის განვითარების გზა უძველესიდან დღემდე, ეთნოგრაფია და სამუზეუმო საქმე, ხალხური გამოყენებითი ხელოვნების დარგები, კერები და სხვა.

1982

11. რეკომენდაციები „ქორწინებისა“ და „წეს - ჩვეულებებისათვის“ / ახალი წეს-ჩვეულებებისა და რიტუალების პროზ. და დანერგვის რესპ. კომისია. – თბ.: მეცნიერება, 1982. – 44 გვ.

12. რეკომენდაციები შრომითი ზეიმებისა და ქუჩის (სოფლის) დღესასწაულების მომზადება-ჩატარებისათვის / ახალი წეს-ჩვეულებებისა და რიტუალების პროზ. და დანერგვის რესპ. კომისია. – თბ.: მეცნიერება, 1982. – 37გვ. – პარალ. ტექსტი რუს. ენაზე. [შედგენილია ლევან ფრუიძის მიერ].

1984

13. ეროვნული ტრადიციების მიზნობრივი მართვა / ლ. ფრუიძე. – თბ., 1984. – 32 გვ. – (18/1984. საქ. სსრ საზ - ბა „ცოდნა“).

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმთან არსებული სოციალური და კულტურული ტრადიციების პრობლემების სამეცნიერო-საკოორდინაციო ცენტრის (დაარსდა 1976 წ.) საქმიანობა. მისი წვლილი ქართული ეთნოგრაფიის განვითარებაში.

1986

14. რაჭა ეთნოგრაფიის თვალთ / ლ. ფრუიძე; რედ.: ვ. ითონიშვილი; საქ. სსრ მეცნ. აკად., საქ. სსრ მეცნ. აკად. პრეზ. არსებ. საქ. მთიანეთის კომპლექს. შესწავლის კომისია. – თბ.: მეცნიერება, 1986. – 62 გვ.

ნაშრომში აღწერილია რაჭის მოსახლეობის მიგრაცია, გამომწვევი მიზეზები და პრაქტიკული რეკომენდაციები.

1987

15. ყოფა და ტრადიციები: (ეთნოგრაფიული ეტიუდები) / ლ. ფრუიძე. – თბ.: განათლება, 1987. – 127 გვ.

ნაშრომში განხილულია საზოგადოებრივ მეცნიერებათა და განსაკუთრებით ეთნოგრაფიის როლი და ამოცანები ყოფითი ტრადიციების მიზნობრივად მართვის პრობლემასთან დაკავშირებით.

1990

16. იქ, სადაც იბადება რიონი: (რაჭის ხსნა დღეს შეიძლება, ხვალ გვიან იქნება) / ლ. ფრუიძე. - საქ. სსრ მეცნ. აკად., საქ. მთიანეთის კომპლექსური შესწავლის კომისია. – თბ.: მეცნიერება, 1990. – 119 გვ.

1999

17. ყოველთა ქართველთა სულიერი წინამძღვრის, საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, უწმინდესისა და უნეტარესის ილია II მოგზაურობა რაჭაში, ოქტომბერი, 1999 წელი / ლ. ფრუიძე. – [თბ.]: რაეო, 2000. – 48 გვ.

2002

18. მოძღვარი: [პედაგოგი და საზოგადო მოღვაწე სიმონ სხირტლაძე / ლ. ფრუიძე; რედ.: შოთა სხირტლაძე]. – თბ.: რაეო, 2002. – 68გვ.

ნაშრომი ეძღვნება პედაგოგის, მჭერმეტყველისა და საზოგადო მოღვაწის სიმონ სხირტლაძის დაბადებიდან 90 წლისთავს.

2003

19. განაწესი სოფელ ჭრებალოსა და ჭრებალოს საკრებულოსათვის / ლ. ფრუიძე. – [თბ.] : რაეო, 2003. – 47 გვ.

20. სოფელი ლაბეჭინა და ლაბეჭინის მონასტერი / ლ. ფრუიძე; რედ.: ვ. ითონიშვილი. – თბ.: რაეო, 2003. – 160 გვ.

მონოგრაფიულ გამოკვლევაში, წერილობითი წყაროებისა და არქეოლოგიური მასალების საფუძველზე, მეცნიერულ დონეზეა შესწავლილი სოფლისა და მონასტრის ისტორია.

21. ქასრაძეები და ქასრაშვილები / ლ. ფრუიძე; რედ.: გ. ბედოშვილი. – თბ.: რაეო, 2003. – 56 გვ. – ტექსტი, გარეკანი ქართ. და რუს. ენებზე.

ნაშრომი წარმოადგენს ქასრაძეებისა და ქასრაშვილების გვარის ისტორიის მეცნიერული შესწავლის საფუძველს.

2011

22. გვარი და გვარიშვილობა: გვარიშვილთა სამახსოვრო / ლ. ფრუიძე; რედ.: დ. კვარაცხელია; იბეჭდება სრ. საქ. კათოლიკოს - პატრიარქის ილია II ლოცვა-კურთხევით. – თბ.: მწიგნობარი, 2011. – 154 გვ.

საზოგადოებრივი ორგანიზაციის – „გვარი და გვარიშვილობის“ კავშირის საქმიანობა.

2012

23. რაჭა: წარსული, აწმყო, მომავალი: [მონოგრაფია] / ლ. ფრუიძე, ლ. ჩიქავა, ბ. გოიშვილი, გ. აგლაძე, ნ. ჩხარტიშვილი და სხვ. / საქ. მეცნ. ეროვნ. აკად., მთიანეთის პრობლემათა კომპლ. შესწავლის კომისია; [რედ. და წინათქმის ავტ. ლ. ჩიქავა]. – თბ., 2012. – 388 გვ.
თანაავტორი.

2013

24. ტრადიციათმცოდნეობა როგორც ქართველოლოგიის შემადგენელი ნაწილი: [კრებული] / ვ. ქვაჩხია. რ. წიქვაძე, ლ. ჩინჩალაძე, რ. გაფრინდაშვილი, ლ. ფრუიძე და სხვ. / რედ. - შემდგ.: ლ. ჩინჩალაძე, რ. წიქვაძე. – თბ.: ნეკერი, 2013. – 231 გვ.
თანაავტორი.

2014

25. საქართველოს მევენახეობის და მეღვინეობის ისტორია. წ. 1: შესავალი – ძველი სამყარო / ლ. ფრუიძე; რედ. რ. ჩაგუნავა. – თბ., 2014. – (ღვინის ეროვნული სააგენტოს ბიბლიოთეკა). – 220 გვ.; ილ. - პირთა სამიებული: გვ. 214-218. - ბიბლიოგრ.: გვ. 190-212.

2016

26. სოფლის მეურნეობა; პური ჩვენი არსობისა / რედ.: ლ. იოსებაძე; - თბ., პალიტრა L, 2016 (შპს „კოლორი“). – 306 გვ.; სურ. – (სერია: საქართველო ჩვენი ფასეულობები).
წ. 1. საქართველოს სოფლის მეურნეობა / თ. კუნჭულია, შ.კიკალიშვილი;
წ. 2. პური ჩვენი არსობისა: საქართველო სამიწათმოქმედო კულტურის უძველესი კერა / ლ. ფრუიძე, ი. მაისაია, შ. სიხარულიძე, მ. თავართქილაძე. [გამოიცა ერთ წიგნად].

2017

27. საქართველოს მევენახეობის და მეღვინეობის ისტორია. წ. 2 : მევენახეობა / ლ. ფრუიძე; რედ. რ. ჩაგუნავა. – თბ., 2017. – (ღვინის ეროვნული სააგენტოს ბიბლიოთეკა). – 716 გვ.

შემდგენელი და რედაქტორი

1987

28. მაკალათია, ს. მთის რაჭა / რედ. ლევან ფრუიძე. – [მე - 2 გამოც.].
– თბ.: ნაკადული, 1987. – 99 გვ.

1994

29. ბოჭორიძე, გ. რაჭა-ლეჩხუმის ისტორიული ძეგლები და სიძვე-
ლეები / შემდგ. ლევან ფრუიძე; რედ.: ვ. სილოგავა, ნ. შოში-
აშვილი. – თბ.: მეცნიერება, 1994. – 512 გვ. – [წინასიტყვაობა
გამოკვლევით ეკუთვნის ლ. ფრუიძეს].

2003

30. ნიკოლაიშვილი, ც. სოფელი ბახვი / რედ.: ლევან ფრუიძე. –
თბ.: მერიდიანი, 2003. – 824 გვ.

2009

31. კელენჯერიძე, მ. (მღვდელი, 1864 – 1942). უკანასკნელი დღენი
იმერეთის ეპისკოპოსის გაბრიელისა / რედ. ლ. ფრუიძე. – მე-2
გამოც. – თბ., 2009. – 60 გვ. – ეძღვნ. მელიტონ კელენჯერიძის
დაბადებიდან 145 წლისთავს.

2010

32. ბარისაშვილი, გ. მევენახეობა – მეღვინეობის სალექსიკონო მა-
სალები / სარედ. კოლ.: ა. ჯაფარიძე, ლ. ფრუიძე და სხვ. –
თბ., 2010 (შპს „პოლარის პრინტი“). – 56 გვ. – ეძღვნება სვეტი-
ცხოვლის ტაძრის აშენებიდან 1000 წლისთავს.

33. ნაზლაიძე, ა. აფციაურთა გვარი / რედ. ლევან ფრუიძე; საქ. საგვარეულოთა კავშირი „გვარი და გვარიშვილობა“. – თბ.: კალიგრაფი, 2010. – 32 გვ.
34. ნაზლაიძე, ა. მალრაძეთა გვარი / რედ. ლევან ფრუიძე; საქ. საგვარეულოთა კავშირი „გვარი და გვარიშვილობა“. – თბ.: [მწიგნობარი], 2010. – 32 გვ.
35. ტარყაშვილი, ნ. ქართველ წმინდანთა ცხოვრება: [ბავშვებისა და მშობლებისათვის] / რედ. ლევან ფრუიძე; დაიბეჭდა შემოქმედის დედათა მონასტრის არქიმანდრიტ ნიკოლოზის ლოცვა-კურთხევით]. – თბ., 2010. – 160 გვ. – (საოჯახო საკითხავი; I).

2011

36. ნაზლაიძე, ა. კილაძეთა გვარი / რედ. ლევან ფრუიძე; საქ. საგვარეულოთა კავშირი „გვარი და გვარიშვილობა“. – თბ.: კალიგრაფი, 2011. – 28 გვ.

2012

37. მაისაია, ი., ქიქოძე, დ., ხუციშვილი, მ. საქართველოს სელი = Flax of Georgia / რედ. ლ. ფრუიძე – ილიას სახელმწ. უნ - ტის ბოტანიკის ინ - ტი. – თბ.: [უნივერსალი], 2012. – 56 გვ.

2013

38. მეტრეველი, რ. რაჭა: შტრიხები წარსულიდან / რედ. ლევან ფრუიძე. – თბ.: არტანუჯი, 2013. – 176 გვ.

2014

39. ჩიღვინაძე, გ. მზე შინა და მზე გარეთა: ქართული ხალხური დღეობა - დღესასწაულები და წეს-ჩვეულებები აღწერილი ბავშვებისათვის / რედ. ლევან ფრუიძე. – თბ.: საუნჯე, 2014. – 64 გვ. – (ქართული კულტურული მემკვიდრეობა ბავშვებისათვის; წ. 1).
40. დვალიძე, ტრ. სოფელი ბაჯიხევი: წარსული, აწმყო და მომავალი / რედ. ლევან ფრუიძე . – თბ.: თეკა & კომპანია, 2014. – 198 გვ.

2015

41. ჯაყელი, კ. ქვევრის ღვინის დაყენება – მასთან დაკავშირებული პრაქტიკული რჩევები და სამეცნიერო დისკუსიები = Making wine in qvevri - practical advices and scientific discussions about it / პროფ. კ. ჯაყელი; სამეცნ. რედ.: თ. ჩაჩიბაია, ლ. ფრუიძე, გ. სარაჯიშვილი და სხვ.; კავკასიის საერთაშორისო უნი-ტი, მევენახეობა-მელვინეობისა და აგრო - ტექნოლოგიის ფაკ-ტი. – თბ., 2015. – 252 გვ.

წიგნებსა და კრებულებში გამოქვეყნებული მასალა

1969

42. ღვინო „ხვანჭკარის“ ისტორიისათვის // ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინ - ტი (თბილისი). ასპირანტთა და ახალგაზრდა მეცნიერ მუშაკთა სამეცნიერო კონფერენცია (1969). ასპირანტთა და ახალგაზრდა მეცნიერ მუშაკთა სამეცნიერო კონფერენცია: მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები / ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრ. ინ-ტი. – თბ., 1969. – გვ. 15-16.

1975

43. Вопросы практической значимости рациональных традиций земледелия / Бериашвили Л.К., Пруидзе Л.А. // ТД ВК ЭИС. – М.; Нальчик, 1975. – С. 119–120.
Соавтор.

1976

44. Некоторые проблемы современной грузинской деревни / Бериашвили Л.К., Пруидзе Л.А. // ТДС ИПЭАИ, 1974 - 1975. – Душанбе, 1976. – С. 57–58.
Соавтор.

1977

45. ბოჭორიძე გიორგი თადეოზის ძე // ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. – ტ. 2. – თბ., 1977. – გვ. 495.

46. ივანე ჯავახიშვილი და საქართველოს მევენახეობა - მეღვინეობის საკითხები // კრებული მიძღვნილი ივანე ჯავახიშვილის დაბადების 100 წლისთავისადმი. – თბ., 1977. – გვ. 82-90.

1978

47. გიდელი // ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. – ტ. 3. – თბ., 1978. – გვ. 163.
48. გოდორი // ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. – ტ. 3. – თბ., 1978. – გვ. 202.
49. გუდა // ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. – ტ. 3. – თბ., 1978. – გვ. 290.

1979

50. ზარი // ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. – ტ. 4. – თბ., 1979. – გვ. 485.
51. თალარი // ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. – ტ. 4. – თბ., 1979. – გვ. 575.
52. თამადა // ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. – ტ. 4. – თბ., 1979. – გვ. 578.
53. თასი // ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. – ტ. 4. – თბ., 1979. – გვ. 590.

1980

54. ტრადიციები და მათთან დამოკიდებულება // *სიღნაღის რაიონის ეკონომიკური და სოციალური განვითარების ომპლექსური პერსპექტიული გეგმა 1981- 1985 წლებსა და 1990 წლამდე პერიოდისათვის. – თბ., 1980. – გვ. 82-94.

1993

55. ტერმინები „ლეჩხუმი“ და „ლეჩხუმელები“, „რაჭა“ და „რაჭველი“ // საქართველოსა და ქართველების აღმნიშვნელი უცხოური და ქართული ტერმინოლოგია. – თბ., 1993. – გვ. 471-501. – რეზ. რუს. და ინგლ. ენაზე.

2000

56. გრიგოლ ლორთქიფანიძე და საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების ძირითადი მიმართულებანი // გრიგოლ ლორთქიფანიძის მეცნიერული მემკვიდრეობა: გრიგოლ ლორთქიფანიძისადმი მიძღვნილი II სამეცნ. კონფერენციის მასალები. – თბ., 2000. – გვ. 48-66; საქართველოს ბიზნესის მეცნიერებათა აკადემია მოამბე. – 2000. – ტ. VII-VIII. – გვ. 47-53.; განათლება, მეცნიერება, ბიზნესი. – 2000. – 17 იანვარი (N2). – გვ. 4-5.
57. მამულიშვილი: (როინ მეტრეველი: 60) // როინ მეტრეველი 60: აკადემიკოს როინ მეტრეველის სამოცი წლისთავისადმი მიძღვნილი მასალების კრებული. – თბ., 2000. – გვ. 37-40.

2003

58. გურია // საქართველო არის ესე: კრებული. – თბ., 2003. – გვ. 174-175.
59. იმერეთი // საქართველო არის ესე: კრებული. – თბ., 2003. – გვ. 197-199.
60. ლეჩხუმი // საქართველო არის ესე: კრებული. – თბ., 2003. – გვ. 223 -224.

61. რაჭა // საქართველო არის ესე: კრებული. – თბ., 2003. – გვ. 236-238.
62. რედაქტორისაგან // ნიკოლაიშვილი, ც. სოფელი ბახვი. – თბ., 2003. – გვ. 9-12.

2004

63. ეთნოგრაფია - ეთნოლოგიური ლიტერატურის ანოტირებული ბიბლიოგრაფია = Аннотированная библиография этнографической литературы = Annotated bibliography of ethnographic - ethnological literature, 1924 - 1994 / საქ. მეცნ. აკად. ისტ. და ეთნოლოგ. ინ-ტი; [შემდგ.: მ. ქანთარია, მ. ხაზარაძე; რედ.: ჯ. რუხაძე] – თბ., 2004. გვ. 358 – 386.
 ლევან ფრუიძის შრომების ნუსხა.

64. საქართველოს ადმინისტრაციულ - ტერიტორიული მოწყობის ზოგიერთი საკითხი და თანამედროვეობა // ქართული დიპლომატია. – 2004. – ტ. II. – გვ. 157-294. რეზ. ინგლ. ენაზე.
 საქართველოს უნიტარული და ფედერალური მოწყობის ისტორიული მონაცემები; ამ თვალსაზრისით, საქართველოში ამჟამად შექმნილი ვითარების დახასიათება.

65. საქართველოს მიწა-წყლის უზადლო დასტაქარი: (ანზორ მუსერიძის დაბადებიდან 70 წლისთავის გამო) // ანზორ მუსერიძე: (მოგონებები ღირსეულ მამულიშვილზე) – თბ., 2004. – გვ. 48-65.

2006

66. „ჩემთვის სულერთი არ არის ვინ იქნება ჩემი შვილიშვილები დედა“ // პაატა გუგუშვილი [1905 – 1987]: დაბადების 100 წლისთავი. – თბ., 2006. – გვ. 229-237.

2007

67. მთაწმინდა ელის წამებულ შვილთა საფლავს: (გრიგოლ ლორთქიფანიძის დაბადების 125 წლის და მოწამეობრივი სიკვდილის 70 წლისთავის გამო) // გრიგოლ ლორთქიფანიძე – მოღვაწე და მამულიშვილი: [კრებული]. – თბ., 2007. – გვ. 64-67.

2008

68. არჩევნები და პარტიები // კანანელი, დ. SOS = კავკასია: ქართლოსისა და ჰაოსის ძმობა საფრთხეშია!!! : (ისტორია და თანამედროვეობა). – თბ., 2008. – გვ. 157-164.
69. გუდა // დასურათებული ლექსიკონი. – თბ., 2008. – გვ. 37.
70. დიდებული მეცნიერი, უღალატო მეგობარი // თეიმურაზ მიბჩუანი – 70. – თბ.: სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა, 2008 - 2010. – გვ. 29-32.
71. Бериашвили Л.К., Пруидзе Л.А. Вопросы практической значимости рациональных традиций земледелия / Библиография трудов Института этнографии им. Н.Н. Миклухо - Маклая, 1963 – 1975 : / Рос. акад. наук, Музей антропологии и этнографии им. Петра Великого (Кунсткамера), Б - ка Рос. акад. наук; Сост.: Т.И. Шаскольская, Н.М. Сысоева. – Санкт-Петербург: МАЭ, 2008. – 427 с. – 214.

2011

72. Introducing the autor Giorgi Gabeskiria / V. Itonishvili, L. pruidze // Gabeskiria, G. The heritage of Georgia: ...Where a Georgian comes to... / Giorgi Gabeskiria; transl. from Georg. into Engl. by Kote Gogolashvili; ed. Vakhtang Itonishvili. - [Tb.], 2001. – p. 268-271.

2012

73. რაჭა: წარსული, აწმყო, მომავალი // რაჭა: წარსული, აწმყო, მომავალი: [მონოგრაფია] / ლ. ფრუიძე, ლ. ჩიქავა, ბ. გოიშვილი, გ. აგლაძე, ნ. ჩხარტიშვილი, ა. კაჭარავა, პ. ნასყიდაშვილი, ლ. თორთლაძე, ი. შუბითიძე და სხვ. / საქ. მეცნ. ეროვნ. აკად., მთიანეთის პრობლემათა კომპლ. შესწავლის კომისია. – თბ., 2012. – 388 გვ.
74. საქართველოს მთიანეთი იქაურმა გვარებმა უნდა გადაარჩინოს // მცხეთა - მთიანეთის ტერიტორიის სოციალურ-ეკონომიკური და დემოგრაფიული განვითარების პრობლემები. – ეძღვნება აკადემიკოს თენგიზ ონიანის ხსოვნას. – თბ., 2012. – გვ. 340-347.

2013

75. ბოლოსიტყვაობა / პ. ნასყიდაშვილი, ლ. ფრუიძე, მ. როგავა // ჩვენი ეროვნული საუნჯე = Our national treasury: (საქ. მარცვლოვანი და საზეთე - ბოჭკოვანი კულტურები) / ი. მაისაია. – თბ., 2013. – გვ. 66-67.
წიგნის რეცენზენტი – ლ. ფრუიძე.
თანაავტორი.
76. გადარჩენის ერთადერთი გზა – საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით მოსახლეობის ორგანიზება და მესაკუთრეთა საშუალო ფენის ჩამოყალიბება: (არსი და შესაძლებლობანი) // ტრადიციათმცოდნეობა როგორც ქართველოლოგიის შემადგენელი ნაწილი: კრებული. – თბ., 2013. – გვ. 118-133.
77. თვალსაჩინო ინტელიგენტი // ტურძილაძე, ნ. ლეგენდები რეალობის გარეშე არ იქმნებიან... : [მსახიობი ლეონიდე ტურძილაძე]. – თბ., 2013. – გვ. 194-195.

78. „მიუხედავად ყველაფრისა, მე ჩემი საკეთებელი უნდა ვაკეთო, მოვა დრო როცა ამას წაიკითხავენ" // რჩეული რაჭველები: ჟურნალ „რაჭველების" საიუბილეო გამოცემა. ტ. 1. – თბ., 2013. – გვ. 81-82.
ეთნოგრაფის ცხოვრება და მოღვაწეობა.

2014

79. პირველი იყო სიტყვა... // ლობჯანიძე, დ. პაპაჩემის ლექსიკონი: მთის რაჭა: იშვიათი სიტყვა - თქმანი. – თბ., 2014. – გვ. 19-23.

2015

80. ბოლოსიტყვაობა // გოცაძე, ნ., მასაია, ი. აღვადგინოთ მივიწყებული სასოფლო - სამეურნეო კულტურები; საქართველოს ეროვნული ბოტანიკური ბაღი, საქართველოს საპატრიარქო. – თბ., 2015. – გვ. 85-88.

პერიოდულ გამოცემებში გამოქვეყნებული
შრომები და სტატიები

1954

81. რთველი: [ნარკვევი] // კომუნარი. – ამბროლაური, 1954. – 24 ოქტომბერი (N126). – გვ. 2.

1959

82. ვაზის გადარჩენა: შექმნილი ლეგენდა // კომუნარი. – ამბროლაური, 1959. – 26 ივლისი (N87). – გვ. 3.
83. ისტორიისა და კულტურის დაუცხრომელი მკვლევარი // სტალინელი. – გორი, 1959. – 9 აპრილი (N70). – გვ. 3.
მოსე ჯანაშვილის გარდაცვალების 25 წლისთავის გამო.
84. მეზალე: [ვანო ხმელიძე]: ნარკვევი // კომუნარი. – ამბროლაური, 1959. – 9 აგვისტო (N93). – გვ. 3.
85. პოეზიის დაფნის გვირგვინოსანი: ჯორჯ ბაირონის გარდაცვალებიდან 135 წლისთავი / ჯ. ინჯია, ლ. ფრუიძე // სტალინელი. – გორი, 1959. – 19 აპრილი (N78). – გვ. 3.
თანაავტორი.
86. ღებელი მონადირის ნაამბობი: [ნარკვევი] // პიონერი. – 1959. – N1. – გვ.18-20; N2. – გვ. 11-13.
87. ძველი ხალხური საკრავები რაჭაში // საბჭოთა ხელოვნება. – 1959. – N12. – გვ. 28-32.
გუდა - სტვირი, ჭიანჭური.

1960

88. ეთნოგრაფიული ექსპედიცია: (საქ. სსრ მეცნ. აკადემიასთან არსებული აკად. ს. ჯანაშიას სახ. საქ. სახ. მუზეუმიდან ამბროლაურის რ - ში) // კომუნარი. – ამბროლაური, 1960. – 23 სექტემბერი (N113). – გვ. 3.
ამბროლაურის რ - ნის სოფ. პირველ ტოლაში გამოვლენილი ხის ძველი, ე. წ. „შუა სახლი“.

1961

89. სანამ გვიან არ არის // ლიტერატურული გაზეთი. – 1961. – 7 ივლისი (N28). – გვ. 3.
მუსიკალური ფოლკლორის შეგროვების აუცილებლობაზე.

1962

90. ექსპონატების შემძენი სამეცნიერო ექსპედიცია რაჭაში // კომუნიზმის დროშა. – ამბროლაური, ცაგერი და ლენტეხი, 1962. – 11 იანვარი (N3).
91. კოლხი ქალწულის სამარხი // პიონერი. – 1962. – N7. – გვ. 22-23.
ნარკვევი ვანის არქეოლოგიურ გათხრებზე.
92. რატომ ვიქცევით ასე?... // კომუნიზმის დროშა. – 1962. – 5 ოქტომბერი (N91). – გვ. 4.
ქართული სუფრის წესების შესახებ.
93. რაჭველი მესტირეები // ლიტერატურული გაზეთი. – 1962. – 7 დეკემბერი. – გვ. 4; რაეო. – 2005. – N2. – გვ. 5.
მოკლე ცნობები სოფ. ფარახეთზე, სადაც საფუძველი დაედო ხალხური შემოქმედების ჟანრის – მესტირეობის განვითარებას.

94. რაჭული რიტუალური სიმღერები // საბჭოთა ხელოვნება. – 1962. – N12. – გვ. 81-87.
მიცვალებულის კულტი ქართველურ ტომთა ყოფაში.

1963

95. ჩემი მთხრობელები : (ეთნოგრაფის დღიურიდან) // კომუნიზმის დროშა. – ამბროლაური, 1963. – 22 იანვარი (N13). – გვ. 4.
სამადლობელი წერილი იმ ადამიანებისადმი, რომლებიც ეხმარებოდნენ სტატიის ავტორს ეთნოგრაფიული მასალების შეგროვებაში.
96. ხალხი წერს თავის ისტორიას // კომუნიზმის დროშა. – ამბროლაური, ცაგერი და ლენტეხი, 1963. – 7 ნოემბერი (N146). – გვ. 4.
რაჭა - ლეჩხუმ - სვანეთის ისტორიის ამსახველი მასალების შეგროვების თაობაზე.

1964

97. ერთი წერილის გამო // საბჭოთა ხელოვნება. – 1964. – N1. – გვ. 87-88.
ქ. სიხარულიძის წერილის: „ხალხური ხელოვნების ისტორიიდან“ (ქ. „საბჭოთა ხელოვნება“, 1963, N3, გვ. 45-48) – პასუხად.
98. სანამ გვიან არ არის // კომუნიზმის დროშა. – ამბროლაური, ცაგერი და ლენტეხი, 1964. – 14 ივლისი (N83). – გვ. 4.
რაჭის მუსიკალური ფოლკლორის და ხალხური საკრავების შენარჩუნება - გადარჩენისათვის.
99. ჭაჭის საწნები „წბერი“ რაჭაში // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე. – 1964. – N5. – გვ. 178-193.
განხილულია დამზადების ტექნოლოგია.

1965

- 100.** გავამდიდროთ მუზეუმის ფონდები // კომუნიზმის დროშა. – 1965. – 10 იანვარი (N5). – გვ. 4.
არსებული კოლექციების შევსება რაჭაში მოპოვებული ეთნოგრაფიული მასალების საფუძველზე.
- 101.** დადიანისეული ხორგო // დროშა. – 1965. – N2. – გვ. 18.
მოსაზრება: სამუზეუმო ექსპონატად გამოყენების თაობაზე.
- 102.** ეთნოგრაფიული ექსპედიცია რაჭაში // კომუნიზმის დროშა. – ამბროლაური და ლენტეხი, 1965. – 17 აგვისტო (N98). – გვ. 4.
ს. ჯანაშიას სახ. საქ. სახელმწიფო მუზეუმის ექსპედიცია სოფ. ხვანჭკარაში (ამბროლაურის რ - ნი).
- 103.** ექვსი მედლის კავალერი // ქუთაისი. – 1965. – 26 სექტემბერი (N190). – გვ. 3.
თბილისში გამართულ საერთაშორისო დეგუსტაციაზე ქართული ღვინო „ხვანჭკარა“-ს ოქროს მედლის მინიჭების თაობაზე.
- 104.** სასმისების მხატვრული ნიმუშები რაჭაში // საბჭოთა ხელოვნება. – 1965. – N12. – გვ. 65-69.
- 105.** ქართველთა რწმენა - წარმოდგენების ისტორიიდან // კომუნიზმის დროშა. – ამბროლაური, 1965. – 8 აპრილი (N44). – გვ. 3.
- 106.** ღვინის საწყავი ჭურჭელი რაჭაში // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1965. – N10. – გვ. 33-36.
კასრი, დორა, მენახევრე, ჩაფი, ჩარეკი, კვარტი, ბოთლი, თუნგი, საპალნე.

107. ჩვენი შორეული წინაპრები: (ჩვენი შორეული თანამომხმენი) // კომუნიზმის დროშა. – ამბროლაური და ლენტეხი, 1965. – 2 ნომბერი (N131). – გვ. 3-4.
ფერეიდნელი ქართველები.

1966

108. ველური ვაზი რაჭაში = Дикая виноградная лоза в Раче // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე. – 1966. – ტ. 41. – გვ. 251-255. – რეზ. რუს. ენაზე.
109. რაჭული მარანი // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე. – 1966. – N2. – გვ. 200-223.
110. საშვილიშვილო საქმე // კომუნიზმის სხივი. – ცაგერი, 1966. – 17 მაისი (N57). – გვ. 4.
სამუზეუმო ექსპონატების გამოვლენა - შეძენის თაობაზე.
111. უღვინოდ ღვინო ვინ ნახა!: (ჩემო საყვარელო რედაქცია!) // საქართველოს ქალი. – 1966. – N7. – გვ. 20-21.
ღვინის, როგორც საკვები პროდუქტის – სამკურნალო, სარიტუალო, საღვინო და ესთეტიკური ტკობის სამუალებაზე ქართული სუფრის წესები.
112. ფილოქსერისა და ვაზის სოკოვან დაავადებათა გავრცელება რაჭაში // კომუნიზმის დროშა. – ამბროლაური, 1966. – 9 აგვისტო (N93). – გვ. 2-3; 11 აგვისტო (N 94). – გვ. 2-3.
113. „ხვანჭკარის“ დიდი ჯილდო // დროშა. – 1966. – N2. – გვ. 16.
„ალექსანდროულის“ ვაზის ჯიშის მაღალ თვისებებზე. ხვანჭკარის ღვინის დაყენების ხალხურ წესებზე და „დიდი ჯილდოზე“, რომელიც ამ ღვინომ 1907 წელს ბელგიის საერთაშორისო გამოფენაზე მიიღო.

1967

114. ვენახის ტრადიციულ სახეთა ისტორიისათვის საქართველოში // კომუნიზმის დროშა. – ამბროლაური, 1967. – 12 აგვისტო (N97). – გვ. 3-4; 15 აგვისტო (N98). – გვ.3; 17 აგვისტო (N99). – გვ. 3-4; საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე. – 1972. – N3. – გვ. 34-46. – (ისტორიის, არქეოლოგიის, ეთნოგრაფიისა და ხელოვნების ისტორიის სერია) – რეზ. რუს. ენაზე.
115. ნიადაგის დაცვის ხალხური საშუალებანი რაჭაში // კომუნიზმის დროშა. – ამბროლაური, 1967. – 18 ივლისი (N86). – გვ. 3-4.
116. რად დავივიწყეთ? : (ეთნოგრაფის კუთხე) // სოფლის ცხოვრება. – 1967. – 13 დეკემბერი (N289). – გვ. 3.
ვაზის დეკორატიული გამოყენების ტრადიციებზე.
117. ღვინო „ხვანჭკარის“ ისტორიისათვის //კომუნიზმის დროშა. – ამბროლაური, 1967. – 12 აგვისტო (N97). – გვ. 3-4; 15 აგვისტო (N98). – გვ. 3; 17 აგვისტო (N99). – გვ. 3-4.

1968

118. უსახელოურის საიდუმლო: (ეთნოგრაფის კუთხე) // სოფლის ცხოვრება. – 1968. – 22 მარტი (N68). – გვ. 3.
ვაზის ჯიშის წარმოშობა - გავრცელების თაობაზე.
119. ღვინის დაჭამნიკება საქართველოში = Способы дегустации вина в Грузии // ძეგლის მეგობარი. – 1968. – N16. – გვ. 23-28. – რეზ. რუს. ენაზე.
წერილობით წყაროებში და საქართველოს ცალკეულ კუთხეთა ცოცხალ მეტყველებაში დაცული ღვინის ღირსება - ნაკლის აღმნიშვნელი ტერმინები.

1969

120. ერთი, ორი, სამი... ცხრა : (ეთნოგრაფის დღიურიდან) // საქართველოს ქალი. – 1969. – N8. – გვ. 18.
ჩანახატი იმერეთის სოფ. ონჭეიშის მცხოვრებ პარმენ მანაგაძის ოჯახზე.
121. კეთილი საქმე: წერილი რედაქციას / გ. ჩიტაია, ვ. ბარდაველიძე, ლ. ფრუიძე // კომუნისტი. – 1969. – 18 მაისი (N114). – გვ. 3.
ქართული შინამრეწველობის აღორძინების საკითხისათვის.
თანაავტორი.
122. პირუტყვის გამოკვების და მკურნალობის ერთი ხალხური რაციონალური საშუალების შესახებ = Об одном рациональном народном средстве кормления и лечения скота // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე. – 1969. – ტ. 54. – გვ. 757-760. – რეზ. რუს. და ინგლ. ენაზე.
123. სოფელი ხვანჭკარა გუმინ და დღეს // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე. – 1969. – N5. – გვ. 43-58.
124. ფასდაუდებელი სიმდიდრე: (ეთნოგრაფის კუთხე) // სოფლის ცხოვრება. – 1969. – 22 მაისი (N117). – გვ. 3.
ტყესთან დაკავშირებული ქართველი ხალხის საოჯახო ყოფასა და მეურნეობასთან დაკავშირებულ პრობლემებზე და ტყის დაცვის შესახებ საქართველოში.

1970

125. სანამ გვიან არ არის / გ. ჩიტაია, ლ. ფრუიძე // კომუნისტი. – 1970. – 6 იანვარი (N3). – გვ. 3.
ქართული ხალხური შინამრეწველობის კერები.
თანაავტორი.

126. სიცოცხლის სათავე: (კვლავ მრავალშვილიანობის შესახებ) // საქართველოს ქალი. – 1970. – N10. – გვ. 18-19.
წერილში საუბარია ქვემო ქართლის ერთ - ერთ სოფელში მცხოვრები ციხელაშვილების მრავალშვილიან ოჯახზე.

127. უსახელოურს შველა სჭირდება // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1970. – 31 ოქტომბერი (N130). – გვ. 3.
ცაგერის რაიონში ვაზის ჯიშის „უსახელოურის“ აღდგენის თაობაზე.

1971

128. მოგზაურობს ქართული სუვენირი: (ეთნოგრაფის კუთხე) // სოფლის ცხოვრება. – 1971. – 1 დეკემბერი (N282). – გვ. 3.
სოფ. ღორეშის მკვიდრის – ნ. იჩქიტაძის შემოქმედებაზე.

129. მუზეუმი ღია ცის ქვეშ: (წერილი რედაქციას) // სოფლის ცხოვრება. – 1971. – 27 მაისი (N122). – გვ. 3.
ქ. თბილისის ქართული ხალხური ხუროთმოძღვრებისა და ყოფის მუზეუმზე.

130. ტანძია არ უნდა დაცარიელდეს // კომუნისტი. – 1971. – 14 აგვისტო. – გვ. 3.
ბოლნისის რაიონში მდებარე სოფლის თაობაზე.

131. ქართული ეთნოგრაფიის ამაგდარი: გიორგი ჩიტაიას დაბადების 80 წლისთავი // ლიტერატურული საქართველო. – 1971. – 19 მარტი (N12). – გვ. 2.

132. ქვემო ქართლის ეთნოგრაფიული ექსპედიცია // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე. – 1971. – N4. – გვ. 174-178.
1969-1971 წლებში ჩატარებული ექსპედიციის შედეგებზე.

- 133.** ყველა ჩვენგანის საზრუნავი // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1971. – 21 სექტემბერი. – გვ. 3.
ეთნოგრაფიულად საინტერესო ნივთების დაცვა - შეგროვების შესახებ თბილისის ღია ცისქვეშა მუზეუმისათვის.
- 134.** ხალხური გამოყენებითი ხელოვნების სადღეისო ამოცანები = Задачи грузинского народного прикладного искусства // საბჭოთა ხელოვნება. – 1971. – N7. – გვ. 73-75. – რეზ. რუს. ენაზე.

1972

- 135.** გურული მეთუნეები: (ეთნოგრაფის დღიურიდან) // დროშა. – 1972. – N7. – გვ. 14-15.
- 136.** დიმიტრი ბაქრაძე და საქართველოს ეთნოგრაფია // მნათობი. – 1972. – N2. – გვ. 142-147.
- 137.** ეთნოგრაფიული ექსპედიცია ხაშურის რაიონში // გამარჯვების გზა. – ხაშური, 1972. – 20 ივლისი (N87). – გვ. 4.
- 138.** ივ. ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიის, არქეოლოგიის და ეთნოგრაფიის ინ-ტის სამმართველოს ეთნოგრაფიის განყოფილების ექსპედიციის მუშაობაზე.
- 139.** ვენახის ტრადიციულ სახეთა ისტორიისათვის საქართველოში // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე. – 1972. – N3. – გვ. 34-46. – (ისტორიის, არქეოლოგიის, ეთნოგრაფიისა და ხელოვნების ისტორიის სერია). – რეზ. რუს. ენაზე; კომუნიზმის დროშა. – ამბროლაური, 1967. – 12 აგვისტო (N97). – გვ. 3-4; 15 აგვისტო (N98). – გვ. 3; 17 აგვისტო (N99). – გვ. 3-4.
- 140.** მესხეთ - ჯავახეთის ყოფა - ცხოვრების მემატანე // ცისკარი. – 1972. – N9. – გვ.148-153.

141. მწიგნობარი და მოღვაწე: (აპოლონ წულაძის დაბადების 100 წლისთავის გამო) // თბილისი. – 1972. – 31 მარტი (N76). – გვ. 2; კომუნისტური შრომა. – ლანჩხუთი, 1972. – 25 აპრილი (N49). – გვ. 3.
142. ღვინო „ხვანჭკარის“ ისტორიისათვის = К истории вино „Хванчкара“ // მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის. – 1972. – ტ. 16-17. – გვ. 115-124. – რეზ. რუს. ენაზე.
143. „ღვინომ თქვა სახელგანთქმულმან“: (ეთნოგრაფის დღიურიდან) // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1972. – 17 ოქტომბერი (N125). ქართული ღვინოზე, სუფრის წესებსა და სტუმართმოყვარეობაზე.
144. შევინარჩუნოთ ძველქართული ვაზის ჯიშები: (ეთნოგრაფის კუთხე) // სოფლის ცხოვრება. – 1972. – 4 მარტი (N54).
145. შემოვუნახოთ შთამომავლობას: საჭიროა შეიქმნას სასოფლო – სამეურნეო მუზეუმი // *საბჭოთა აგრონომი. – 1972. – 28 იანვარი; კომუნისტი. – 1972. – 7 ივნისი (N132). – გვ. 2.
146. ჯილმეხი: (ეთნოგრაფის კუთხე) // სოფლის ცხოვრება. – 1972. – 6 სექტემბერი (N209). – გვ. 3.
დეკორატიული მცენარის ეთნოგრაფიული შესწავლის გამო.

1973

147. გავხსნათ ამბროლაურში მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი // კომუნისტი დროშა. – ამბროლაური, 1973. – 23 აგვისტო (N99). – გვ. 3.
148. დღეს შველა შეიძლება, ხვალ გვიან იქნება // მნათობი. – 1973. – N12. – გვ. 172-180.
ქართული ხალხური გამოყენებითი ხელოვნების „წარსული და აწმყო“.

149. მთის სოფლის სატიკვარი: (ეთნოგრაფიის დღიურიდან) // კომუნისტი. – 1973. – 7 დეკემბერი (N284). – გვ. 3.
150. ოქროხელი კაცისა // სოფლის ცხოვრება. – 1973. – 23 ოქტომბერი (N248). – გვ. 3.
კასპის რ - ნის, სოფ. მეტეხში მცხოვრებ ეთნოგრაფ ვ. დავითაშვილის მოღვაწეობაზე.
151. პარტიული ინფორმაცია // საბჭოთა აფხაზეთი. – სოხუმი, 1973. – 20 სექტემბერი (N183). – გვ. 3.
152. როცა განძი ხელიდან გვეცლება // დროშა. – 1973. – N3. – გვ. 14.
ძველი ქართული პერიოდიკის დაცვის თაობაზე.
153. სანამ გვიან არ არის: (ეთნოგრაფის დღიურიდან) // საქართველოს ქალი. – 1973. – N9. – გვ. 18.
ქართული ხალხური გამოყენებითი ხელოვნების უკანასკნელი მოჰიკანი – ჩქვალერელი, ხალიჩების მქსოველი, ზინაიდა ჭანტურიას საქმიანობა.
154. სუფრავ, სალხინოდ გაშლილო: (ეთნოგრაფის შენიშვნები) // საქართველოს ქალი. – 1973. – N2. – გვ. 20-21.
ქართული სუფრის ტრადიციები.
155. შევავროვოთ ექსპონატები ახალი მუზეუმისათვის / ლ. ფრუიძე, დ. ხახუტაშვილი, ა. გოგიაშვილი // კოლხეთი. – ცხაკაია, 1973. – 7 აპრილი (N42). – გვ. 3.
თბილისის ქართული ხალხური ხუროთმოძღვრების და ყოფის მუზეუმი.

1974

156. გომარელი ოსტატები: ეთნოგრაფის კუთხე / გ. ჩიტაიას ხელმძღვანელობით // სოფლის ცხოვრება. – 1974. – 21 თებერვალი (N44). – გვ. 3.

157. ეთნოგრაფიული ექსპედიცია გურიაში : (1972 წელი, 20-VIII-10-IX) ანგარიში // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე. – 1974. – N1. – გვ. 155-164. – (ისტორიის, არქეოლოგიის, ეთნოგრაფიისა და ხელოვნების ისტორიის სერია).
განხილულია ექსპედიციის შედეგები და თემატიკა.
158. ვინ მოქსოვს ნოხს! = Кто свяжет ковёр! // ძეგლის მეგობარი. – 1974. – N34. – გვ. 81-83. – რეზ. რუს. ენაზე.
ქართული ხალხური გამოყენებითი ხელოვნების ერთ-ერთი წარმომადგენლის – ზინაიდა ჭანტურიას ქსოვის ხელოვნება.
159. კაცი კაცითა, ღობე ქაცვითა = Грузинские изгороди: (ისტორიულ ზღუდეთა ტიპოლოგია) // საბჭოთა ხელოვნება. – 1974. – N8. – გვ. 54-59. – რეზ. რუს. ენაზე.
საცხოვრებლის და სავარგულების შემოზღუდვის საშუალებანი.
160. კურორტები და ძეგლები რაჭა ლეჩხუმში = Курорты и памятники в Рача – Лечхуми // საბჭოთა ხელოვნება. – 1974. – N4. – გვ. 70-73. – რეზ. რუს. ენაზე.
161. მრავალთა დამპურებელი: (ოსტატები) // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1974. – 8 იანვარი (N4). – გვ. 4.
კურორტ შოვის ტურბაზის მზარეულ – ბ. მეტრეველზე.
162. მწერალი და მეცნიერი // საყმაწვილო ლიტერატურა. – 1974. – N12. – გვ. 5-15.
ბიოლოგი, მწერალი – როსტომ ელანძიძე.
163. ნიკო ჯანაშიას ეთნოგრაფიული ჩანაწერები // ისტორია, საზოგადოებათმცოდნეობა, გეოგრაფია სკოლაში. – 1974. – N3. – გვ. 71-76.

164. ფერიდნიდან ჩამოსახლებულ ქართველებთან = У переселенцев из Ферейдана // ძეგლის მეგობარი. – 1974. – N34. – გვ. 86-87. – რეზ. რუს. ენაზე.
კახეთის ეთნოგრაფიული ექსპედიციის მუშაობის პირველი ანგარიში.
165. ქართული მევენახეობა - მეღვინეობის სადღეისო პრობლემები: (ეთნოგრაფის თვალთახედვით) // საქართველოს ქალი. – 1974. – N3. – გვ. 14-15.
166. შიშველი ხელებით: (ეთნოგრაფიულ მეცნიერების მომავალი პერსპექტივების შესახებ) // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1974. – 6 აპრილი (N42).
167. ჩოხა ქართული // პირიმზე. – 1974. – N1. – გვ. 4.
168. ჭურჭელს უქებდნენ საირმეს: (ეთნოგრაფის კუთხე) // სოფლის ცხოვრება. – 1974. – 12 ივლისი (N159) – გვ. 4.
მეთუნეობის აღდგენაზე.

1975

169. ატენში გახლდით: (სოფლის წარსული და აწმყო. ეთნოგრაფიული ადგილების მოვლისათვის) // ცისკარი. – 1975. – N12. – გვ. 5-10.
ატენის „საცივი მარანი“. ატენური ღვინის დაყენების ხალხური წესები, ვაზის ჯიშები.
170. გადაუდებელი ამოცანა = Неотложная задача // საბჭოთა ხელოვნება. – 1975. – N6. – გვ. 20-27. – რეზ. რუს. ენაზე.
ქართული გამოყენებითი ხელოვნების განვითარების მეცნიერული შესწავლის აუცილებლობაზე.

171. ეთნოგრაფიული მუშაობა მხარემცოდნეობის, მემორიალურ და სასკოლო მუზეუმებში // ისტორია, საზოგადოებათმცოდნეობა, გეოგრაფია სკოლაში. – 1975. – N2. – გვ. 54-56.
172. ვაზი და არქიტექტურა // საქართველოს ბუნება. – 1975. – N10. – გვ.12.
განხილულია დასავლეთ საქართველოს მევენახეობის დამხმარე სახეობა – ტალავერი.
173. კვადოურას ენა რომ ჰქონდეს // საქართველოს ბუნება. – 1975. – N4. – გვ.13-15.
ხარაგაულის რ - ნის სოფელ ღორემას სატყეო მეურნეობა.
174. ნავენახარი: (ჩანახატი) // სოფლის ცხოვრება. – 1975. – 11 დეკემბერი (N291). – გვ. 4.
175. უკანასკნელი მოჰიკანი // კომუნისტი. – 1975. – 3 სექტემბერი (N206). – გვ. 4.
თერძ - დერციკ მ. ფანჩულიძის საქმიანობაზე.
176. ფერეიდნიდან ჩამოსახლებული ქართველები // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე. – 1975. – N2. – გვ. 174-184.
– (ისტორიის, არქეოლოგიის, ეთნოგრაფიისა და ხელოვნების ისტორიის სერია).
კახეთის ეთნოგრაფიული ექსპედიციის მუშაობის შედეგები.
177. ქართული ეთნოგრაფია თანამედროვეობის სამსახურში // ცისკარი. – 1975. – N2. – გვ. 130-139.
178. ქვასთან ჭიდილში: (ეთნოგრაფიის კუთხე) // სოფლის ცხოვრება. – 1975. – 8 აგვისტო (N185). – გვ. 3.
ქვის დამუშავების ადგილობრივი ტრადიციის შენარჩუნებაზე ქვემო რაჭაში.

179. ღვინო, სუფრა და ტრადიციები = Стол, вино и традиции // საბჭოთა ხელოვნება. – 1975. – N2. – გვ. 43-52. – რეზ. რუს. ენაზე.
180. წუთისოფლის სარკე: (სადღეისო პრობლემა) // ლიტერატურული საქართველო. – 1975. – 4 ივლისი (N27).
ქართული საფლავის ძეგლების დაცვასა და ეროვნული ტრადიციების შენარჩუნებაზე.
181. ხალხის გამოცდილებას თუ გამოვიყენებთ // სოფლის ცხოვრება. – 1975. – 8 იანვარი(N6). – გვ. 3; ახალი მარნეული. – 1975. – 14 იანვარი (N5). – გვ. 2.
საქართველოს მევენახეობა - მეღვინეობის ისტორიულ - ეთნოგრაფიული შესწავლისათვის რაჭა - ლეჩხუმში.
182. ხვანჭკარას ეძებს მყიდველი // საქართველოს სოფლის მეურნეობა. – 1975. – N5. – გვ. 44-45.
ამბროლაურის რაიონის ხვანჭკარას ჯიშის ყურძნის მომყვანი კოლმეურნეობების მდგომარეობაზე.
183. В честь юбилея // Советская Абхазия. – Сухуми, 1975. – 2 октября (N196). – С. 4.
Торжественное собрание в Сухумском Доме культуры, посвященное 50 – летию стандартизации в СССР.

1976

184. გრძნობის საზომად სასმისი? // სოფლის ცხოვრება. – 1976. – 24 სექტემბერი (N225). – გვ. 4.
გამოხმაურება დადგენილებაზე: „მავნე ტრადიციებისა და წეს - ჩვეულებების წინააღმდეგ ბრძოლის გაძლიერების ღონისძიებათა შესახებ“.
185. დაუცავი რელიკვიები: (წერილი რედაქციას) // კომუნისტი. – 1976. – 22 დეკემბერი (N301). – გვ. 4.
რესპუბლიკის მუზეუმების მუშაობის საკითხებზე.

186. თანამედროვე ქართული სოფელი ეთნოგრაფის თვალსაზრისით // მნათობი. – 1976. – N2. – გვ. 144-153.
187. თვალებს არ ვუჯერებ, ბიძია! პამფლეტი ღია ცის ქვეშ მუზეუმზე / ესე გულდამწვარი (ლ. ფრუიძე) // ნიანგი. – 1976. – N6. – გვ. 2.
კუს ტბის მიდამოებში „მუზეუმი ღია ცის ქვეშ“ მშენებლობაზე.
188. ივანე ჯავახიშვილი და ქართული მევენახეობა - მეღვინეობის საკითხები // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე. – 1976. – N2. – გვ. 92-100. – (ისტორიის, არქეოლოგიის, ეთნოგრაფიისა და ხელოვნების ისტორიის სერია).
189. „მზიური“ უნდა ასხივებდეს // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1976. – 15 იანვარი (N2). – გვ. 4.
ზავშვთა მომავალი ქალაქის, „მზიურის“ პროექტზე.
190. მოვუაროთ ეთნოგრაფიულ ძეგლებს = Сохраним этнографические памятники // საბჭოთა ხელოვნება. – 1976. – N9. – გვ. 90-97. – რეზ. რუს. ენაზე.
191. ოქროს საწმისი // ისტორია, საზოგადოებათმცოდნეობა, გეოგრაფია სკოლაში. – 1976. – N3. – გვ. 78-80.
თბილისის პიონერთა და მოსწავლეთა რესპუბლიკური სასახლის მხარეთმცოდნეობის კაბინეტის მუშაობასა და მის ხელმძღვანელზე – ი. მიქელაძეზე.
192. საშურია და გადაუდებელი // სოფლის ცხოვრება. – 1976. – 29 აპრილი (N102). – გვ. 3.
ტრადიციული გამოცდილების საფუძველზე გასათვალისწინებელი ღონისძიებები მევენახეობაში.

193. „საცივი მარანი“ ატენში = „Холодильный погреб“ в Атени // მეგლის მეგობარი. – 1976. – N42. – გვ. 30-33. – რეზ. რუს. ენაზე.
„საცივი მარნები“ და მათი გავრცელების არეალი.
194. ცხოვრების კარნახით = Жизнь диктует // საბჭოთა ხელოვნება. – 1976. – N2. – გვ. 2-9. – რეზ. რუს. ენაზე.
„მავნე“ ტრადიციებთან და ჩვეულებებთან ბრძოლის თაობაზე.
- 1977**
195. ეთნოგრაფის დღიურიდან // ცისკარი. – 1977. – N5. – გვ. 96-104.
რაჭველი ხის ოსტატის მოგზაურობა. კორიდას ქართული სახეობა – „კურული“.
196. ეთნოგრაფიული ძეგლები: არსი და დაცვის აუცილებლობა // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე. – 1977. – N1. – გვ. 34-48. – (ისტორიის, არქეოლოგიის, ეთნოგრაფიისა და ხელოვნების ისტორიის სერია). – რეზ. რუს. ენაზე.
197. ვადიდებთ ვაზს, ვადიდებთ შრომას: ახალ ეპოქას ახალი დღესასწაულები // სოფლის ცხოვრება. – 1977. – 24 ივლისი (N172). – გვ. 4.
ღვინის სახლების დაარსების თაობაზე.
198. ტრადიციები: რა არის კარგი და რა არის ცუდი = Традиции: хорошие и плохие // პარტიული სიტყვა. – 1977. – N19. – გვ. 21-23.
199. ტრადიციები ჩვენს ყოფაში: (ეთნოგრაფის ჩანაწერები) // ლიტერატურული საქართველო. – 1977. – 22 ივლისი. – N30. – გვ. 3; განთიადი. – კასპი, 1977. – 1 ოქტომბერი (N118). – გვ. 4.
200. ქალაქი – ვაზის მუზეუმი // სოფლის ცხოვრება. – 1977. – 14 დეკემბერი (N291). – გვ. 4.
თბილისის ქუჩების ვაზით დამშვენების თაობაზე.

201. ქართული ფაიფურის სათავეებთან // საბჭოთა ხელოვნება. – 1977. – N5. – გვ. 31-35. – რეზ. რუს. ენაზე.
ზუგდიდის ფაიფურის ქარხნის მშენებლობის ისტორია.
202. ყოფის საზომი // კომუნისტი. – 1977. – 29 ნოემბერი (N278).
თანამედროვე რიტუალების გამომუშავებისა და დამკვიდრებისათვის.
203. ჩვენ და ვაჭრობის პრობლემები. რა სურს მომხმარებელს? // თბილისი. – 1977. – 16 მაისი (N112). – გვ. 2.

1978

204. გამოვიყენოთ ხალხის გამოცდილება // საქართველოს სოფლის მეურნეობა. – 1978. – N1. – გვ. 16-18.
განხილულია ხალხში დაგროვილ ცოდნა - გამოცდილება, რომელიც შეიძლება გამოყენებული იქნას მეცხოველეობის საკვები ბაზის განვითარება - განმტკიცებისათვის.
205. თუ საქართველო გიყვარს, რაჭა უნდა ინახულო // კომუნიზმის დროშა. – ამბროლაური, 1978. – 5 იანვარი (N2). – გვ. 3-4.
რაჭის ისტორიული წარსულიდან.
206. მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი // საბჭოთა ხელოვნება. – 1978. – N8. – გვ. 33-36. – რეზ. რუს. ენაზე.
აღნიშნული ტიპის მუზეუმების მუშაობაში არსებული ნაკლოვანებები და მათი დაძლევისათვის საჭირო ღონისძიებები.
207. როცა პრობლემა პრობლემად რჩება // საბჭოთა ხელოვნება. – 1978. – N6. – გვ. 52-55. – რეზ. რუს. ენაზე.
ხალხური გამოყენებითი ხელოვნება და მხატვრული რეწვა საქართველოში.

- 208.** ქართლ - იმერეთის ეთნოგრაფიული ექსპედიცია: (ანგარიში) // მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის. – 1978. – ტ. 19. – გვ.123-141. – რეზ. რუს. ენაზე.
1972 წლის ივლისში ლიხის ქედის მიდამოებში ჩატარებულ სამუშაოებზე.
- 209.** ცაგერის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი ორმოცი წლისაა // კომუნიზმის სხივი. – ცაგერი, 1978. – 16 მაისი (N59). – გვ. 3.
- 210.** ხმა უწერიდან: კურორტი და დამსვენებელი // კომუნისტი. – 1978. – 2 სექტემბერი (N206). – გვ. 3; განთიადი. – 1978. – 5 აგვისტო (N92). – გვ. 3.

1979

- 211.** ზოგიერთი საკითხი ახალ შუქზე // ლიტერატურული საქართველო. – 1979. – 13 აპრილი (N15). – გვ. 1.
ლ. ი. ბრეჟნევის „ყამირი“ და ეთნოგრაფიის პრობლემები.
- 212.** მრავალფეროვნება უგემოვნებას ეწირებოდეს?! : (მაგისტრალებს – ლამაზი იერი, სოფლებს – მაღალი კულტურა!): (ეთნოგრაფის თვალთ) // სოფლის ცხოვრება. – 1979. – 3 ოქტომბერი (N227). – გვ. 3.
- 213.** მცხეთას ხომ არ მიბრძანდები?... // კომუნისტი. – 1979. – 16 ოქტომბერი (N238). – გვ. 4.
სახალხო დღესასწაული „მცხეთობა“.
- 214.** რატომ გვიჩლუნგდება ღირსების გრძნობა?: (როცა ბავშვი საყვედურით სავსე თვალებით გვიცქერის) // კომუნისტი. – 1979. – 18 სექტემბერი (N215). – გვ. 3.
ზნეობრივ პრობლემებზე.

215. სოფელი: იდილია თუ სასიცოცხლო აუცილებლობა // კომუნისტი. – 1979. – 23 იანვარი (N19). – გვ. 2.
თანამედროვე სოციალურ - ეკონომიკური განვითარების საკითხების გარშემო.
216. ქართული ეთნოგრაფიის თანამედროვე პრობლემები // განთიადი. – ქუთაისი, 1979. – N1. – გვ. 151-154.
217. ცოცხალი მუზეუმი // სოფლის ცხოვრება. – 1979. – 31 იანვარი (N26). – გვ. 4.
ლექსუმის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი.

1980

218. გარჯაში მამაცი ლხინშიც მამაცია = Отважный в труде отважен и в веселье // პარტიული სიტყვა. – 1980. – N22. – გვ. 19-22. – რეზ. რუს. ენაზე.
სახალხო დღესასწაულები: მცხეთობა, ალავერდობა, საფარობა, თბილის - ქალაქობა და სხვ.
219. ეთნოგრაფის დღიურიდან: ლელო - ბურთი // მნათობი. – 1980. – N1. – გვ. 183-190.
სტატიაში საუბარია გურიის რეგიონის ეთნოგრაფიაზე. მოგზაურობის შთაბეჭდილებები.
220. იდეური აღზრდის სამსახურში // სოფლის ცხოვრება. – 1980. – 15 ივლისი (N163). – გვ. 3.
ამბროლაურის რ - ნის, სოფ. ნიკორწმინდის ისტორიულ - ეთნოგრაფიული მუზეუმის შექმნის თაობაზე.
221. კეთილი საქმე // დროშა. – 1980. – N11. – გვ. 15.
მეტი ყურადღება ეთნოგრაფიულ მასალებს, ფოლკლორს.
222. ნატოს წყარო // საქართველოს ქალი. – 1980. – N6. – გვ. 18-21.
მახარამის რ - ნის სოფ. გურიანთის ღირსშესანიშნაობაზე – „ნატოს წყაროზე“.

223. ნიკორწმინდის ტაძართან იქმნება ისტორიულ - ეთნოგრაფიული მუზეუმი // კომუნიზმის დროშა. - ამბროლაური, 1980. - 1 ივლისი (N78). - გვ. 3-4; 3 ივლისი (N79). - გვ. 4.
224. ოპ, ეს ბოთლები / იმედო შეწირული (ლ. ფრუიძე) // ნიანგი. - 1980. - N18. - გვ. 7.
ჩანახატი.
225. საქორწინო მოგზაურობა // საქართველოს ქალი. - 1980. - N11. - გვ. 18-19.
თანამედროვე საქორწინო მოგზაურობის უცხოეთიდან შემოტანილი ახალი წესის გამო.
226. ტრადიციულიც, თანამედროვეც: (ეთნოგრაფის კუთხე) // სოფლის ცხოვრება. - 1980. - 3 იანვარი (N2). - გვ. 3.
ეთნოგრაფიული ჩანაწერები სვანეთზე.
227. ქართული ხალხური გამოყენებითი ხელოვნება: საფლავის ძეგლები // ფრესკა. - 1980. - N11. - გვ. 33-34.
228. ქართული ხალხური ხუროთმოძღვრებისა და ყოფის მუზეუმი ეთნოგრაფიის თვალთახედვით // ცისკარი. - 1980. - N11. - გვ. 141-146.
ამავე დასახელების თბილისში არსებულ მუზეუმზე.
- 1981**
229. გამოყენებითი ეთნოგრაფიის პრობლემები // საქართველოს ქალი. - 1981. - N4. - გვ. 19-22.
სტატიაში საუბარია თბილისის წარსულსა და მომავალზე. თბილისელ მეპურეებსა და პურის მცხოვრებზე.
230. დროულად ითქვა // პარტიული სიტყვა. - 1981. - N14. - გვ. 2-6.
ეროვნული ტრადიციების სიწმინდეების დაცვაზე.

- 231.** მეტი კონკრეტულობა, მეტი პასუხისმგებლობა: (ყოფითი პრობლემების დროულად გადაჭრისათვის) = И конкретность, и ответственность // საქართველოს კომუნისტი. – 1981. – №9. – გვ. 71-78. – რეზ. რუს. ენაზე.
- 232.** მოდით ერთად ჩავუფიქრდეთ! : (დროულად ითქვა) // პარტიული სიტყვა. – 1981. – №14. – გვ. 2-6.
ეროვნული ტრადიციების სიწმინდის დაცვაზე.
- 233.** მომავლის რწმენა და იმედი = С верой и надеждой на будущее: (კარგად ხნული თესლ - ზანდური ჯეჯილს მოგვცემს სვე - ბედნიერს) // პარტიული სიტყვა. – 1981. – №2. – გვ. 22-24. – რეზ. რუს. ენაზე.
ახალი წლის დამახასიათებელი წეს - ჩვეულებანი საქართველოში.
- 234.** ნუ დავკარგავთ კარგ ტრადიციას: (ეთნოგრაფის დღიურიდან) // კომუნისტი. – 1981. – 5 აპრილი (№80). – გვ. 3.
ხალხური მევენახეობა - მეღვინეობის აღდგენისათვის რაჭა - ლეჩხუმში .
- 235.** ნუ დავუკარგავთ მომავალ თაობას: (რა იცი შენი სოფლის და გვარის შესახებ?) // კომუნიზმის დროშა, ამბროლაური. – 1981. – 19 ნოემბერი (№139). – გვ. 2-3.
რაჭა - ლეჩხუმში ხალხური მევენახეობა - მეღვინეობის აღდგენისათვის.
- 236.** პასუხი ავტორთა კოლექტივს: (ჟ. „განთიადის“ 1979 წლის №1 - ში გამოქვეყნებულ ლ. ფრუიძის სტატიაზე - „ქართული ეთნოგრაფიის თანამედროვე პრობლემები“) // განთიადი. – ქუთაისი, 1981. – №5. – გვ. 161-167.
პასუხი ჯ. ოდიშელისა და ი. სურგულაძის წერილზე „ეთნოგრაფია“ და „ეთნოგრაფი“ (ჟ. განთიადი, 1981, №5).

237. ცხოვრების მწვავე აუცილებლობით: ეთნოგრაფის ფიქრები და აზრები ორგზის სოციალისტური შრომის გმირის თ. ყუფუნას წერილზე // კომუნისტი. –1981. – 21 ივლისი (N168). – გვ. 3.

238. И конкретность, и ответственность // Коммунист Грузии. – 1981. – N9. – С. 71-78.

К решению проблем из области быта.

1982

239. დედავ, იხსენი რაჭა! // ცისკარი. – 1982. – N4. – გვ. 91-96.

ნარკვევი ამბროლაურის რ - ნის სოფ. სხვადასხვაში მცხოვრები მრვალშვილიანი კაციტაძეების ოჯახზე.

240. ერის უკვდავების საფუძველი // თბილისი. 1982. – 20 ნოემბერი (N266). – გვ. 2-3.

ახალი ყოფის შესატყვისი საბჭოური რიტუალის დამკვიდრებასთან დაკავშირებით. გამოხმაურება ე. სიმონიშვილის წერილზე: „დღე ბრწყინვალე, დღე დაუვიწყარი“ (გაზ. „სოფლის ცხოვრება“, 1982 წ., 25 სექტემბერი).

241. ისევ ზოგიერთი რიტუალის თაობაზე // პარტიული სიტყვა. – 1982. – N20. – გვ. 22-27.

თანამედროვე საფლავის ძეგლებზე.

242. მრავალმხრივი თვალსაწიერი: (სამუზეუმო საქმისა და მხარეთმცოდნეობის ამაგდარი) / ვ. ითონიშვილი, ლ. ფრუიძე // სოფლის ცხოვრება. – 1982. – 10 აპრილი (N85). – გვ. 4.

პროფესორ ავთ. იოსელიანის ღვაწლი კურორტ წყალტუბოს განვითარების საქმეში.

თანაავტორი.

- 243.** ნუ დავკარგავთ შარაგულს: (ეთნოგრაფის კუთხე) // სოფლის ცხოვრება. – 1982. – 31 აგვისტო (N200). – გვ. 4.
წვნის ძველთაძველი ხელოვნების აღდგენისათვის. კალათები, გოდლები.
- 244.** რის შველაც დღეს შეიძლება: (მეცნიერული შრომის ორგანიზაცია როცა მოიკოჭლებს) // კომუნისტი. – 1982. – 9 იანვარი (N6). – გვ. 3.
- 245.** ქართული ხალხური გამოყენებითი ხელოვნება: უძველესი და უკვდავი ხელოვნება // ფრესკა. – 1982. – N12. – გვ. 34-35;
სრულიად საქართველოს გაზეთი რაეო. – 2012. – აგვისტო - სექტემბერი (N8-9). – გვ. 6.
მეთუნეობა.
- 246.** ქალაქ ქუთაისის ტრადიციული ყოფის ზოგიერთი საკითხი // საბჭოთა ხელოვნება. – 1982. – N8. – გვ. 18-27.
ხალხმრავალი ქელები, ქორწილი. მოცემულია რეკომენდაციები.
- 247.** ცოდვა გატეხილი სჯობს! ... ფიქრები ერთ სამეცნიერო - პრაქტიკული კონფერენციის შემდეგ // პარტიული სიტყვა. – 1982. – N8. – გვ. 21-24.
- 1983**
- 248.** ვიცოდეთ მიწის ყადრი და სიყვარული: ნუ დავივიწყებთ მეურნეობის გაძლიერების ხალხურ ტრადიციებს // სოფლის ცხოვრება. – 1983. – 20 სექტემბერი (N218). – გვ. 3.
- 249.** თვალს უსწორებდეს დღევანდელიობას: (სოფელს მაღალი კულტურა!) // სოფლის ცხოვრება. – 1983. – 8 მაისი (N108). – გვ. 3.
გეგეჭკორის რ-ნის მარტვილის ძეგლისა და სოფ. ნახარე-ბაოს ტაძრის მდგომარეობაზე.

250. მშვიდობის გაკვეთილი შატილის სკოლაში: (საზრუნავი: „მთის რეგიონების ეკონომიკური და სოციალური განვითარება“) // სოფლის ცხოვრება. – 1983. – 11 სექტემბერი (N211). – გვ. 2-3.
251. ცეცხლთან თამაში // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1983. – 13 ოქტომბერი (N122). – გვ. 3.
მოზარდი თაობის არაჯანსაღ შეხედულებებზე.

1984

252. ადამიანი სიკვდილთან მარტო არ უნდა დარჩეს // კომუნისტი. – 1984. – 14 აპრილი (N88). – გვ. 2, 3.
ხალხურ სამგლოვიარო წეს - ჩვეულებებზე. ხსოვნის დღის დაწესებაზე.
253. ამბავი რაჭისა: (ჩემო სამშობლო მხარეო) // დილა. – 1984. – N8. – გვ. 2-8.
რაჭის ისტორია და ეთნოგრაფია უძველესი დროიდან დღემდე.
254. არდავიწყების შუქი მარადი // ფეიქარი. – ქუთაისი, 1984. – 5 აპრილი (N28). – გვ. 4.
ხსოვნის დღის დაწესების თაობაზე.
255. განახლებული ხევსურეთი: (მიღწევები და პრობლემები) // საბჭოთა ხელოვნება. – 1984. – N3. – გვ. 84-91. – რეზ. რუს. ენაზე.
256. გლოვასაც თავისი სილამაზე აქვს: (არდავიწყების შუქი მარადი) // სახალხო განათლება. – 1984. – 16 მარტი (N22). – გვ. 4.
14 - 15 აპრილს დაწესებულ ხსოვნის დღესთან დაკავშირებით.

257. ეროვნული ტრადიციების მიზნობრივი მართვა = Целевое управление национальными традициями // ეროვნული ტრადიციების მიზნობრივი მართვა. – თბ., 1984. – გვ. 32; საქართველოს კომუნისტი. – 1984. – №6. – გვ. 71-73. – რეზ. რუს. ენაზე.
258. თვალსაწიერი: (ათეისტური მუშაობა – პარტიის მოთხოვნილებათა დონეზე) // თბილისი. – 1984. – 29 მარტი (N73). – გვ. 2.
259. კვლავაც უნდა აღორძინდეს... // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1984. – 24 იანვარი (N10). – გვ. 2.
მოსახლეობის მიგრაციის გამო შექმნილი პრობლემები მესხეთ - ჯავახეთში.
260. მაინც თქმა სჯობს არა თქმასა... : (სიყვარული და გულახდილობა) // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1984. – 7 იანვარი (N3). – გვ. 4.
გაზ. „ახალგაზრდა კომუნისტის“ რედაქციის მიერ გამართულ შეხვედრაზე – „გულახდილი დიალოგი“.
261. მწვავე პრობლემათა რკალში: (მეცნიერული შრომის ორგანიზაციისათვის) // თბილისი. – 1984. – 8 აგვისტო (N183). – გვ. 2-3.
262. სახალხო დღესასწაული განახლებული ჭერემისათვის // ცისკარი. – 1984. – N2. – გვ.116-119.
ზედაშეს კულტი. ბერიკაობა - ყეენობა.
263. სვეტი ნათლისა // გაზაფხული. – 1984. – 18 აპრილი (N7). – გვ. 1.
პიონერთა სასახლის XXIX კონფერენციის აღნიშვნა.

1985

264. „მთანი მაღალნი“ = „Высоко в горах“: (ნარკვევი) / ლ. ფრუიძე, გ. მეტრეველი // ლიტერატურული საქართველო. – 1985. – 5 ივლისი (N27). – გვ. 4-5.
მაღალმთიანი რაჭის სოციალურ - ეკონომიკური განვითარების პრობლემები.
თანაავტორი.
265. წარსულის გადმონაშთებს დაუნდობელი ბრძოლა // ცოდნა ხალხს / საქართველოს სსრ საზოგადოება „ცოდნა“-ს სახალხო კონფერენციის გაზეთი. – 1985. – 21 იანვარი (N4). – გვ. 7.
266. წინაპართა ხორცშესხმული გულისთქმა // სახალხო განათლება. – 1985. – 21 იანვარი (N62) – გვ. 3.
ბ. ძნელადის სახელობის მოსწავლეთა რესპუბლიკურ სასახლეში მიმდინარე შემოქმედებით პროცესებზე.

1986

267. ახალგაზრდობის სავანე, ღია ცის ქვეშ მუზეუმი და მშრომელთა დასვენების კერა ამბროლაურში // კომუნიზმის დროშა. – ამბროლაური, 1986. – 24 მაისი (N62). – გვ. 2-3.
268. ვინც ჩემი წვენი მეტი სვა... : (დავიბრუნოთ ღვინის სმის კულტურა) // საქართველოს ქალი. – 1986. – N4. – გვ. 17-18.
269. მარად საჭირო ხელოვნება // თბილისი. – 1986. – 25 ივლისი (N171). – გვ. 4-5.
ხალხური გამოყენებითი ხელოვნება და მხატვრული რეწვის აღორძინება.
270. ფიქრები ქართულ ხალხურ მეთუნეობაზე: (მარად საჭირო ხელოვნება) // თბილისი. – 1986. – 25 სექტემბერი (N221). – გვ. 4-5.

271. რაჭას წასვლა მირჩევნია მილიონის ქონებისა // კომუნისტი. – 1986. – 5 ივნისი (N130). – გვ. 3.

პედაგოგის, სოციალისტური შრომის გმირის – ი. ბაკურაძის, პედაგოგის, ბოტანიკოს ვლ. ნემსაძის ღვაწლი ქართული ხორბლის ჯიშის – „ზანდურის“ გადარჩენის საქმეში.

272. რაჭის საუნჯე რომ არ დაიშრიტოს ... = Чтобы не оскудели сокровища Рачи ... // საქართველოს კომუნისტი. – 1986. – N7. – გვ. 82-85. – რეზ. რუს. ენაზე.

რაჭაში არსებულ მძიმე დემოგრაფიულ ვითარებაზე.

273. სახალხო - კალენდარული დღესასწაულების შესწავლისა და ტრანსფორმაციის პრობლემები // საბჭოთა ხელოვნება. – 1986. – N8. – გვ. 22-31. – რეზ. რუს. ენაზე.

ტრადიციული დღესასწაულები და მათი მნიშვნელობა. ახალი სამხედრო - პატრიოტული, საწავლო - აღმზრდელობითი, ქვეყნის ისტორიული მოვლენებისა და გამოჩენილი პიროვნებებისადმი მიძღვნილი დღესასწაულები.

274. ყველა ჩვენთაგანის საზრუნავი: (ეთნოგრაფის კუთხე) // კომუნისტის დროშა. – ამბროლაური. – 1986. – 18 სექტემბერი (N112). – გვ. 2-3; განთიადი. – ონი, 1986. – 30 სექტემბერი (N117). – გვ. 3-4.

კითხვარი ტოპონიმიკური და ონომასტიკური მასალის შეგროვებაზე.

275. შენიშვნები, წინადადებანი // კომუნისტი. – 1986. – 22 იანვარი (N18). – გვ. 3.

სკკპ პროგრამის და წესდების პროექტზე.

1987

276. ვის დავუტოვოთ ბავშვი? // საქართველოს ქალი. – 1987. – N1. – გვ. 22.

თბილისის საბავშვო ბაღებში შექმნილ მძიმე მდგომარეობაზე.

- 277.** იქ სადაც იზადება რიონი: (მთა - რაჭა ეთნოგრაფის თვალთ) // განთიადი. – ონი, 1987. – 10 სექტემბერი (N109). – გვ. 4; 12 სექტემბერი (N110). – გვ. 4; 15 სექტემბერი (N111). – გვ. 4; 17 სექტემბერი (N112). – გვ. 4; 24 სექტემბერი (N115). – გვ. 4.
ნარკვევი.
- 278.** სანაგვე შეგონებანი / ლ. შეწირული (ლ. ფრუიძე) // ნიანგი. – 1987. – N18. – გვ. 11.
დედაქალაქში შექმნილ ანტისანიტარიზზე.
- 279.** მასაზრდოებელი ფესვები // საბჭოთა ხელოვნება. – 1987. – N11. – გვ. 87-97. – რეზ. რუს. ენაზე.
ქართული მხატვრული რეწვის განვითარებაზე.
- 280.** მხოლოდ მეცნიერულ საფუძველზე // ლიტერატურული საქართველო. – 1987. – 11 სექტემბერი (N37). – გვ. 8-9.
სამზადისი თბილისობისათვის.
- 281.** რამდენიმე ძიძის ხელში: (როცა თქმა სჯობს არათქმასა) // კომუნისტი. – 1987. – 8 აგვისტო (N182). – გვ. 2.
- 282.** ხალხური გამოყენებითი ხელოვნების მხატვრული რეწვის შემდგომი განვითარებისათვის საქართველოში.
- 283.** სამკალი ფრიად არს // სკოლა და ცხოვრება. – 1987. – N9. – გვ. 63-66.
პიონერთა სასახლის „ისტორია - მხარეთმცოდნეობის“ კაბინეტის მუშაობის თაობაზე.
- 284.** ღია წერილი ღებელგბს: ასჯერ გავზომოთ, მაგრამ ერთხელ ხომ უნდა გადავჭრათ?! // განთიადი. – 1987. – 24 დეკემბერი (N153). – გვ. 2.
ონის რ-ში შექმნილ მძიმე დემოგრაფიულ პირობებზე.

- 285.** ჯანსაღი აწმყოს და მყოზადისათვის // კომუნისტი. – 1987. – 18 იანვარი (N15). – გვ. 2.
გამოხმაურება ალკოჰოლიზმის წინაარმდეგ მიღებულ საკავშირო დადგენილებებზე.

1988

- 286.** არჩევანი დიდია // თბილისი. – 1988. – 5 სექტემბერი (N204). – გვ. 3.
საქართველოში მწვანე ნარგავების კულტურებთან დაკავშირებულ პრობლემებზე.
- 287.** გვაქვს თვითდამშვიდების უფლება?! ... // ქართული ფილმი. – 1988. – 20 აპრილი (N16). – გვ. 3-4.
უცხოეთში საქართველოს ისტორიის სათანადო პოპულარიზაციის აუცილებლობაზე.
- 288.** თვალი გავუსწოროთ სიმართლეს // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1988. – 31 მარტი (N39). – გვ. 2.
რაჭის მიგრაციის მიზეზების სოციოლოგიური საფუძველი.
- 289.** კიდევაც დაიზრდებიან... // სახალხო განათლება. – 1988. – 5 აგვისტო (N30). – გვ. 4.
თბილისში ჩატარებულ მოსწავლეთა რესპუბლიკური სასწავლო - შემოქმედებითი კონფერენციის მნიშვნელობაზე.
- 290.** სხვის განკურნებით „სნეული“: (ხალხური მედიცინა) // კომუნისტი. – 1988. – 19 მაისი (N116). – გვ. 4.
კურორტ უწერის პოლიკლინიკის მთავარი ექიმის, ფიტოთერაპევტის, იური ბურდილაძის საქმიანობაზე.

291. შედეგებს ხალხი ასაზრდოებს // თბილისი. – 1988. – 3 ოქტომბერი (N227). – გვ. 5.

გამოხმაურება გ. ზუბაშვილის წერილზე „შედეგები ციდან არ ცვივა“ (გაზ. „თბილისი“, 30 აგვისტო, გვ. 3), რომელიც ეხებოდა ხალხურ გამოყენებით ხელოვნებასა და მხატვრულ რეწვას.

292. წყალტუბო – ისტორია და თანამედროვეობა: გარდაქმნა და კურორტის ახალი ცხოვრება / ა. იოსელიანი, ლ. ფრუიძე // კომუნისტი. – 1988. – 12 ივლისი (N161) . – გვ. 3.

თანაავტორი.

1989

293. ატენის ხეობის პრობლემები / ლ. ფრუიძე, თ. ფურცხვანიძე // საბჭოთა ხელოვნება. – 1989. – N4. – გვ. 2-17. – რეზ. რუს. ენაზე; ურმული. – 2002. – 9 აპრილი (N2). – გვ. 9, 13.

მსჯელობა ხეობის ძეგლების თანამედროვე მდგომარეობაზე.

თანაავტორი.

294. დიდმნიშვნელოვანი ეროვნული დოკუმენტი // საქართველოს ქალი. – 1989. – N3. – გვ. 12.

ქართული ენის სახელმწიფო პროგრამაზე.

295. ეროვნული განვითარების კონცეფციისათვის: (თვალსაზრისი) // სახალხო განათლება. – 1989. – 30 აგვისტო (N39). – გვ.4.

296. იარსებებს საქართველო დამოუკიდებლად? // სახალხო განათლება. – 1989. – 15 ნოემბერი (N50). – გვ. 7.

ქართული ცხოვრების წესის აღდგენის მნიშვნელობა ქვეყნის გადარჩენის საქმეში.

- 297.** მესამე შვილის მოლოდინში // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1989. – 19 იანვარი (N8). – გვ. 2.
ახალგაზრდა მზარდი ოჯახების ხელშეწყობის თაობაზე.
- 298.** რა ბედი ელის ქართულ ეროვნულ ტანსაცმელს? // სახალხო განათლება. – 1989. – 13 დეკემბერი (N54). – გვ. 4-5.
ქართული ეროვნული ტანსაცმლის აღორძინების აუცილებლობაზე.
- 299.** რა სტკივა რაჭას?! // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1989. – 3 აგვისტო (N91). – გვ. 4-5.
რაჭის დემოგრაფიულ და ეთნოგრაფიულ პრობლემებზე.
- 300.** რატომ მიაქვს რაჭა წყალს?! // საქართველოს ბუნება. – 1989. – N6. – გვ. 6-8.
წერილში საუბარია რაჭის სოფლების ტრადიციული განსახლების დარღვევის სავალალო შედეგებზე, წყაროებსა და სარწყავი სისტემების პრობლემებზე.
- 301.** როგორი უნდა იყოს რაჭის მხარეთმცოდნეობის ღია ცის ქვეშ მუზეუმი ქალაქ ონში // განთიადი. – ონი, 1989. –1 ივლისი (N78). – გვ. 3.
- 302.** სამყაროს მოწყვეტილნი: რა ვუშველოთ „კარებზე ბოქლომდაკიდებულ რაჭას?“ // სოფლის ცხოვრება. – 1989. – 7 დეკემბერი (N146). – გვ. 3-4.
- 303.** სიტყვა ქართულ სუფრაზე: ჩვენი ეროვნული ტრადიციები // სოფლის ცხოვრება. – 1989. – 22 ივნისი (N145). – გვ. 4.
- 304.** საქართველოს კუთხეთა ეთნოგრაფია // საქართველოს ბუნება. – 1989. – N7. – გვ. 6-9.

- 305.** სტიქიის პირისპირ ანუ ფიქრები იმის თაობაზე, თუ რამდენ ჭეშმარიტებას გვთავაზობს საქართველოს კუთხეთა ეთნოგრაფია // საქართველოს ბუნება. – 1989. – N7. – გვ. 6-9.
- 306.** შთამომავლობა არ გვაპატიებს: (ქართული ხალხური საკრავი-ერი მუსიკის უნუგემო მდგომარეობა და პერსპექტივები) // საბჭოთა ხელოვნება. – 1989. – N2. – გვ. 17-22. – რეზ. რუს. ენაზე.
- 307.** წყაროსთვალი ხელშეუხებელი დაგვრჩეს... : ერთი „მონატრების სადამო“, რომელმაც ქართული ხალხური ქორეოგრაფის სატკივარი შეგვახსენა // თბილისი. – 1989. – 4 ოქტომბერი (N228). – გვ. 5.
 მოცეკვავე ი. ცათიაშვილის საიუბილეო სადამო ხელოვნების მუშაკთა სახლში.
- 308.** ჯერ ათვლის წერტილი ვიპოვოთ // თბილისი. – 1989. – 13 აპრილი (N86). – გვ. 3.
 საქართველოს ისტორიის მეცნიერული კვლევა - ძიებისა და პოპულარიზაციის სახელმწიფო პროგრამის პროექტზე.
- 309.** Какая судьба ожидает грузинскую национальную одежду? // Народное образование. – 1989. – 17 декабря. – С. 4-5.
 О необходимости возрождения грузинской национальной одежды.
- 310.** Сможет ли Грузия быть независимой // Народное Образование. – 1989. – 19 ноября. – С.7.

1990

- 311.** ალექსანდრე ჯანელიძის სახლ - მუზეუმის გეგმა - პროგრამის წინასწარი მონახაზი // ამბროლაურის მოამბე. – ამბროლაური, 1990. – 18 აგვისტო (N99). – გვ. 2.

- 312.** აღვადგინოთ თვითმმართველობის ტრადიციული ფორმები: (საქართველოს უკვდავების საფუძველი სოფლის წიაღშია) // სოფლის ცხოვრება. – 1990. – 4 აპრილი (N37). – გვ. 4-5.
- 313.** აღვადგინოთ ტრადიციული თვითმმართველობის ფორმები: (პრესის ფოკუსში) // კვალი. – 1990. – N7. – გვ. 6-10.
ქართული სოფლის წინაპართა ცხოვრების წესზე და თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვის აუცილებლობაზე.
- 314.** აღსარება: ეთნოგრაფის თვალთ დანახული საქართველო // სახალხო განათლება. – 1990. – 11 ოქტომბერი (N41). – გვ. 6-7.
- 315.** გამოწვევამ მაიძულა: (გამომახილი) // თბილისი. – 1990. – 13 აგვისტო (N184). – გვ. 4.
თბილისის სახ. უნივერსიტეტის დოცენტის – გ. ჭინჭარაულის წერილის – „ერთიანობის გზაზე“ (გაზ. „თბილისი“, 24 ივლისი) – პასუხად.
- 316.** გზა, რომელსაც უნდა დავადგეთ: გლეხური მეურნეობა ეთნოგრაფის თვალთახედვით // კომუნისტი. – 1990. – 17 აგვისტო (N189). – გვ. 2.
- 317.** გიორგი ბოჭორიძე სამაჩაბლოს ტრაგედიის შესახებ // საქართველოს ბუნება. – 1990. – N10. – გვ. 18-20.
- 318.** გიორგი ბოჭორიძის ცხოვრება და მოღვაწეობა // მნათობი. – 1990. – N9. – გვ. 129-139.
- 319.** დაღვრილი სისხლის ფასად: (ფიქრები ხმამაღლა, ვიყოთ მიმტევებლები, შემწყნარებლები) // სოფლის ცხოვრება. – 1990. – 3 თებერვალი (N15). – გვ. 4.

- 320.** დღესასწაულს ხალხი მართავს // თბილისი. – 1990. – 12 თებერვალი (N36). – გვ. 2.
მოსაზრება ქართული ეროვნული ტრადიციების მიზნობრივ მართვაზე.
- 321.** ეროვნული აღორძინება ხალხური სპორტით უნდა დაიწყოს // ლელი. – 1990. – 30 იანვარი (N20). – გვ. 2.
- 322.** მართლაც მეტი კომპეტენტურობაა საჭირო // ლელი. – 1990. – 28 მარტი (N58). – გვ. 2. პასუხი პროფ. ავთ. ციბაძეს, გაზ. „ლელოში“ (1990 წ., 11 თებერვალი, გვ. 2) გამოქვეყნებულ წერილზე – „დიდი მადლობა და მცირე შენიშვნა ბატონ ლევან ფრუიძეს“.
- 323.** მხარს ვუჭერთ, ეთნონაკრძალი თუ ეკოლოგიური მუზეუმი? // სოფლის ცხოვრება. – 1990. – 7 ნოემბერი (N127). – გვ. 6.
- 324.** ნოდარ გიორგობიანის „ბოხოხა“ კაკალი // საქართველოს ბუნება. – 1990. – N1. – გვ. 15.
ონის რ - ნის სოფ. ბარში მოპოვებულ ისტორიულ-ეთნოგრაფიულ მასალაზე.
- 325.** ქართული ვაზისა და ღვინოს საგოდებელი // ახალგაზრდა ივერიელი. – 1990. – 14 აგვისტო (N86). – გვ. 4.
უნიკალური ქართული ვაზის ჯიშებისა და მეღვინეობის ხალხური ტრადიციების უგულვებელყოფის თაობაზე.
- 326.** ქართულ მიწას პატრონი ენატრება // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1990. – 27 დეკემბერი (N17). – გვ. 2.
ქვეყანაში შექმნილ პრობლემებზე.
- 327.** სოფელი ბარი – ბიჭვინთის ღვთისმშობლის სამწყსო // საქართველოს ბუნება. – 1990. – N5. – გვ. 10-14.
სამაჩაბლოში მცხოვრები ქართველი მოსახლეობის საჭირობოროტო საკითხები.

- 328.** სტატუსიც და ავტორიტეტიც, როგორი უნდა იყოს რაჭის მხარეთმცოდნეობისა და ღია ცის ქვეშ მუზეუმი ქალაქ ონში // სოფლის ცხოვრება. – 1990. – 6 იანვარი (N3). – გვ. 6.
- 329.** ღია წერილი ბატონ აკაკი ბაქრაძეს // თბილისი. – 1990. – 1 ივნისი (N124). – გვ. 3.
საქართველოში განსახლების, მეურნეობისა და ტრადიციული ცხოვრების სრულყოფილი წესის აღდგენისათვის, კომპლექსური სამეცნიერო დაწესებულებების ეკომუზეუმების შექმნის თაობაზე.
- 330.** ღია წერილი ბატონ სერგი ავალიანს // ამბროლაურის მოამბე, ამბროლაური. – 1990. – 1 სექტემბერი(N105). – გვ. 2-3; 4 სექტემბერი (N106). – გვ. 2-3.
ამბროლაურის რაიონულ გაზეთებში გამოქვეყნებული კრიტიკული წერილების პასუხად.

1991

- 331.** არა ცილი სწამო!... : (პასუხი გ. აბუთიძეს) // საქართველო. – 1991. – 26 მარტი (N6). – გვ. 3.
გამოქვეყნებული პასკვილის – „ხვალ რა ვქნათ?“ (გაზ. „საქართველო“, 1991 წ., 26 თებერვალი) – პასუხად.
- 332.** დალოცვილია პართენასეული // საქართველოს ბუნება. – 1991. – N3. – გვ. 36-37.
რაჭის სოფ. ბაჯის მკვიდრი, აგრონომი და მეზღვე, პარმენ ჭელიძე.
- 333.** ვენერას შავი ყვავილები // საქართველოს ქალი. – 1991. – N6. – გვ. 22.
პიროვნების თავისუფლებაზე.
- 334.** ისევ თლიან რაჭაში საწნახლებს: (ეთნოგრაფის დღიურიდან) // სოფლის ცხოვრება. – 1991. – 7 დეკემბერი (N71-72). – გვ. 3.

335. ნუ დავკარგავთ ძველსა გზასა... // საქართველოს ქალი. – 1991. – N5. – გვ. 21.

ჟურნალ „საქართველოს ქალში“ ტრადიციული ეთნოგრაფიული მასალის დაბეჭდვის თაობაზე.

336. რა სასწაულმა გადაგვარჩინა, რა სასწაული გადაგვარჩენს... // კვალი. – 1991. – N11-12. – გვ.10-12; ქართველი ერი. – 1991. – 4 სექტემბერი, გიორგობისთვე (N20). – გვ. 9.

ქართული სამიწათმოქმედო სამართალი. მიწის საკუთრებისა და ფლობის ტრადიციული ქართული სისტემა.

337. რატომ არ გავაჩნია მეცნიერული მხარეთმცოდნეობა // ერი. – 1991. – 4 სექტემბერი (N36). – გვ. 7.

მხარეთმცოდნეობის მუზეუმები ამ დარგის განვითარების საქმეში.

338. რისთვისაც შეიქმნა... (ღია ცის ქვეშ მუზეუმი) // თბილისი. – 1991. – 20 მარტი (N56). – გვ. 5.

339. ქალაქ თბილისის ქართული ხალხური ხუროთმოძღვრებისა და ყოფის მუზეუმზე.

340. ჭემმარიტ გზას ნუ გავაუკუღმართებთ / ლ. ფრუიძე, შ. კერესელიძე, რ. ნოდარიშვილი, ჯ. ხომასურიძე // კვალი. – 1991. – N4. – გვ. 15-17.

პოლემიკა მეცნიერებთან გლეხური მეურნეობების უპირატესობაზე.

1992

341. აჩქარებით უფრო დავაგვიანებთ: რესპუბლიკაში დაწყებულ პრივატიზაციის პროცესზე // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1992. – 18 თებერვალი (N33). – გვ. 2.

საქართველოს მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანება „მამულის აღორძინების“ მიმართვა.

- 342.** ბიოსფერულ ნაკრძალად მთელი საქართველო უნდა გავიაზროთ // საქართველოს ბუნება. – 1992. – N9-10. – გვ.19-26; ჰორიზონტი. – 1992.– 26 აგვისტო (N1). – გვ. 4.
- 343.** დავუმკვიდროთ სოფელს სრული უფლებამოსილება: მამულის აღორძინების საზოგადოების ვერსია სოფლის სტატუსზე // სოფლის ცხოვრება. – 1992. – 4 აპრილი (N5). – გვ. 3-4.
- 344.** დროა აღვადგინოთ ქართული ცხოვრების წესი // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1992. – 14 იანვარი (N15). – გვ. 3.
- 345.** ეროვნული კულტურის დაუფასებელი დარგი / ლ. ფრუიძე, შ. ლობჯანიძე // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1992. – 19 აგვისტო (N157). – გვ. 3.
საქართველოს სოფლის მეურნეობაში შექმნილი პრობლემები.
თანაავტორი.
- 346.** ეროვნული სულისკვეთების აღზრდისათვის / მ. კეკელია, ლ. ფრუიძე, ვ. ლორია // სკოლა და ცხოვრება. – 1992. – N5. – გვ. 16-25.– დიალოგი.
ეროვნული ტრადიციები და მოზარდი თაობის აღზრდის პრობლემა.
თანაავტორი.
- 347.** ვადიაროთ ქართული სოფლის უზენაესობა // კვალი. – 1992. – N3. – გვ. 4-7.
თვითმართველობის აღდგენაზე ქართულ სოფლებში
- 348.** მთავარი თემა: მიწის რეფორმა // სოფლის ცხოვრება. – 1992. – 2 მაისი (N9). – გვ. 2.
- 349.** მთელი ძალაუფლება ხალხს // კვალი. – 1992. – N9. – გვ. 1-3, 6.
მიწის პრივატიზაციაზე.

- 350.** მცირე ჰესები – რაჭის გადარჩენის ერთ-ერთი საფუძველი // ამბროლაურის მოამბე. – ამბროლაური, 1992. – 20 აგვისტო (N20). – გვ. 1-4.
- 351.** მწვავე სიგნალი. შაბიამანი სანთლით საძებნელია, ვენახს დაღუპვა ემუქრება // სოფლის ცხოვრება. – 1992. – 30 მაისი (N13-14). – გვ. 1.
გამოქვეყნებულია პოლიტიკური გაერთიანება „მამულის აღორძინების“ პრესცენტრის სახელით.
- 352.** რაჭას შველა სჭირდება // სოფლის ცხოვრება. – 1992. – 8 აგვისტო (N24). – გვ. 4.
რეგიონში შექმნილი პრობლემების გამო.
- 353.** როგორი უნდა იყოს ალექსანდრე ჯანელიძის სახლ - მუზეუმი ნიკორწმინდაში // საქართველოს ბუნება. – 1992. – N3. – გვ. 15-19.
- 354.** ღმერთმა გაგვადლებინოს // თბილისი. – 1992. – 31 დეკემბერი (N196). – გვ. 5.
ქვეყანაში შექმნილი მძიმე მდგომარეობის გამო.
- 355.** შემდეგი გაზაფხულიც რომ არ გაცდეს // თბილისი. – 1992. – 28 სექტემბერი (N131). – გვ. 2.
ქართული სამიწათმოქმედო წესის აღდგენის აუცილებლობაზე.
- 356.** ჩვენი ხსნა – საკუთარი ვენახი. ეროვნული სახე რომ არ დაკვაროთ, ქართული ვაზის მოვლის კულტურა ისევ უნდა გავითავისოთ // საქართველოს ბუნება. – 1992. – N2. – გვ. 31-34.

357. წინასწარი მოსაზრებანი საქართველოს ადმინისტრაციულ - ტერიტორიული მოწყობის შესახებ // თბილისი. – 1992. – 26 ოქტომბერი (N149). – გვ. 2.

1993

358. გაზაფხული დადგა // ჩემი ბავი. – 1993. – 13 მარტი (N3). – გვ. 2.
პარლამენტის აგარარულ კომისიასთან შეხვედრის
თაობაზე.

359. გზაჯვარედინზე // ქართველი ერი. – 1993. – N19 (აპრილი). –
გვ. 2.
ქვეყნის ისტორიული წარსული და ტრადიციული თვი-
თმმართველობის აღდგენა.

360. გთხოვთ, მხარი დაგვიჭიროთ! ღია წერილი საქართველოს პა-
რლამენტის წევრებს / თ. ჩხეიძე, ო. საღარეიშვილი, რ. რამი-
შვილი, ალ. ბენდიანიშვილი, ლ. ფრუიძე, ტ. ჩიქოვანი // საქა-
რთველოს რესპუბლიკა. – 1993. – 28 მაისი (N109-110). – გვ. 2.
ქართველ მეცნიერთა მიმართვა დეპუტატებს: „საქართვე-
ლოს რესპუბლიკის საადგილმამულო კანონპროექტის“ მხარ-
დასაჭერად.
თანაავტორი.

361. დავამყაროთ ჭეშმარიტი სახალხო მმართველობა: მეცნიერი
გვთავაზობს // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1993. – 25 აგვისტო
(N187). – გვ. 3.

362. დავუბრუნოთ სოფელს ტრადიციული უფლებები // კვალი. –
1993. – N4. – გვ. 4-10.

- 363.** ეროვნული ისტორიის მძიმე დღეები: (პასუხად გურამ ყორანაშვილს) : (პოლემიკა) // თბილისი. – 1993. – 28 ივნისი (N117). – გვ. 4.
გაზ. „თბილისში“ (1993, 7, 8, 9 ივნისი) გამოქვეყნებულ წერილზე: „ისტორიის მუზასაც უჭირს. ქართული საბჭოთა ისტორიოგრაფიის მოკლე კრიტიკული განხილვა“.
- 364.** ეს არის ხსნის გზა: (სამთავრობო პროგრამა) // სოფლის ცხოვრება. – 1993. – 15 მაისი (N35-36). – გვ. 1.
- 365.** ესენგე? არა! // წუთისოფელი. – 1993. - ოქტომბერი (N8). – გვ. 2.
- 366.** ვიდრე საერთოდ გვიან არ არის... : მივხედოთ, ვუპატრონოთ მიწასა და გლეხს // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1993. – 16 თებერვალი (N31). – გვ. 2.
- 367.** ვინ, რას და როგორ გვაჭმევს: (პრობლემა) / შ. ლობჯანიძე, ლ. ფრუიძე // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1993. – 28 მაისი (N109-110). – გვ. 2.
საზოგადოებრივი კვების ობიექტებში არსებულ განუკითხაობაზე.
თანაავტორი.
- 368.** ზეცაში ღმერთია – დედამიწაზე – სამშობლო // სოფლის ცხოვრება. – 1993. – 8 დეკემბერი (N83). – გვ. 2.
- 369.** თუ ხელს გავანძრევთ, შიმშილსაც დავძლევთ... / ლ. ფრუიძე, შ. ლობჯანიძე // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1993. – 9 დეკემბერი (N234). – გვ. 3.
თანაავტორი.
- 370.** ლეჩხუმი, თაკურერი, რაჭა / ლ. ფრუიძე, თ. ჩხეიძე // განთიადი. – 1993. - N1-2. – გვ. 142-157.
თანაავტორი.

- 371.** მევენახეობა - მეღვინეობის გადასარჩენად // ვაზი და ღვინო. – 1993. – 26 იანვარი (N3). – გვ. 2.
- 372.** მიწა, კომლი და... პოლიტიკა // ქართველი ერი. – 1993. – 9 ივლისი (N24). – გვ. 2.
- 373.** მიწის ყვილი ანუ გავყიდოთ თუ არა მამული? // სოფლის ცხოვრება. – 1993. – 12 ივნისი (N43-44). – გვ. 1; 19 ივნისი (N45). – გვ. 3.
- 374.** რატომ აღმოვჩნდით საბრალდებულო სკამზე: (აგარარული რეფორმების შუქ - ჩრდილები) / ლ. ფრუიძე, თ. ჩხეიძე // სოფლის ცხოვრება. – 1993. – 25 სექტემბერი (N73-74). – გვ. 1-2. თანაავტორი.
- 375.** „რესპუბლიკაში შექმნილი სოციალურ - ეკონომიკური ვითარებიდან გამომდინარე“: (ინტელექტუალური კონსოლიდაციის მაგივრად კომპეტენტური აზროვნების უფლებებელიყოფა?: ძალიან რბილად რომ ვთვათ, ეს ფრიად შემაშფოთებელი შეცდომაა!) / რ. იმნაძე, მ. დოღობერიძე, ლ. ფრუიძე, თ. საღარეიშვილი // იბერია-სპექტრი. – 1993. – 13-19 აპრილი (N750). – გვ. 8-9.
მოხსენების ტექსტები.
- 376.** საით მიგვაქანებს მღვრიე დინება? : კრიზისმა და შიმშილის აჩრდილმა ხორცი შეისხა, ფარ - ხმალი არ დავყაროთ! / რ. ლიპარტელიანი, ლ. ფრუიძე // სოფლის ცხოვრება. – 1993. – 17 ივლისი (N53-54). – გვ. 1-2.
თანაავტორი.
- 377.** საით მივდივართ, რას ჩავდივართ?! : აი, როგორ ვხვდებით 1993 წლის 26 მაისს... // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1993. – 26 მაისი (N107). – გვ. 2 .

- 378.** საქართველოს სოფლის მეურნეობაში საგანგებო მდგომარეობა უნდა გამოცხადდეს // ივერია - ექსპრესი. – 1993. – 19 თებერვალი (N25). – გვ. 2.
- 379.** შევქმნათ მეზოსტნეობის საგარეუბნო მეურნეობები / ლ. ფრუიძე, რ. ლიპარტელიანი, თ. ჩხეიძე // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1993. – 28 ოქტომბერი (N234). – გვ. 3.
თანაავტორი.
- 380.** ჩემი მოხსენება სახელმწიფო პროგრამაზე // იბერია-სპექტრი. – 1993. – 13 - 19 აპრილი (N75). – გვ. 8-9.
- 381.** ცნება, რომელიც არა არსებობს // თბილისი. – 1993. – 22 თებერვალი (N34). – გვ. 2.
გაზ. „საქართველოს რესპუბლიკაში“ გამოქვეყნებული მიმართვის – „დავაფუძნოთ საქართველოს ხალხის კონგრესი“-ს გამო.

1994

- 382.** ეროვნულ განძს ნუ გავანიავებთ / ლ. ფრუიძე, თ. ჩხეიძე, რ. რამიშვილი, ალ. ბენდიანიშვილი // ლიტერატურული საქართველო. – 1994. – 8 აპრილი (N14). – გვ. 3.
თანაავტორი.
- 383.** მუნდირის ღირსების დაცვას ერის ინტერესები არ უნდა შეეწიროს! / ლ. ფრუიძე, თ. ჩხეიძე // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1994. – 20 აპრილი (N64). – გვ. 2.
გამოხმაურება მიწის რესურსებისა და მიწის კადასტრის დეპარტამენტის თავმჯდომარის ზ. გეგეჭკორის სტატიაზე.
თანაავტორი.
- 384.** მხოლოდ ეროვნულ ნიადაგზე // კვალი. – 1994. – N1-2. – გვ. 17-20.
აგრარულ რეფორმაზე.

- 385.** ნუ გავუღებთ კარს ყოველგვარ უკეთურებას! // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1994. – 20 ოქტომბერი (N187). – გვ. 4.
შავი ბიზნესის რეკლამის გამო საქართველოში.
- 386.** „რა გითხრა, რით გაგახარო“ / ლ. ფრუიძე, თ. ჩხეიძე // წუთი-სოფელი. – 1994. – მარტი - აპრილი (N10). – გვ. 6.
აგრარული რეფორმების გატარების შემდგომი მძიმე შედეგები და მისი გამოსწორების გზები.
თანაავტორი.
- 387.** საზოგადოება „სამშობლო“ გვთავაზობს პროგრამა „საარსებო მინიმუმს“ / მ. ლოღობერიძე, ო. საღარეიშვილი, დ. მოურავიძე, თ. ჩხეიძე, ლ. ფრუიძე და სხვ. // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1994. – 19 მაისი (N86). – გვ. 4.
თანაავტორი.
- 388.** საქართველოს საადგილმამულო ერთობა: ანუ ქვეყნის ხსნის გზა სოფელზე გადის ქვეყანასთან ერთად: (მეცნიერთა აზრი) / ლ. ფრუიძე, თ. ჩხეიძე // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1994. – 26 აგვისტო (N150). – გვ. 5.
დერმიშა გოგოლაძის მონოგრაფიაზე: „ქართული სოფელი ფეოდალიზმის ხანაში (VI - XVIII სს.): სტრუქტურა და შინაგანი ორგანიზაცია“
თანაავტორი.
- 389.** ძველი თბილისის ადაპტაცია: პრობლემა, წინასწარი მოსაზრებანი კონცეფციისათვის: (პრობლემა) // თბილისი. – 1994. – 25 აპრილი (N60). – გვ. 3.

1995

- 390.** აგრარული რეფორმის ქართული გზა, აგრარული კონცეფციისათვის: (წერილი პირველი) // ლიტერატურული საქართველო. – 1995. – 3-10 თებერვალი (N5). – გვ. 4; (წერილი მეორე) – 10-17 თებერვალი (N6). – გვ. 7; (წერილი მესამე) – 17-24 თებერვალი (N7). – გვ. 4.

- 391.** თვითნებობა თუ?!... (თბილისის კონსერვატორიაში საქართველოს ისტორიის კათედრა გააუქმეს, საქართველოს ისტორიას აღარ ასწავლიან, ეს საბჭოთა ხელისუფლების დროს არ მომხდარა) // განათლება. – 1995. – 16 დეკემბერი (N17). – გვ. 2.
- 392.** მაინც რა ხდება აბაშაში // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1995. – 24 ივნისი (N70). – გვ. 2.
სოფ. ეწერის დაუკანონებელ მიწებზე.
- 393.** მიწის საკითხი სათუთი და ურთულესია // მეურნე. – 1995. – აპრილი (N4). – გვ. 3.
ავტორთა კოლექტივთან ერთად.
- 394.** მუზეუმის მოამაგე // ლევან გოთუა - 90. – 1995. – 14 ივნისი. – გვ. 6.
- 395.** საქართველოს რესპუბლიკის პარლამენტის თავმჯდომარეს, სახელმწიფოს მეთაურს, ბატონ ედუარდ შევარდნაძეს : [მიმართვა მიწების გაყიდვის თაობაზე] / ლ. ფრუიძე, თ. ჩხეიძე, ო. საღარეიშვილი, ალ. ბენდიანიშვილი, რ. რამიშვილი, ტ. ჩიქოვანი, დ. გოგოლაძე // ლიტერატურული საქართველო. – 1995. – 20-27 იანვარი (N3). – გვ. 2.
- 396.** ფიქრი საქართველოს კონსტიტუციის პროექტზე // საქართველოს პარლამენტი. – 1995. – 16 აგვისტო (N7). – გვ. 9.

1996

- 397.** განსხვავებულ შეხედულებათა შეჯერების გზით: საადგილმამულო ურთიერთობათა მართვის კონცეფცია // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1996. – 14 თებერვალი (N27). – გვ. 2-3.

- 398.** იყიდება, საქართველო...იყიდება!!! : (მიწა ჩვენი არსობისა) // შანსი. – 1996. – 25 მარტი (N25). – გვ. 5.
 „სასოფლო - სამეურნეო დანიშნულების მიწის საკუთრების შესახებ“ კანონზე.
 ავტორთა კოლექტივთან ერთად.
- 399.** კუროზების სამყაროში // ლიტერატურული საქართველო. – 1996. – 6-16 დეკემბერი (N49). – გვ. 4.
 ბოლოთქმა ლ. ფრუიძის წიგნისა „აგრარული რეფორმის ქართული გზა“.
- 400.** რატომ არ გაგვაჩნია მეცნიერული მხარეთმცოდნეობა // ერი. – 1996. – 4 სექტემბერი (N36). – გვ. 7.
- 401.** საზოგადოებამ სიმართლე უნდა იცოდეს, მწვავედ კანონ - პროექტზე „სასოფლო - სამეურნეო დანიშნულების მიწის საკუთრების შესახებ“: (თვალსაზრისი) // თბილისი. – 1996. – 7 მარტი (N31). – გვ. 2, 3; 9 მარტი (N32). – გვ. 2-3.
- 402.** სამხარეო, ფედერალური, რეგიონალური, თუ უნიტარული? / თ. ჩხეიძე, ლ. ფრუიძე და სხვ. // შანსი. – 1996. – 18 მაისი (N54). – გვ. 2.
 მოსაზრება გაზ. „საქართველოს რესპუბლიკაში“ გამოქვეყნებულ კონცეფციაზე – „საქართველოს სახელმწიფო - ტერიტორიული მოწყობის პრინციპებზე.
 თანაავტორი.

1997

- 403.** აგრარული რეფორმის ისტორიულ - ეთნოგრაფიული საფუძვლები // საბაზრო ეკონომიკის ფორმირებისა და ფუნქციონირების პრობლემები საქართველოში: შრომების კრებული / საქართველოს ეკონომიკის სამინისტროსთან არსებული ეკონომიკური და სოციალური პრობლემების სამეცნიერო - კვლევითი ინსტიტუტი. – 1997. – ტ. 2. – გვ. 670-88.

404. ადგილის დედასთან დაბრუნება: საგვარეულო შეკრება - დღეობები // საქართველოს რესპუბლიკა. - 1997. -12 აგვისტო (N194). - გვ. 4; რაეო. -15 აგვისტო (N8). - გვ. 2-3.
405. დღესასწაულის მოლოდინში ანუ ფიქრები საქართველოს სახელმწიფოებრიობის დასაწყისზე // სალიტერატურო გაზეთი. - 1997. - 15 აგვისტო (N15) . - გვ. 1-2.
406. ერთი პროფესორი ორი აკადემიკოსის წინააღმდეგ: აკად. გურამ თევზაძის ბიუროკრატიული ფენომენი, შტრიხები აკად. გიორგი მელიქიშვილის უსიამო პორტრეტისათვის // საქართველო. - 1997. - 16 ივნისი (N57). - გვ. 4, 6.
407. ეროვნული მეცნიერებანი და საბაზრო ეკონომიკა: (წერილი პირველი) // საქართველოს რესპუბლიკა. - 1997. - 3 აპრილი (N76). - გვ. 2; (წერილი მეორე) - 4 აპრილი(N77). - გვ. 4; (წერილი მესამე) - 5 აპრილი (N78). - გვ. 4.
408. ეროვნულია? მოვუაროთ, გამოვიყენოთ! : ჩვენი სიკეთით სხვები სარგებლობენ, ჩვენ? / გ. აბდუშელიშვილი, შ. ლობჯანიძე, ლ. ფრუიძე // საქართველოს რესპუბლიკა. - 1997. - 21 მაისი (N115). - გვ. 3.
ქართული სამზარეულოს, პურობის წესების, ამასთან დაკავშირებულ ბიზნესზე.
თანაავტორი.
409. მუზეუმების სწორი ორგანიზაცია: (თვალსაზრისი) / ლ. ფრუიძე, გ. აბდუშელიშვილი, შ. ლობჯანიძე // საქართველოს რესპუბლიკა. - 1997. - 2 ოქტომბერი (N245). - გვ. 4.
გაზეთ „მუზაში“ (1997, N7) გამოქვეყნებულ კანონპროექტზე „მუზეუმების შესახებ“.
თანაავტორი.

- 410.** ნავთობსადენი გავიყვანეთ და, ამასთან... // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1997. – 1 ნოემბერი (N272). – გვ. 1-2.
გამოხმაურება ბიულეტენზე – „საექსპორტო ნავთობსადენის დასავლეთის მარშუტი, მილსადენის აღდგენა და მნიშვნელობა, საქართველოს მონაკვეთი, გარემოზე ზემოქმედების შეფასება, დასავლეთის საექსპორტო მილსადენი, სუფსის ტერმინალი და საზღვაო გადასატვირთი მოწყობილობა“.
- 411.** რაჭა მესამე ათასწლეულის კარიბჭესთან // რაეო. – 1997. – მაისი (N5). – გვ. 4-5.
სტატიაში ასახულია ამ კუთხის მძიმე დემოგრაფიული მდგომარეობა.
- 412.** ჩემს ასაკში ყურის აწევით აღარ სჯიან // საქართველო. – 1997. – 5-8 ივლისი (N65). – გვ. 3.
კვლავ გ. თევზაძის და გ. მელიქიშვილის წინააღმდეგ პასუხად გაზ. „საქართველოში“ გამოქვეყნებულ მოქალაქეთა კავშირის პრეს - სამსახურის რეპლიკაზე.
- 413.** ხსნა ისტორიული სამართლიანობის აღდგენაში: (აფხაზები – მითი და სინამდვილე) // სალიტერატურო გაზეთი. – 1997. – 15 ნოემბერი (N20). – გვ. 4-6.

1998

- 414.** ადგილის დედასთან დაბრუნება: (საგვარეულო შეკრება - დღეობების ორგანიზაციისათვის) // გაზ. რაეოს დამატება. – 1998. – N39/1, მიძღვნილი გუგუშვილებისადმი. – გვ. 2,3.
ზედაშეს მიტანის ძველთაძველი წესი საგვარეულო სალოცავებში.
- 415.** ასეთი კანონპროექტი სასურველ შედეგს ვერ მოგვითმანს // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1998. – 12 მაისი (N113). – გვ. 4.
თვითმმართველობის კანონპროექტის წინააღმდეგ.

- 416.** გზა ხსნისა: ეროვნული ტრადიციების აღდგენა / ლ. ფრუიძე, გ. აბდუშელიძევილი, შ. ლობჯანიძე // ლიტერატურული საქართველო. – 1998. – 15-22 მაისი (N20). – გვ. 12.
თანაავტორი.
- 417.** დედოზარი დარისხებულა, გამოჩნდება მშველელი?... : მთელი საზოგადოების სატკივარი, რომელიც შარშანდელმა რთველმა უფრო ნათლად გამოკვეთა // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1998. – 17 თებერვალი (N39). – გვ. 4.
- 418.** ერის კაცი: (შუქრი ჭელიძის ნათელ ხსოვნას) // რაეო. – 1998. – ნოემბერი (N11). – გვ. 6.
გამოსათხოვარი.
- 419.** ეროვნულ თვითშემეცნებას მიწა - მამული ასაზრდოებს // რანი ვართ ქართველნი?!. – 1998. – N3-4. – გვ. 7-9, 14-16; სალიტერატურო გაზეთი. – 1998. – თებერვალი (N2). – გვ. 2-3.
მიწის პრივატიზაციასთან დაკავშირებით.
- 420.** იუსტიციის მინისტრმა სიმართლე და სამართალი უნდა დაიცვას // შანსი. – 1998. – 14-20 დეკემბერი. – გვ. 3, 6; ახალი ქართული გაზეთი. – 1998. – 21 დეკემბერი (N126). – გვ. 5-6.
კანონზე: „სასოფლო სამეურნეო დანიშნულების მიწების გაყიდვა - გასხვისების და იჯარით გაცემის შესახებ“.
- 421.** კავკასიის ერთიანობის ნიშან - სვეტი // სალიტერატურო გაზეთი. – 1998. – 11 ივნისი (N9). – გვ. 2; საქართველოს რესპუბლიკა. – 1998. – 11-12 ოქტომბერი (N263-264). – გვ. 9.
ვ. ითონიშვილის პლაკატზე: „კავკასიური სამყარო“.
- 422.** კერპების მსხვერვა // საქართველო. – 1998. – 10-16 ნოემბერი (N65). – გვ. 8.
გურამ ყორანაშვილი, გიორგი მელიქიშვილი და ისტორიის ინსტიტუტის შემდგომი ბედი.

- 423.** მთა – ბართა, ბარი – მთითა! // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1998. – 12 დეკემბერი (N322). – გვ. 6.
 მთის პრობლემა საქართველოში და მისი პოლიტიკურ - მეცნიერული არსი.
- 424.** მთის პრობლემა საქართველოში და მისი მეცნიერულ - პოლიტიკური არსი // რაეო. – 1998. – დეკემბერი (N12). – გვ. 2.
- 425.** მოვუწოდებ ყველა ბიზნესმენს!: ღია წერილი კახა ბენდუქიძეს // რაჭა - ექსპრესი. – 1998. – 9 იანვარი (N1). – გვ. 2-3.
- 426.** მტერს თუ მტერი არ ვუწოდეთ // თბილისი. – 1998. – 21 მაისი (N55). – გვ. 3.
 თანამედროვე ვითარების ავტორისეული ანალიზი.
- 427.** მწარე სიმართლე // თბილისი. – 1998. – 4 ივნისი (N61). – გვ. 3.
 ისტორიის და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტში შექმნილ მდგომარეობაზე.
- 428.** ნეტავ რას ფიქრობენ თბილისისა და საქართველოს „მამები“ // თბილისი. – 1998. – 6 აგვისტო (N88). – გვ. 9; სალიტერატურო გაზეთი. – 1998. – სექტემბერი (N14). – გვ. 2-3.
 დედაქალაქში წამოჭრილ პრობლემებზე.
- 429.** რა გაეწყობა, იძულებულნი ვართ გამოწვევა მივიღოთ, პასუხად საქართველოს იუსტიციის მინისტრს ლადო ჭანტურიას / ალ. ბენდიანიშვილი, ო. სადარეიშვილი, თ. ჩხეიძე, ლ. ფრუიძე // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1998. – 16 დეკემბერი (N326). – გვ. 4.
 გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“ (1998, 18 ნოემბერი) გამოქვეყნებული, იუსტიციის მინისტრის კრიტიკული წერილის პასუხად.
 თანაავტორი.

- 430.** როგორ იბრძვის მიწის მართვის დეპარტამენტი მიწის ინვენტარიზაციის და კადასტრის წინააღმდეგ / ლ. ფრუიძე, თ. ჩხეიძე, ო. საღარეიშვილი, გ. მაჭარაძე, ი. ახუაშვილი და სხვ. // ახალი ქართული გაზეთი. – 1998. – 26 ნოემბერი (N106). – გვ. ე-2. თანაავტორი.
- 431.** ტურიზმის ინდუსტრიის განვითარებას მეცნიერული საფუძველი სჭირდება // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1998. – 11 ივნისი (N143). – გვ. 6.
- 432.** ღია საუბარი მმართველ პარტიასთან – მოქალაქეთა კავშირთან // ახალი ქართული გაზეთი. – 1998. – 19 სექტემბერი (N50). – გვ. ა- 6. ქვეყანაში არსებულ სოციალურ პრობლემებზე.
- 433.** ღია წერილი საქართველოს პარლამენტის ვიცე - სპიკერს ბატონ ელდარ შენგელაიას // სალიტერატურო გაზეთი. – 1998. – მაისი (N7). – გვ. 8. საქართველო სახელმწიფო მოწყობის თაობაზე.
- 434.** ღრმად ჩავხედოთ საკუთარ ყოფას და ისტორიას: (ანუ მოკლედ ქართულ სახელმწიფო ნიშანთა შესახებ) // სალიტერატურო გაზეთი. – 1998. – აპრილი (N5). – გვ. 3.
- 435.** ხიდი და საომარი ლელო: (ნიშანსვეტი) // თბილისი. – 1998. – 16 ივლისი (N79). – გვ. 5. კვლავ ვ. ითონიშვილის კავკასიის ხალხთა პლაკატზე.
- 436.** ხსნა მწარე სინამდვილის აღიარებასა და ისტორიული სამართლიანობის აღდგენაშია: (ფიქრები დევნილთა მეორე ყრილობის ჩაშლის შემდეგ) // სალიტერატურო გაზეთი. – 1998. – 24 ოქტომბერი (N17). – გვ. 1, 2, 3.

1999

437. აკადემიკოსთა ჯვაროსნული ლაშქრობა: შეჩერდით – მტერი ისედაც გამარჯვებული და გახარებულია // საქართველო. – 1999. – 12-18 იანვარი (N2). – გვ. 3, 5.
438. ასჯერ გაზომვის პრინციპით // თბილისი. – 1999. – 9 ოქტომბერი (N114). – გვ. 3.
კანონზე: „ტერიზმისა და კურორტების შესახებ“.
439. გაბიაბრუებული მეცნიერება ტერიზმის ნიღბით // შანსი. – 1999. – 17-21 ნოემბერი (N44). – გვ. 10.
ისტორიის და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტის მიერ 1999 წელს გამოცემულ წიგნზე – „ტერიზმი მეცნიერებაში“.
440. დალის სვანეთისა უხუცესთა საბჭოსა და თბილისის უხუცესთა საბჭოს საინიციატივო ჯგუფის მიმართვა : დალის (კოდორის) სვანეთის უხუცესთა საბჭო და თბილისის უხუცესთა საბჭოს საინიციატივო ჯგუფი ვგმობთ კოდორის ხეობაში ა.წ. 9 ივლისს მომხდარ ინციდენტს, მოვითხოვთ: სწორი ზომებისა და ღონისძიებების გატარებას / ვ. ავალიანი, კ. არაბული, გ. გასვიანი, მ. ელიოზიშვილი, თ. მიბჩუანი, ზ. რატიანი, ლ. ფრუიძე და სხვ. // საქართველო. – 1999. – 27 ივლისი – 2 აგვისტო (N28). – გვ. 9.
ავტორთა კოლექტივთან ერთად.
441. დაღვრილი ცრემლის ოხშივარი // რაეო. – 1999. – სექტემბერი (N9). – გვ. 2.
ქართველი მწერლის რევაზ ჯაფარიძის გარდაცვალების გამო.
442. ეროვნული მეცნიერება და თანამედროვეობა : (თვალსაზრისი) // მნათობი. – 1999. – N7-8. – გვ. 94-105.

443. ვუჭერთ მხარს : (ნ. ლევიშვილს) // რაეო. – 1999. – ოქტომბერი (N10). – გვ. 13.
 „რაჭის განვითარების ხელშემწყობთა კავშირის“ განცხადება.
444. მამულიშვილი: (როინ მეტრეველი 60) // რაეო. – 1999. – დეკემბერი (N12). – გვ. 7.
445. მიწა და სამშობლო განუყოფელია // სალიტერატურო გაზეთი. – 1999. – იანვარი (N1). – გვ. 4-5; 2005. – 18 მარტი (N10). – გვ. 14-15.
446. მიწის რეფორმის სავალალო ქრონიკა // ახალი საქართველო. – 1999. – 29 აპრილი – 5 მაისი (N17). – გვ. 11.
447. მხოლოდ საერთო ნიადაგზე დგომა გადაგვარჩენს! / ლ. ფრუიძე, თ. ჩხეიძე, ალ. ბენდი-ანიშვილი, ო. საღარეიშვილი, ი. ახუაშვილი // საქართველო. – 1999. – 19-25 იანვარი (N3). – გვ. 5, 7.
 ავტორთა კოლექტივთან ერთად.
448. ოთარ ჭელიძის მოსაგონარი // რაეო. – 1999. – 7 იანვარი (N1). – გვ. 14; სალიტერატურო გაზეთი. – 1999. – იანვარი (N1). – გვ. 2.
 ქართველი მწერლის გახსენება.
449. რაც კარგები ვართ, ისტორიკოსები ვართ?! : (პასუხად ედიშერ ხოშტარია - ბროსეს) // თბილისი. – 1999. – 20 მაისი (N54). – გვ. 6.
450. სამეგრელოში გელოდებიან, მურმან! / ზ. ქავიანიძე, ლ. ფრუიძე, ს. რეხვიაშვილი, ვ. ლობჯანიძე, ბ. გაგნიძე, ბ. მაცაბერიძე და სხვ. // რაეო. – 1999. – ივლისი (N7). – გვ. 13.
 ქართველი მწერლის, მურმან ლეზანიძის გამოსათხოვარი წერილი.

- 451.** საქართველოს მოქალაქეებს მიწა ფეხქვეშ გამოეცლებათ! იუსტიციის მინისტრმა სიმართლე და სამართალი უნდა დაიცვას!: რაზე მიგვითითებენ მეცნიერები / ალ. ბენდიანი-შვილი, ო. საღარეიშვილი, თ. ჩხეიძე, ლ. ფრუიძე // იბერია - სპექტრი. – 1999. – 28 აპრილი – 4 მაისი (N269). – გვ. 3; სალიტერატურო გაზეთი. – 1999. – 19 თებერვალი (N2). – გვ. 1-2.
თანაავტორი.
- 452.** საჭირო წიგნი მცდარი მეთოდოლოგიით: (ორი აზრი ერთ ნაშრომზე) / თ. ცაგურიშვილი, ლ. ფრუიძე // საქართველოს რესპუბლიკა. – 1999. – 20 თებერვალი (N46). – გვ. 6.
ლ. მელიქიშვილის რედაქტორობით გამოცემულ წიგნზე: „კონფლიქტური სიტუაციები პოლიეთნიკურ საზოგადოებაში“, თბ., 1998 წ.
თანაავტორი.
- 453.** სიახლე // რაეო ექსპრესი. – 1999. – თებერვალი (N2). – გვ. 1.
„რაჰის ხელშემწყობთა კავშირის“ გამგეობასთან საჭირო კულტურულ - კომერციული ცენტრის ჩამოყალიბების აუცილებლობაზე.
- 454.** ღია წერილი საქართველოს პრეზიდენტს, ბატონ ედუარდ შევარდნაძეს: ქართველ მეცნიერ - ისტორიკოსთა მიმართვა პრეზიდენტისადმი / ალ. აბდალაძე, ა. ასათიანი, ალ. ბენდიანიშვილი, ა. ბოგვერაძე, ელ. ბუბულაშვილი ლ. ფრუიძე და სხვ. // საქართველო. – 1999. – 5 - 11 იანვარი (N1). – გვ. 5.
ავტორთა კოლექტივთან ერთად.
- 455.** ღია წერილი სოფლის თავკაცებს: მიწის ყივილი // რაეო ექსპრესი. – 1999. – თებერვალი (N2). – გვ. 1-2.
შექმნილ პრობლემებზე და მათი მოგვარების გზებზე.

456. ყოველთა ქართველთა სულიერი წინამძღვრის, საქართველოს კათოლიკოს - პატრიარქის უწმინდესისა და უნეტარესის ილია II მოგზაურობა რაჭაში // რაეო. - 1999. - ნოემბერი (N11). - გვ. 2, 3, 9-10.

457. ხმით ნატირალი: (შოთა ნიშნიანიძის ხსოვნას) // რაეო. - 1999. - ივლისი (N7). - გვ. 8.

2000

458. აფხაზეთის პრობლემა ისტორიულად არ არსებობდა // ლიტერატურული საქართველო. - 2000. - 24 - 30 ნოემბერი (N48). - გვ. 6.

459. გვარიშვილო! // მახარია. - 2000. - 11 ოქტომბერი (N3). - გვ. 6; საპოვნელა. - 2000. - 8 ოქტომბერი (N2). - გვ. 7.

მიმართვა გვარიშვილებს საგვარეულო შეკრებებისა და კავშირების ჩამოყალიბებაზე.

460. გიორგეთი სამაგალითო სოფელია // რაეო. - 2000. - 17 ივლისი (N7). - გვ. 5.

ლაგოდების რ - ნის სოფლის მოკლე ისტორია.

461. გრიგოლ ლორთქიფანიძე და საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების ძირითადი მიმართულებანი // * საქართველოს ბიზნესის, მეცნიერებათა აკადემია: მოამბე. - 2000. - VII-VIII. - გვ. 47-53; განათლება, მეცნიერება, ბიზნესი. - 2000. - N2. - გვ. 4-5; გრიგოლ ლორთქიფანიძის მეცნიერული მემკვიდრეობა: გრიგოლ ლორთქიფანიძისადმი მიძღვნილი II სამეცნ. კონფერენციის მასალები. - თბ., 2000. - გვ. 48-66.

462. დიდი საღვთო და საერო საქმე: გიხაროდენ! // რაეო. - 2000. - 16 მაისი (N5). - გვ. 2.

ნიკორწმინდის ეპარქიის მიერ გაზეთ „ნიკორწმინდის“ გამოცემის თაობაზე.

- 463.** ეროვნული ბიბლიოთეკის საინიციატივო ჯგუფი. ეროვნული ბიბლიოთეკა შველას ითხოვს / ლ. ფრუიძე, თ. ბერაძე და სხვ. // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2000. – 16 დეკემბერი (N327). – გვ. 3 - 4.
ავტორთა კოლექტივთან ერთად.
- 464.** თხმორის განძზე, ოთარ ღამბაშიძის გახსენება // რაეო. – 2000. – 14 დეკემბერი (N12). – გვ. 9.
- 465.** ლეჩხუმი: (იცნობდე შენს სამშობლოს) // ციციანათელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 2000. – ნოემბერი (N43). – გვ. 5.
- 466.** მადლობელი ვარ! // რაეო. – 2000. – იანვარი (N1). – გვ. 3.
ლევან ფრუიძის მადლიერების გამომხატველი წერილი.
- 467.** მწუხარების გვერდი: მიცვალებულის კულტი // რაეო. – 2000. – აგვისტო (N8). – გვ. 1. სულთათანა – რაეოს ჩანართი.
- 468.** ნიკორწმინდის ეპისკოპოსს მეუფე ელისეს, რაჭაში მოღვაწე თითოეულ სასულიერო პირს: (წერილი) // რაეო. – 2000. – 17 ივლისი (N7). – გვ. 2.
- 469.** ოჩხარი: (ფიქრები ხმამაღლა) // რაეო. – 2000. – ივნისი (N6). – გვ. 2-3, 17.
ქართველი ხალხის ყოფით ჩვეულებაზე. მის არსსა და მიზანმიმართულობაზე.
- 470.** რაჭა: (იცნობდე შენს სამშობლოს) // ციციანათელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 2000. – დეკემბერი (N44). – გვ. 5.
მოკლე ისტორიული ცნობები, ტოპონიმისა, ძეგლები, კურორტები.

471. „რაჭველები” – მიმართვა – თბილისში „რაჭის სახლის ” გახსნის თაობაზე // რაეო. – 2000. – 16 აპრილი (N4). – გვ. 1.
472. საკომლო (საოჯახო) სანერგე მეურნეობანი რაჭაში // რაეო. 2000. – თებერვალი (N2). – გვ. 8.
473. საქართველოს პრეზიდენტს, ბატონ ედუარდ შევარდნაძეს // საქართველო. – 2000. – 23-30 მაისი (N10). – გვ. 11-12.
აფხაზეთიდან დევნილთა კონფერენციის (2000 წ. 29 მარტი) მონაწილე ქართველ მეცნიე-ისტორიკოსთა მიმართვა შიდა ქართლისა და აფხაზეთის პრობლემების თაობაზე.
474. საქართველოს უნიკალური ვაზის ჯიშებისა და ღვინოების გადარჩენის კონცეფცია // რაეო. – 2000. – 14 დეკემბერი (N12). – გვ. 10-11; (გაგრძელება) – 2001. – თებერვალი (N2). – გვ. 10-11.
475. სიბერე ჯერ არ გამეკარება!: (ლევან სანიკიძე: 75) // რაეო. – 2000. – მარტი (N3). – გვ. 9-11.
მწერლის ბიოგრაფიასა და მოღვაწეობაზე.
476. ტურიზმის ინდუსტრია საქართველოში და შრომის მეცნიერული ორგანიზაციის ზოგიერთი საკითხი // საბაზრო ეკონომიკის ფორმირებისა და ფუნქციონირების პრობლემები საქართველოში: შრომების კრებული. – 2000. ტ. 5 : ეკონომიკის სოციალური და რეგიონული ორიენტირები: თეორიული საფუძვლები, პრაქტიკის ანალიზი, განვითარების პერსპექტივა. – 2000. – გვ. 425-430.
477. ქართული ცხოვრების წესი: (არსი და აღდგენის აუცილებლობა) // განათლება, მეცნიერება, ბიზნესი. – 2000. – 8 ნოემბერი (N14). – გვ. 5.

478. ღვაწლი: (ფიქრები ხმამაღლა) // რაეო. – 2000. – ივნისი (N6). – გვ. 17.
479. ღია წერილი კახა ბენდუქიძეს // რაეო. – 2000. – მარტი (N3). – გვ. 5.
480. ყველა ჭეშმარიტ რაჭველს და რაჭით დაინტერესებულ თითო-ეულ პიროვნებას! // რაეო. – 2000. – 13 აპრილი (N4). – გვ. 7.
მიმართვა: რაჭის განვითარების ხელშემწყობთა კავშირის ორგანიზაციების გახსნის თაობაზე.
481. ჩემო ვახტანგ... : ხსოვნა // საპოვნელა – 2000. – დეკემბერი (N4); რაეო. – 2000. – ნოემბერი (N11). – გვ. 6; მახარია. – 2000. – N5. – გვ. 18.
ვახტანგ ითონიშვილის გარდაცვალების გამო.
482. ჩემო ნოდარ // რაეო. – 2000. – ოქტომბერი (N10). – გვ. 19.
ნ. ჩიკვილაძის 70 წლისთავის გამო: ეთნოგრაფიული წერილი რაჭულ სასმელ - საჭმელზე.

2001

483. აგრარული რეფორმა და სავალალო შედეგები // ლიტერატურული საქართველო. – 2001. – 10-16 აგვისტო (N32). – გვ. 4-6.
484. ადგილის დედასთან დაბრუნება // *საგვარეულო. – 2001. – N4. – გვ. 5; N6. – გვ. 5.
485. განათლებულთა დილეტანტიზმი, ანუ რას ერჩით ეროვნული ცხოვრების წესს და ქართულ სუფრას?! // ლიტერატურული საქართველო. – 2001. – 9-15 თებერვალი. – გვ. 12-13; საპოვნელა. – 2001. – N2. – გვ. 10-11.
კრიტიკული სტატია წიგნზე: „ქართული სუფრა და სამოქალაქო საზოგადოება“.

- 486.** გურია: საქართველოს კუთხეები // ციციანთელა (დამოუკიდებელი საბავშვო ალმანახი). – 2001. – N51. – გვ. 4.
- 487.** ერთი სასიკეთო გამონათების გამო: ღია წერილი ქალბატონ თინათინ ყაუხჩიშვილს და ბატონ რისმაგ გორდეზიანს / ფ. დანელია, თ. უთმელიძე, მ. კიტია, ლ. ფრუიძე, ბ. გაგნიძე, ზ. ქაფიანიძე, გ. წერეთელი // ლიტერატურული საქართველო. – 2001. – 23 თებერვალი - 1 მარტი (N8). – გვ. 11.
გრიგოლ წერეთლის ხსოვნის უკვდავსაყოფად.
ავტორთა კოლექტივთან ერთად.
- 488.** თაობათა კავშირი : (საოჯახო გენეალოგებისათვის) // რაეო. – 2001. – 13 მარტი (N3). – გვ. 4.
- 489.** კიდევ ერთი სამოცდაათი: (მოქანდაკე შოთა კაციტაძის დაბადებიდან 70 წლისთავის გამო) // რაეო. – 2001. – 14 მაისი (N5). – გვ. 14-15.
- 490.** მაღლიერების რექვიემი // მახარია. – 2001. – იანვარი (N1). – გვ. 18.
მეცნიერის საახალწლო მილოცვა საქართველოს მოსახლეობისადმი.
- 491.** „რაჭული ზეპირსიტყვიერება“: (მკითხველთა საყურადღებოდ!) // რაეო. – 2001. – ივლისი (N7). – გვ. 9.
გ. ახვლედიანის მიერ შედგენილი „რაჭული ზეპირსიტყვიერების“ თაობაზე.
- 492.** „რაჭული ზეპირსიტყვიერება“: (მკითხველთა საყურადღებოდ!) // რაეო. – 2001. – აგვისტო (N8). – გვ. 20.
სარეკლამო განცხადება გ. ახვლედიანის მიერ შედგენილ ნაშრომზე, სათანადო დასაბუთებით.

- 493.** საქართველოს უნიკალური ვაზის ჯიშებისა და ღვინოების გადარჩენის კონცეფცია // რაეო. – 2000. – 14 დეკემბერი (N12). – გვ. 10-11; 2001. – თებერვალი (N2). – გვ. 10-11.
- 494.** სინანული, სინანული // რაეო. – 2001. – 12 დეკემბერი (N12). – გვ. 19.
ბახვა გამყრელიძის გამოსათხოვარი.
- 495.** ღია კარებს ნუ ამტვრევთ, დარგი გადავარჩინოთ // მნათობი. – 2001. – N9-10. – გვ. 80-86.
ქართული ეთნოგრაფიის საჭირბოროტო საკითხებსა და მისი გადარჩენის გზებზე.
- 496.** ხალხური ცოდნა - გამოცდილება და საქართველოს ეკოლოგიის პრობლემები // ისტორიულ - ეთნოლოგიური ძიებანი. – 2001. – N3. – გვ. 80-104.

2002

- 497.** ადგილის დედასთან დაბრუნება: საგვარეულო შეკრება - დღეობების არსი და ორგანიზაცია // მნათობი. – 2002. – N7-8. – გვ.143-147.
გვართა და სახელთა (ოჯახთა კომლთა) გაერთიანებები ძველ საქართველოში და მისი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობა; ამ ფენომენის ერთი მაგალითი – „ფიცის კაცთა“ მოძრაობა იმერეთში სოლომონ I -ის მეფობის დროს მე -18 საუკუნეში.
- 498.** ატენის ხეობის პრობლემები / ლ. ფრუიძე, თ. ფურცხვანიძე // საბჭოთა ხელოვნება. – 1989. – N4. – გვ. 2-17. – რეზ. რუს. ენაზე; ურმული. – 2002. – 9 აპრილი (N2). – გვ. 9, 13.

499. აღმაშფოთებელია, მაგრამ საქართველოს მწარე სინამდვილე ასეთია // საპოვნელა. – 2002. – თებერვალი (N2). – გვ. 10; ჩაკრულო. – 2005. – თებერვალი (N2). – გვ. 8-9.

წინ უძღვის ამავე გვერდზე გამოქვეყნებულ სტატიას: „და-გვიბრუნეთ ჩონთო!“. მიძღვნილი ზემო იმერეთის სოფლები-დან მარნეულის რაიონში ჩასახლებული (1952 წ.) მოსახლეობის მძიმე მდგომარეობაზე.

500. გვარიშვილთა სამახსოვრო : (გვარიშვილობა XXI საუკუნე) // რაეო. – 2002. – ივნისი (N6). – გვ. 9- 11; ივლისი (N7). – გვ. 10-11; სექტემბერი (N9). – გვ. 10-11; ოქტომბერი (N10). – გვ. 10-11; 2003. – იანვარი (N1). – 10; ურმული. – 2002. – ივნისი (N6). – გვ. 9 -11; ივლისი (N7). – გვ. 10-11; აგვისტო (N8). – გვ. 10-11; სექტემბერი (N9). – გვ. 10-11; ოქტომბერი (N10). – გვ. 10; ლილეო. – 2002. – ივნისი (N6). – გვ. 9-11; ივლისი (N7). – გვ. 10-11; აგვისტო (N8). – გვ. 10-11; სექტემბერი (N9). – გვ. 9-11; ოქტომბერი (N10). – გვ. 10; ჩაკრულო. – 2002. – ივნისი (N6). – გვ. 9-11; ივლისი (N7). – გვ. 10-11; აგვისტო (N8). – გვ. 10-11; სექტემბერი (N9). – გვ. 10-11; ოქტომბერი (N10). – გვ. 10.

501. გზა დამილოცნია // ჩაკრულო. – 2002. – თებერვალი (N2). – გვ. 10.

კარდანახიშვილების გვარის ისტორია. გ. კარდანახიშვილის ნაშრომის, „ჰკარ და ნახე“-ს, თაობაზე.

502. ეს, მართლაც, საქვეყნო საქმეა / ლ. ფრუიძე, გ. გრიგორაშვილი, რ. ლობჯანიძე, გ. დვალი, შ. ლობჯანიძე // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2002. – 3 მარტი (N52). – გვ. 3.

თხევადი საპონი „ნატალი“. გოგირდის ბუნებრივი ცხელი წყლის ეკონომიურ მნიშვნელობაზე.
თანაავტორი.

503. „ვარჯი“ // რაეო. – 2002. – საიუბილეო. – მარტი (N3). – გვ. 4.
გაზეთ „რაეოს“ ათი წლისთავის გამო.

- 504.** ვარჯი // რაეო. – 2002. – მარტი (N3). – გვ. 12; ლილეო. – 2002. – მარტი (N3). – გვ. 12.
 ბონდო გაგნიძის ღვაწლი ქართული ისტორიისა და ეთნოგრაფიის განვითარების საქმეში.
- 505.** იმედიანი სიჩუმე: (ხეკორპულას წყალი უსვამს) // რაეო. – 2002. – 2 იანვარი. – გვ. 20.
 მსახიობ თენგიზ არჩვაძეზე.
- 506.** იმერეთი // საპოვნელა. – 2002. – N7. – ივლისი. – გვ. 6-7; ციციანათელა. – 2002. – ნოემბერი (N59). – გვ. 5.
 სახელწოდება და ისტორიულ - ეთნოგრაფიული მიმოხილვა.
- 507.** მოსაზრებანი აკად. გ. ჩიტაიას სახელობის ქართული ხალხური ხუროთმოძღვრებისა და ყოფის თბილისის სახელმწიფო ღია ცის ქვეშ მუზეუმის რეანიმაციისა და ფუნქციონირებისათვის // ისტორიულ - ეთნოგრაფიული ძიებანი. – 2002. – ტ. 4. – გვ. 132-148.
 მუზეუმის დაარსების ისტორია, პრობლემები, მისი გადარჩენისა და ამოქმედების კონცეფციის შემუშავების აუცილებლობა.
- 508.** 26 მაისი შეუცვლელია // თბილისი. – 2002. – 16 აპრილი (N41). – გვ. 8.
 ქართულ პრესაში და ტელევიზიაში დაყენებული საკითხის – ქართული სახელმწიფოებრიობის და დამოუკიდებლობის აღდგენის დღის შეცვლის თაობაზე.
- 509.** საქართველო დააობლე ბატონო ლევან! // რაეო. – 2002. – თებერვალი (N2). – გვ. 9; ურმული. – 2002. – 2 აპრილი (N4). – გვ. 9.
 ქართველი მწერლისა და ისტორიკოსის ლ. სანიკიძის გარდაცვალების გამო.

510. ღვაწლმოსილი: (პროფესორ იური სიხარულიძის 75 წლის-
თავის აღსანიშნავად) // კრიმანჭული (გურია). – 2002. –; რაეო. –
2002. – N1. (რაეო N152). – გვ. 10.
511. წინათქმა : (გიორგი ბოჭორიძის ნაკვალევზე) // საპოვნელა. –
2002. – N2. გვ. 3.
გაზ. „საპოვნელაში“ გ. ბოჭორიძის წიგნის – „იმერეთის“
გამოქვეყნების თაობაზე.

2003

512. აგრარული რეფორმა საბედისწერო ჩიხში! // ლიტერატურული
საქართველო. – 2003. – 23-29 მაისი (N21). – გვ.4-5; რაეო. – 2003.
– აგვისტო - სექტემბერი (N8-9). – გვ. 3-4; ურმული. – 2003. –
აგვისტო - სექტემბერი (N8-9). – გვ. 3-4; ლილეო. – 2003. –
აგვისტო–სექტემბერი (N8-9). – გვ. 3-4; მახარია. – 2003. –
აგვისტო - სექტემბერი (N5-9). – გვ. 3-4; ჩაკრულო. – 2003. –
აგვისტო - სექტემბერი (N8-9). – გვ. 3-4; კრიმანჭული. – 2003. –
აგვისტო - სექტემბერი (N8-9). – გვ. 3.
მიწის რეფორმაზე.
513. არაკომპეტენტური და ანგარებითი აზროვნების ნიმუში: (სასო-
ფლო - სამეურნეო მიწის შესახებ კანონპროექტი მიუღებულისა)
// საქართველოს რესპუბლიკა. – 2003. – 16 მაისი (N126). – გვ. 6.
514. ავსუსია შენი უდროოდ სამარეში წოლა, გურამ!: (გურამ ფა-
ნჯიკიძის დაბადებიდან 70 წლისთავის გამო) // რაეო. – 2003. –
მაისი (N5). – გვ. 11; ურმული. – 2003. – მაისი (N5). – გვ. 4;
შავლეგო. – 2003. – მაისი (N5). – გვ. 11; ჩაკრულო. – 2003. – მაისი
(N5). – გვ.11; კრიმანჭული. – მაისი (N5). – გვ. 11.

- 515.** გადარჩენის ძიებაში : არსებული ვითარების მოკლე ანალიზი : მოსახლეობის სოციალური პოლარიზაცია და საშუალო ფენის ჩამოყალიბების პრობლემები. სახალხო თვითმმართველობის ზოგიერთი შტრიხი // ლიტერატურული საქართველო. – 2003. – 12 - 18 დეკემბერი (N50). – გვ. 3-4.
- 516.** განწირული მკითხველები და ბიბლიოთეკარები / ლ. ფრუიძე, დ. სუმბაძე, დ. კანანაძე, ნ. ფოფხაძე, ვ. იმერლიშვილი, რ. კოჭლამაზაშვილი // ლიტერატურული საქართველო. – 2003. – 3-9 ოქტომბერი (N40). – გვ. 3.
 საქართველოს პარლამენტის ეროვნულ ბიბლიოთეკაში შექმნილი კრიზისის გამო.
 ავტორთა კოლექტივთან ერთად.
- 517.** გვარიშვილობა, მამულიშვილობა და მკვიდრობა, ქართული ცხოვრების წესი და საგვარეულო კავშირები, წმინდა ხეები – საგვარეულო სიმბოლოები : (ეთნოგრაფიული წერილები) // მნათობი. – 2003. – N1-2. – გვ. 122-129.
 საგვარეულო გაერთიანებათა წარმოქმნის პროცესი საქართველოში. მცენარეთა კულტი ქართულ ტრადიციულ ყოფაში.
- 518.** გულახდილობის ტრიბუნა ანუ საგულისხმო საუბარი მკითხველთან // რაეო - ექსპრესი. – 2003. - იანვარი (N1). – გვ. 3-4; საპოვნელა. – 2003. – იანვარი (N1). – გვ. 3-4.
- 519.** გულწრფელი სინანულით ნათქვამი // რაეო. – 2003. – თებერვალი (N2). – გვ. 6.
 პოეტ ქიშვარდ ისაკაძის გარდაცვალების გამო.
- 520.** დაბადებიდან 80 წლისთავისათვის მილოცვა შოთა ჩაჩხუნაშვილს: „ბატონო შოთა“! // რაეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 15.

- 521.** დამოუკიდებელ საქართველოს მეურვე სჭირდება?! // ლილეო.
– 2003. – ოქტომბერი – ნოემბერი (N10-11). – გვ. 3; საპოვნელა. –
2003. – ოქტომბერი – ნოემბერი (N10-11). – გვ. 3; კრიმანჭული. –
2003. – ოქტომბერი – ნოემბერი (N10-11). – გვ. 3; ურმული. –
2003. – ოქტომბერი (N10). – გვ. 3; შავლეგო. – 2003. – N10-11. –
გვ. 3; ჩაკრულა. – 2003. – ოქტომბერი – ნოემბერი (N10-11). –
გვ. 3.
დენიზა სუმბაძის რადიომოთხრობებზე.
- 522.** დაუვიწყარი ღვაწლი: (ნიკოლოზ ნათენაძის დაბადებიდან
100 წლისთავის გამო) // შავლეგო. – 2003. – მაისი (N5). – გვ. 7.
ვარძიის მუზეუმისა და ტურისტული სადგურის დამა-
არსებელი.
- 523.** დიდმა სინანულმა მათქმევინა // რაეო - ექსპრესი. – 2003. –
29 ოქტომბერი. – N16-17. – გვ. 2.
გიგა ჯაფარიძის გარდაცვალების გამო.
- 524.** ეთნოგრაფიული წერილები: გვარიშვილობა, მამულიშვილობა
და მკვიდრობა: ქართული ცხოვრების წესი და საგვარეულო
კავშირები : წმინდა ხეები – საგვარეულო სიმბოლოები //
მნათობი. – 2003. – N1-2. – გვ. 122-129.
- 525.** თბილისში და რაჭაში მცხოვრებ მამულიშვილთა საყურადღე-
ბოდ: საშუამავლო ბარათი // რაეო - ექსპრესი. – 2003. – N5(12). –
გვ. 2-3.
- 526.** თუ დროულად გამოვფხიზლდებით, მიწას, მამულს ვერავინ
წაგვართმევს: (თენგიზ მაგრაქველიძის წერილის გამო) // რაეო.
– 2003. – 19 აპრილი (N4). – გვ. 4-5.
ბარველების მიწების გაყიდვის თაობაზე.

- 527.** იმერეთის ეპისკოპოსი გაბრიელი : რაჭის მოამაგე და მზრუნველი // ახალი ეპოქა. – 2003. – 14-20 ნოემბერი (N45). – გვ. 15; *„გაბრიელობა“. – ერთჯერადი გაზეთი. – სოფელი ბახვი, 2003. – 19 სექტემბერი. – გვ. 4.
- 528.** მიმართვა: სრულიად საქართველოს კათოლიკოს - პატრიარქს, უწმიდესსა და უნეტარესს ილია მეორეს, საქართველოს სახელმწიფოს პრემიერ - მინისტრს, ბატონ ბიძინა ივანიშვილს / კ. არაბული, ა. არაბული, ლ. ფრუიძე, ვ. ითონიშვილი, გ. წიკლაური, ნ. არდოტელი // ლიტერატურული საქართველო. – 2003. – 12 – 18 დეკემბერი (N50). – გვ. 3-4.
კულტურულ - ეკონომიკური ხსნის სათემო - სამონასტრო პროექტის განხორციელების თაობაზე.
- 529.** მუზეუმი ღია ცის ქვეშ: წარსული და დღევანდელობა // ლიტერატურული საქართველო. – 2003. – 14 - 20 მარტი (N11). – გვ. 6-7.
- 530.** პანკისის ხეობა და ეთნოკონფლიქტების მავნე თეორია // ჩვენი მწერლობა. – 2003. – 19 - 25 სექტემბერი (N23). – გვ. 10.
კრიტიკული რეცენზია წიგნებზე: – ლ. მარგოშვილი. პანკისის ხეობა (ისტორიულ - ეთნოგრაფიული გამოკვლევა), თბ., 2002; უსაფრთხოების სტრატეგიის ეთნიკური ასპექტები: (პანკისის კრიზისი) / რედ. ლ. მელიქიშვილი. – თბ., 2002.

2002

- 531.** პროფესორი ელგუჯა ქვათაძე 75 წლისაა / ა. გეწაძე, შ. სხირტლაძე, რ. პაპუაშვილი, ლ. ფრუიძე, ზ. გონაძე // რაეო. – 2003. – 15 მაისი (N5). – გვ. 3.
თანაავტორი.

- 532.** რეზო ბატონო, სწორედ დღეს სჭირდება საქართველოს თქვენნაირი ქომაგი! : (რევაზ ჯაფარიძე – 80) // რაეო. 2003. – ივნისი (N6). – გვ. 5. მახარია. – ივნისი (N6). – გვ. 5; ჩაკრულო. – 2003. – ივნისი (N6). – გვ. 4; ურმული. – 2003. – 9 ივნისი (N6). – გვ. 7; შავლეგო. – 2003. – ივნისი (N6). – გვ. 7.
მწერლის გახსენება.
- 533.** როგორც დამკვალთანებელი: მისი სახლ - მუზეუმი საქართველოს მომავალს სჭირდება!.. // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2003. – 23 მაისი (N133). – 5 გვ.
ქართველი მწერლის რევაზ ჯაფარიძის სახლ - მუზეუმის აგების თაობაზე.
- 534.** საგვარეულო მოძრაობის ახალი ჰორიზონტები // საპოვნელა. – 2003. – დეკემბერი (N12). – გვ. 18; ურმული. – 2004. – დეკემბერი (N12). – გვ. 6.
- 535.** საგვარეულო მოძრაობის პრობლემები და ამოცანები // ლიტერატურული საქართველო. – 2003. – 17 - 23 ოქტომბერი (N42). – გვ. 14; რაეო. – 2003 – ივლისი (N7). – გვ. 10-11.
- 536.** სადღევრძელოდ // რაეო - ექსპრესი. – 2003. – (N6). – გვ. 3.
იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორის გ. ლობჯანიძის დაბადებიდან 55 წლისთავის გამო.
- 537.** საუფლო - სახალხო და სახელმწიფოებრივი დღესასწაულები: (არსი და მოწესრიგების აუცილებლობა). – რაეო. – 2003. – N8-9. – გვ. 8-9; საპოვნელა. – 2003. – აგვისტო - სექტემბერი (N8-9). – გვ. 8-9. ურმული. – 2003. – აგვისტო - სექტემბერი (N8-9). – გვ. 8-9; ჩაკრულო. – 2003. – აგვისტო - სექტემბერი (N8-9). – გვ. 8-9; შავლეგო. – 2003. – N8-9. – გვ. 8-9; კრიმანჭული. – აგვისტო - სექტემბერი (N8-9). – გვ. 8-9.

538. საქართველოს პრეზიდენტს ედუარდ შევარდნაძეს, საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარეს ქალბატონ ნინო ბურჯანაძეს, საქართველოს სახელმწიფო მინისტრს, ბატონ ავთ. ჯორბენაძეს, პარლამენტის თითოეულ წევრს, აგრარულ რეფორმასთან დაკავშირებულ ყველა უწყების ხელმძღვანელს და თანამშრომელს / ალ. ბენდიანიშვილი, დ. კანანაძე, ი. კიკაბიძე, ო. საღარეიშვილი, გ. ურუშაძე, ლ. ფრუიძე, ტ. ჩიქოვანი, თ. ჩხეიძე // ლიტერატურული საქართველო. – 2003. – 1-7 აგვისტო (N31). – გვ. 3. – გვ. 2.

მიწის შენარჩუნებისათვის წამოყენებული ულტიმატუმი ხელისუფლებისადმი.

539. სენსაციებზე მონადირენი // ახალი ეპოქა. – 2003. – 24-30 ოქტომბერი. – გვ. 3.

როცა ტელევიზორიდან აგრესია იღვრება, გამოხმაურება ოთარ ჩხეიძის საგაზეთო პუბლიკაციაზე.

540. როცა ტელევიზორიდან აგრესია იღვრება // საპოვნელა. – 2003. – დეკემბერი (N12). – გვ. 16.

541. სეფე - სიტყვა თქვენზეა კვარაცხელიებო! // მახარია. – 2003. – თებერვალი (N2). – გვ. 12, 19.

542. ტრადიცია და დღესასწაული // ახალი ეპოქა. – 2003. – 6-12 ივნისი (N22). – გვ. 11.

საუფლო, სახალხო და სახელმწიფოებრივი დღესასწაულების მოწესრიგების საპროგრამო წერილი. შემოკლებული ვარიანტი.

543. ქართლის 1983 წლის ექსპედიცია: (ანგარიში) // ისტორიულ-ეთნოგრაფიული ძიებანი. – 2003. – ტ. 5. – გვ. 84-121.
მეურნეობა. გამოყენებითი ხელოვნება და შინახელოსნობა, სამგლოვიარო წეს - ჩვეულებანი, გვარ - სახელები, ტოპონიმისა და სხვ.
544. ქვეყნის აგრარულ პოლიტიკას სახელმწიფოს და საზოგადოების ინტერესები განსაზღვრავს: (სახელმწიფო საკუთრებაში დარჩენილი 400 000 ჰექტარი მიწაც გაიყიდება უცხოელებზე, სეპარატისტებზე და ოლიგარქებზე) / თ. ჩხეიძე, ლ. ფრუიძე, გ. ურუშაძე, თ. საღარეიშვილი // ახალი ერა. – 2003. – 15 აპრილი (N29). – გვ. 6-7.
545. შენ ნათელში ხარ, ჩვენ რა ვქნათ უშენოდ?! // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2003. – 2 ივნისი (N142). – გვ. 16.
დავით გეგეშიძის გახსენება.
546. შეწყდეს ძალადობა ქართულ მიწასა და ქართველ ერზე // ლიტერატურული საქართველო. – 2003. – 27 ივნისი - 3 ივლისი (N26). – გვ. 3.
ულტიმატუმი ქართული მიწების გადასარჩენად.
547. სამადლობელი: [ჩემი დაბადებიდან 70 წლისთავის აღნიშვნის გამო] // რაეო. – 2003. – მაისი (N5). – გვ. 19.
548. ჩვენი კაკო, ჩვენი ბერმუხა! // რაეო. – 2003. – 19 დეკემბერი (N12). – გვ. 2.
აკაკი გეწაძის 80 წლისთავის გამო.
549. ჩიჩილაკი – სიცოცხლის ხე // ახალი ეპოქა. – 2003. – 26 დეკემბერი – 8 იანვარი (N51). – გვ. 15.

2004

- 550.** ასჯერ გავზომოთ და ერთხელ გავჭრათ! : ვიცოდეთ, ვისი რა არის... : (მიწა - ჩვენი მარჩენელი) // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2004. – 21 დეკემბერი (N295). – გვ. 3, 4.
საქართველოში მიწის „პრივატიზაციისა“ და სოფლის მეურნეობის პარალიზების საგანგაშო ფაქტებზე.
- 551.** ახალი წელი და მივიწყებული ქართული სიმბოლოები: (პრობლემა) // ლიტერატურული საქართველო. – 2004. – 16-22 იანვარი (N2). – გვ. 5.
- 552.** ახალი წელი საქართველოში და მისი ეროვნული ნიშნით აღნიშვნისას პრობლემები: (ახალი წელი რაჭა - ლეჩხუმში) // რაეო. – 2004. – მარტი (N3). – გვ. 8-9; საპოვნელა. – 2004. – მარტი (N3). – გვ. 8-9; აპრილი (N4). – გვ. 8; ლილეო. – 2004. – აპრილი (N4). – გვ. 8; ურმული. – 2004. – აპრილი (N4). – გვ. 8-9; ჩაკრულო. – 2004. – მარტი (N3). – გვ. 8-9; აპრილი (N4). – გვ. 8; შავლეგო. – 2004. – მარტი (N4). – გვ. 4.
- 553.** დაგვაყენეთ შინ! : (გაყალბებული ფასეულობანი) // ახალი ეპოქა. – 2004. – 30 იანვარი – 5 თებერვალი (N4). – გვ. 9; 13-19 თებერვალი (N6). – გვ. 10.
ქართული ეროვნული ტრადიციების წინააღმდეგ მიმართული საახალწლო შოუების გამო.
- 554.** ვაზი და ღვინო საქართველოში: შესწავლის მდგომარეობა და თანამედროვე პრობლემები // ლიტერატურული საქართველო. – 2004. – 3 - 9 დეკემბერი (N48). – გვ. 5-6; 10-16 დეკემბერი (N49). – გვ. 5.
- 555.** იმერეთის ეპისკოპოსი გაბრიელი რაჭის დიდი მოამაგე და მზრუნველი: (გუძღვნი ნიკორწმინდის ეპისკოპოსს მეუფე ელისეს და რაჭაში მოღვაწე ყველა სასულიერო პირს) // საპოვნელა. – 2004. – 15 მარტი (N3). – გვ. 4-5.

- 556.** პური მეკურემ უნდა გამოაცხოს: ეთნოგრაფის შენიშვნები // ლიტერატურული საქართველო. – 2004. – 3 - 9 სექტემბერი (N35). – გვ. 3.
- 557.** საგვარეულო მოძრაობის ახალი ჰორიზონტები // ურმული. – 2004. – დეკემბერი (N12). – გვ. 6; საპოვნელა. – 2003. – დეკემბერი (N12). – გვ. 18.
- 558.** საქართველოს ადმინისტრაციულ - ტერიტორიული მოწყობის ზოგიერთი საკითხი და თანამედროვეობა // ქართული დიპლომატია : წელიწდეული. – 2004. - N11. – გვ. 257-294. რეზ. ინგლ. ენაზე.
- 559.** საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკა ყოფნა - არყოფნის ზღვარზე // ლიტერატურული საქართველო. – 2004. – 25 ივნისი - 1 ივლისი (N25). – გვ. 3; 2 - 8 ივლისი (N26). – გვ. 3.
- 560.** საქართველოს ვაზისა და ღვინის მუზეუმი ჰაერივით სჭირდება // ლიტერატურული საქართველო. – 2004. – 6-12 თებერვალი (N5). – გვ. 2.
- 561.** სოფელი ბახვი: (ფრაგმენტები წიგნიდან) // კრიმანჭული. – 2004. – იანვარი (N1). – გვ. 4.
სარედაქციო შესავალი წიგნში: ნიკოლაიშვილი, ც. სოფელი ბახვი. – თბ., 2003. – გვ. 9-12.
- 562.** ტკბილმოუბარი ქართველი: გიორგი ლომთათიძის დაბადებიდან 90 წლისთავის გამო // კრიმანჭული. – 2004. – სექტემბერი - ოქტომბერი (N9-10). – გვ. 3; საპოვნელა. – 2004. – დეკემბერი (N12). – გვ. 10.
- 563.** უდროოდ წასულ კაცზე ნათქვამი // რაეო. – 2004. – მაისი (N5). – გვ. 4.
კუკური ჭოხონელიძის გარდაცვალების გამო.

- 564.** ფრთხილად! ქართული მიწა თავისას მოითხოვს... // ლიტერატურული საქართველო. – 2004. – 13 - 19 აგვისტო (N32). – გვ. 5-6.
აგრარული რეფორმის გამო.
- 565.** ღია წერილი ბატონ ოქრო მაგრაქველიძეს! // რაეო. – 2004. – მაისი (N5). – გვ. 15.
„რაჭის გადარჩენის ფონდის“ შექმნის თაობაზე.
- 566.** შოთა სხირტლაძის აპოლოგია: (დაბადებიდან 80 წლისთავის გამო) // ლიტერატურული საქართველო. – 2004. – 30 აპრილი – 6 მაისი (N17). – გვ. 12.
- 567.** ჩვენი ლაზეთი: ჰერეთის (საინგილოს) გაზეთ „იავნანას“ გამოსვლის გამო // მნათობი. – 2004. – N7-8. – გვ. 184-203.
- 568.** ჩვენი ლაზეთი ანუ ზღუდე და სამან - საზღვარ მოშლილი საქართველო // იავნანა. – 2004. – 15 ნოემბერი (N7-8). – გვ. 4-7; შავლეგო. – 2004. – ნოემბერი (N11). – გვ. 4-7; რაეო. – 2004. – N11. – გვ. 2-6; საპოვნელა. – 2004. – დეკემბერი (N12). – გვ. 10.
ჰერეთის (საინგილო) გაზეთ „იავნანას“ გამოსვლის გამო.
- 569.** ჩხოროწყუელებო, რაჭის განვითარების ხელშემწყობთა კავშირი მოგესალმებათ, გვიგულეთ თქვენს გვერდით! // მახარია. – 2004. – იანვარი - თებერვალი (N1-2). – გვ. 5.
ჩხოროწყუელების მიერ ჩამოყალიბებულ „ჩხოროწყუს რაიონის გადამრჩენ კავშირზე“.
- 570.** ჩხაიძეთა საგვარეულო მატთანე // კრიმანჭული. – 2004. – იანვარი - თებერვალი (N1-2). – გვ. 6.

571. ძველი სახელი – ახალი შინაარსი: (თვალსაზრისი კულტურის სამინისტროს რეორგანიზაციაზე) // ახალი ეპოქა. – 2004. – 13-19 თებერვალი (N6). – გვ. 10.
572. საქართველოს ხალხური შემოქმედების ცენტრი რომ არ არსებობდეს... // რაეო - ექსპრესი. – 2004. – 7 მაისი (N20). – გვ. 2.
მიმართვა საქართველოს ახალ ხელისუფლებას.
573. ჰერელთა ღია წერილი სრულიად საქართველოს! // რაეო - ექსპრესი. – 2004. – 13 ივნისი (N21). – გვ. 1-4; ლილეო. – 2005. – მარტი (N3). – გვ. 5; ურმული. – 2005. – N3. – გვ. 7. – ჩაკრულო. – 2005. – მარტი (N3). – გვ. 5.– [მიმართვის შედეგანაში მონაწილეობდა ლ. ფრუიძე].
ახალგაზრდა „ჰერელთა საზოგადოების“ მიმართვა პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილისადმი (იანვანა. – 2005. – N1. – გვ. 5).

2005

574. ადგილობრივი თვითმმართველობის და საჯარო ადმინისტრაციის ეროვნული პროგრამის სტრატეგია მეტეის რაიონისათვის: (წინასწარი მოსაზრებანი) // ლილეო. – 2005. – მარტი (N3). – გვ. 11.
575. ამაგდარი: (ომარ კაციტაძის დაბადებიდან 70 წლისთავის გამო) // რაეო. – 2005. – N6. – გვ. 12.
576. ბერდო გოიშვილი: (დაბადებიდან 75 წლისთავის გამო) / თ. ონიანი, გ. გიგაური, ლ. ფრუიძე // ლიტერატურული საქართველო. – 2005. – 22 აპრილი (N15). – გვ. 14.
თანაავტორი.
577. ბონდო გაგნიძის გამოსათხოვარი: (შენ მარტო რაჭას კი არა, მთელ საქართველოს მოუკვდი) // რაეო - ექსპრესი. – 2005. – (N25). – გვ. 3; რაეო. – 2005. – N5. – გვ. 3; ლილეო. – 2005. – მაისი (N5). – გვ. 3; საპოვნელა. – 2005. – მაისი (N5). – გვ. 3; ჩაკრულო. – 2005. – მაისი (N5). – გვ. 3.

- 578.** აღმაშფოთებელია, მაგრამ საქართველოს მწარე სინამდვილე ასეთია // ჩაკრულო. – 2005. – თებერვალი (N2). – გვ. 8-9; საპოვნელა. – 2002. – თებერვალი (N2). – გვ. 10.
წინ უძღვის ამავე გვერდზე გამოქვეყნებულ სტატიას: „დაგვიბრუნეთ ჩონთო!“. მიძღვნილი ზემო იმერეთის სოფლე-ბიდან მარნეულის რაიონში ჩასახლებული (1952 წ.) მოსახლე-ობის მძიმე მდგომარეობაზე.
- 579.** თავადაც „ციცინათელას“ ჰგავს... : ღვაწლი / საუბრობენ ლევან ფრუიძე და ზაზა აბაშიძე / ჩაიწერა ლ. მანავლიშვილმა // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2005. – 6 ივლისი (N158). – გვ. 6.
მწერალ აკაკი ბრეგაძის შემოქმედებაზე.
- 580.** თამადა // ლილეო. – 2005. – თებერვალი (N2). – გვ. 1. – [ტექსტი ეკუთვნის ლ. ფრუიძეს].
საენციკლოპედიო სტატია.
- 581.** იქნებ საქართველოშიც დადგეს ჟამი შენებისა: (ავთანდილ ჩალაძის დაბადებიდან 70 წლისთავის გამო) // რაეო. – 2005. აპრილი (N4). – გვ. 5.
- 582.** კაცი, რომელიც ქვეყანას ახმარს თავის მდიდარ გამოცდილე-ბას: ვახტანგ რაზმაძეს 75 წელი შეუსრულდა / ლ. ფრუიძე, ი. დვალი // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2005. – 11 მაისი (N111). – გვ. 7.
თანაავტორი.
- 583.** „კახა ბენდუქიძისათვის ქართული მიწა საქონელია, ვანო მერა-ბიშვილისთვის – სტატისტიკა!“: ინტერვიუ / ლ. ფრუიძე. თ. ჩხეიძე, ს. შარაძე / ჩაიწერა ნ. კვიციანიშვილმა // პრეზიდენტი. – 2005. – 11-14 აპრილი (N8). – გვ. 3.

- 584.** კიდევ ერთხელ 30 ვერცხლად... გაყიდული საქართველო: (ბატონო პრეზიდენტო! გთხოვთ, შეაჩეროთ ამ კანონის მიღება) / პ. შუბითიძე, ლ. ფრუიძე // აცხოვნე სული შენი. – 2005. – მაისი (N5). – გვ. VIII; ქვაკუთხედი: ეროვნულ - სარწმუნოებრივი ჟურნალი. – 2007. – N4. – გვ.13-15;
საქართველოს პრეზიდენტს მიხეილ სააკაშვილს მიწის პრივატიზაციის შესახებ მიღებულ ახალ კანონზე.
თანაავტორი.
- 585.** კმარა, ქართული მიწა უპატრონო არ არის! // ლიტერატურული საქართველო. – 2005. – 3 ივნისი (N21). – გვ. 6-7.
- 586.** კიდევ კარგი, ხმა აიმაღლე! : გამოხმაურება მიმართვაზე – „ან ჭკვიანი მტერია, ან უგუნური მოყვარე“ („საქართველოს რესპუბლიკა“, 2005, 1 დეკემბერი) // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2005. – 15 დეკემბერი (N290). - გვ. 6.
- 587.** ლევან სანიკიძე (1925 – 2002) დაბადებიდან 80 წლისთავის აღსანიშნავად // რაეო. – 2005. – N5. გვ. 13-14.
- 588.** მთის პრობლემების შემსწავლელი კომისია მიწის პრივატიზირების კანონს აპროტესტებს : (მიმართვა საქართველოს პრეზიდენტს მიხეილ სააკაშვილს) / კონფერენციის მონაწილეები // კავკასია. – 2005. – ივნისი (N3). – გვ. 4. – [ტექსტი ეკუთვნის ლ. ფრუიძეს].
- 589.** მიწა და სამშობლო განუყოფელია // ლიტერატურული საქართველო. – 1999. – იანვარი (N1). – გვ. 4-5; 2005. – 18 მარტი (N10). – გვ. 4-5.
- 590.** „მიწის კანონი“ – ბოთლიდან ამოყვანილი ჯინი, რატომ დაიდო ოლიგარქთა ბინძურ დახლზე საქართველოს მამული?! // ლიტერატურული საქართველო. – 2005. – 2 დეკემბერი (N43). – გვ. 7-8.

- 591.** პარლამენტში განიხილება კანონპროექტი ქართული მიწის გაყიდვის შესახებ // პრეზიდენტი. – 2005. – 11 - 24 აპრილი (N8). – გვ. 3.
- 592.** რაჭველი მესტვირეები // რაეო. – 2005. – N2. – გვ. 5; ლიტერატურული გაზეთი. – 1962. – 7 დეკემბერი. – გვ. 4.
მოკლე ცნობები სოფ. ფარახეთზე, სადაც საფუძველი დაედო ხალხური შემოქმედების ჟანრის – მესტვირეობის განვითარებას.
- 593.** საქართველო ოდითგანვე უფლის სავანე იყო, ქართველი კაცი კი მევენახე, ვაზსა და ღვინოზე შეყვარებული: ინტერვიუ / უძღვებოდა ლ. ჩხარტიშვილი // კარიბჭე. – 2005. – N8. – 20.05.-02.06. – გვ. 40-41.
- 594.** საქართველოს მიწის ბედი ხალხმა უნდა გადაწყვიტოს // განმათავისუფლებელი. – 2005. – მაისი (N5). – გვ. 6.
სასოფლო - სამეურნეო მიწების პრივატიზაციის თაობაზე.
- 595.** სიბერე ჯერ არ გამეკარება // *ხალხი. – 2005. – 26 იანვარი. – გვ. 16-20. სპეციალური გამოშვება, მიძღვნილი ლევან სანიკიძისადმი.
- 596.** უმიწაწყლოდ დატოვებული საქართველო // ლიტერატურული საქართველო. – 2005. – 7 ოქტომბერი (N35). – გვ. 6-7.
2005 წლის 8 ივლისს პრეზიდენტის მიერ ხელმოწერილი - „მიწის კანონის“ შეფასება.
- 597.** ანზორ ბურჯანაძემ მეცნიერები მოატყუა: მიწა შევარდნაძისეული ნომეკლატურის ხელში გადადის: ინტერვიუ / ლ. ფრუიძე / საუბარი ჩაიწერა ზ. ბაკაშვილმა // ახალი თაობა. – 2005. – 20 მაისი (N137). – გვ. 5.

- 598.** ღვაწლმოსილი: (ელგუჯა ბაკურაძის დაბადებიდან 75 წლის-
თავის გამო) // რაეო. – 2005. – N2. – გვ. 8-9.
- 599.** ჰერელთა ღია წერილი სრულიად საქართველოს! // რაეო -
ექსპრესი. – 2004. – 13 ივნისი (N21). – გვ. 1-4; ლილეო. – 2005. –
მარტი (N3). – გვ. 5; ურმული. – 2005. – N3. – გვ. 7. – ჩაკრულო. –
2005. – მარტი (N3). – გვ. 5.– [მიმართვის შედგენაში მონაწი-
ლეობდა ლ. ფრუიძე].
ახალგაზრდა „ჰერელთა საზოგადოების“ მიმართვა პრეზი-
დენტ მიხეილ სააკაშვილისადმი (იავნანა. – 2005. – N1. – გვ. 5).

2006

- 600.** „ათი წლის მანძილზე საქართველომ სოფლის მეურნეობი-
სთვის დაახლოებით ერთი მილიარდი დოლარი გრანტი და
სესხი მიიღო, აქედან ერთი ცენტიც არ მოხმარდა სოფლის
განვითარებას // ერის ღირსება. – 2006. – 21 აპრილი (N5/6/7). –
გვ. 50.
- 601.** გვირგვინის კურთხევა ძველად / გ. სარაჯიშვილი // ლიტერა-
ტურული საქართველო. – 2006. – 8 დეკემბერი (N44). – გვ. 13.
სტატის წარდგინება ეკუთვნის ლ. ფრუიძეს.
- 602.** დაკარგული გასტრონომიული სამოთხე / ესაუბრა ანი მაჩაბე-
ლი // რეზონანსი. – 2006. – 25 ივნისი(N168). – გვ. 6.
ინტერვიუ ეთნოგრაფთან მივიწყებულ ქართულ კერძებზე .
- 603.** დღეს კიდევ შეიძლება შველა, ხვალ კი გვიან იქნება! : ვაითუ,
ვიდრე ქართული მიწის გულშემატკივრები გაერთიანდებიან,
საქართველოს მიწა სხვის ხელში აღმოჩნდეს... : გვეხმაურებიან
// საქართველოს რესპუბლიკა. – 2006. – 17 იანვარი (N12). –
გვ. 4.

- 604.** ელგუჯა ქვათაძის ხსოვნას : (ნეკროლოგი) / ალ. ბენდიანი-შვილი, ელ. კუპატაძე, მ. ნათმელაძე, ლ. ფრუიძე, გ. ყორანა-შვილი // ლიტერატურული საქართველო. – 2006. – 24 ნოემბერი (N24). – გვ. 24.
თანაავტორი.
- 605.** ვაი, რა ბოძი წაიქცა // ლიტერატურული საქართველო. – 2006. – 14 ივლისი (N27). – გვ. 14.
შალვა ჯაფარიძის გარდაცვალების გამო.
- 606.** ის, რაც ქართველ ერს დღემდე საუკუნეებში გამოუტარებია, არავის ხელწამოსაკრავი არ არის // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2006. – 29 მარტი(N62). – გვ. 5, 6.
ქვეყანაში შექმნილ მძიმე მდგომარეობაზე.
- 607.** პარიზი ჩვენს ფანჯრებში / ლ. ფრუიძე, რ. თორდია, ი. მუხრანელი - ბაგრატიონი, კ. ჩოლოყაშვილი, გ. კალანდია // თბილისი. – 2006. – 14 აპრილი (N17). – ვერნისაჟი.
საქართველოს პარლამენტის ეროვნულ ბიბლიოთეკაში გამართულ მხატვარ რეზო ადამიას გამოფენაზე ლევან ფრუიძის თქმული სიტყვა.
- 608.** როცა ეროვნული სახელმწიფო საფუძველმომოძლია: ფიქრები თვითმმართველობის არჩევნების წინ // ლიტერატურული საქართველო. – 2006. – 10 თებერვალი (N5). – გვ. 7.
- 609.** ქართული მიწის აუქციონზე გაყიდვის კანონს საქართველოს პრეზიდენტმა – მიხეილ სააკაშვილმა ხელი მოაწერა 2005 წლის ივლისს // ერის ღირსება. – 2006. – 21 აპრილი (N5#6#7). – გვ. 50.
- 610.** „ღვინის ომი“ და მოსალოდნელი შედეგები // ლიტერატურული საქართველო. – 2006. – 16 ივნისი (N23). – გვ. 6-7.
რუსეთის მიერ საქართველოზე გატარებული ეკონომიკური სანქციების მოსალოდნელ შედეგებზე.

611. „ღვინის ომმა" გლეხი არ უნდა შეიწიროს!: ქართული ცივილიზაცია ყანასა და ვენახში იწყება... : წერილი რედაქციას // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2006. – 14 ივნისი (N113). – 5, 6 გვ.
612. წმინდა ადგილი, 2 მაისს მოსწავლე ახალგაზრდობის რესპუბლიკურ სასახლეს უსრულდება 65 წელი // გაზაფხული. – 2006. – N4-5. – გვ. 10.
სასახლის იუბილესადმი მიძღვნილი წერილი.
613. ხმა ღვთისა და ხმა ერისა // *ცისკარი. – 2006. – ივლისი (N28). – გვ. 9.
უფსკრული საზოგადოებასა და ხელისუფლებას შორის დაიბეჭდა დისკუსია წერილის გარშემო „ჩაწვდით ამერიკის სულს“ „ ანუ მოწამლული ვარდების კვალდაკვალ“ სათაურით – ლევან ფრუიძე .

2007

614. ამაგდარი // საქართველოს ბიბლიოთეკა. – 2007. – N2. – გვ. 41-42.
ეროვნული ბიბლიოთეკის ქართველოლოგიის განყოფილების გამგის, კლარა რამიშვილის ღვაწლზე.
615. „ვარდების რევილუცია“ ეროვნულ ბიბლიოთეკაში, ანუ ქართველოლოგიის განყოფილება ორი წლით იკეტება : (განგაში) / ლ. ფრუიძე, დ. სუმბაძე. ნ. ებრალიძე, ლ. მირიანაშვილი, ზ. რატიანი, მ. სოტკილავა და სხვ. // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2007. – 9 თებერვალი (N25). – გვ. 4,9.
თანაავტორი.
616. ვინ არის პასუხისმგებელი ქართველოლოგიური უნიკალური წიგნადი ფონდის ფონდის უსაფრთხოებასა და ხელშეუხებლობაზე? / დ. სუმბაძე, ლ. ფრუიძე. დ. მელიქიშვილი, ზ. აბაშიძე, ო. გამყრელიძე, ჯ. მესხია. თ. ცქიტიშვილი, თ. მუმლაძე და სხვ. // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2007. – 8 მაისი (N87). – გვ. 5.
თანაავტორი.

- 617.** იარსებებს საქართველო, მაგრამ სამწუხაროდ, ქართველების გარეშე! // ასავალ - დასავალი. – 2007. – 16 - 29 ივლისი (N29). – გვ. 16.
დემოგრაფიული კოლაფსი საქართველოში.
- 618.** კიდევ ერთხელ 30 ვერცხლად გაყიდული საქართველო / პ. შუბითიძე, ლ. ფრუიძე // ქვაკუთხედი: ეროვნულ - სარწმუნოებრივი ჟურნალი. – 2007. – N4. – გვ.13-15. – „აცხოვნე სული შენი“, N5, 2005.
მიწის პრივატიზაციის შესახებ მიღებულ ახალ კანონზე.
- 619.** მთაწმინდა ელის წამებულ შვილთა სიმბოლურ საფლავს : [გრიგოლ ლორთქიფანიძის დაბადებიდან 125 წლისთავის გამო] // ლიტერატურული საქართველო. – 2007. – 15 ივნისი (N23). – გვ. 13; გრიგოლ ლორთქიფანიძე – მოღვაწე და მამულიშვილი: [კრებული]. - თბ., 2007. – გვ. 64-68.
- 620.** პრეზიდენტი, თუ მარიონეტ - უზურპატორი / დ. კანანაძე, ლ. ფრუიძე // ლიტერატურული საქართველო. – 2007. – 14 დეკემბერი (N43). – გვ. 3-4.2007 წლის 7 ნოემბრის მოვლენების შეფასება.
თანაავტორი.
- 621.** რაჭას და რაჭველებს სულს ნუ ამოვხდით! : ხელისუფლების საყურადღებოდ // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2007. – 11 მაისი (N89). – 6 გვ.
შაორზე გრანდიოზული კურორტის მშენებლობის გამო.
- 622.** სვანთა ყრილობა თბილისში // ლალხორ. – 2007. – ივლისი. – გვ. 2
ლ. ფრუიძის სიტყვით გამოსვლის თაობაზე.

623. სიცოცხლის ხის სიმბოლო: ახალი წელი საქართველოში // *ზომონდი. – 2007. – დეკემბერი. – 63-65.
624. სულით ხორცამდე ქართველი: გიორგი (ასანა) ნადირაძის გამოსათხოვარი // ლიტერატურული საქართველო. – 2007. – 29 ივნისი (N25). – გვ. 12.
მეგობრების სახელით გამოქვეყნებული წერილი.
625. ტურიზმის ინდუსტრია და თანამედროვეობა // ლიტერატურული საქართველო. – 2007. – 27 ივლისი (N29). – გვ. 4.
626. უკანასკნელი მექვევრეები // *ზომონდი. – 2007. – N9. – ნოემბერი. – გვ. 39-41.
627. უნიკალური წიგნის დაკარგვით აგორებული სკანდალი ეროვნულ ბიბლიოთეკაში: (ანუ ჭორ - მართალი III კორპუსის გაყიდვისა და ქართველოლოგიური განყოფილების დახურვის შესახებ): ინტერვიუ / ესაუბრა თ. კვინიკაძე // გზა. – 2007. – 25-31 იანვარი (N4). – გვ. 6-7.
628. ფასის მთა – მითების მთა: ფიქრები ტურიზმის ინდუსტრიაზე // ლიტერატურული საქართველო. – 2007. – 20 აპრილი (N15). – გვ. 13-14.
629. ქართული სუფრის ფენომენს ნუ გავაუბრალოვებთ // ლიტერატურული საქართველო. – 2007. – 2 თებერვალი (N4). – გვ. 5.

2008

630. ნილაბი, სახელად მემორანდუმი: (ჭირი დანახული ჯობს) // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2008. – 14 ივნისი (N109). – გვ. 3.
„ქრისტიან-დემოკრატიული მოძრაობის“ ლიდერის გიორგი თარგამაძის მიერ შემუშავებულ ანტიკრიზისულ მემორანდუმთან დაკავშირებით.

- 631.** რატომ „იტალიური ეზო? // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2008. – 8 ივლისი (N125). – გვ. 7.
ავტორის მოსაზრება ამ სახელწოდების, „ თბილისური ეზოების “ სახელწოდებით შეცვლის თაობაზე.
- 632.** საქართველო შავ დღეშია, როდემდე? : (ჭირი დანახული ჯობს) // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2008. – 13 ივნისი. – N(108). – გვ. 4, 6.
საქართველოში ბოლო დროს განვითარებულ მოვლენებზე.
- 633.** საქართველოს ეკლესიამ რუსეთ - საქართველოს პრობლემის მოწესრიგება უნდა იტვირთოს: ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებელთა გაერთიანების „თბილისის უნივერსიტეტის ასამბლეის“ მიმართვა საქართველოს პარლამენტს / დ. სუმბაძე, ო. გამყრელიძე, ზ. აბაშიძე, ტ. სართანია, ზ. ჭუმბურიძე, ე. ბატიაშვილი, ლ. ფრუიძე და სხვ. // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2008. – 30 დეკემბერი (N243). – გვ. 4.
თანაავტორი.
- 634.** სოფელს უჭირსო, თუ ვიტყვით, ეს დღეს ფაქტობრივად არაფერს ნიშნავს: სწორედ ბენდუქიძის და იმისნაირთა მიერ ქართული სოფლისა და მიწისთვის „გაჩენილი პატრონი“ სპობს ყოველივე ქართულის საფუძველს : (განგაში) // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2008. – 27 ივნისი (N118). – გვ. 6, 8.
- 635.** ქართული სუფრის წესს ნუ გავაუბრალოვებთ // ლიტერატურული საქართველო. – 2007. – 2 თებერვალი (N4). – გვ. 5.

2009

- 636.** გზა პლანეტარული მშვიდობისა და უსაფრთხოებისათვის: (აშშ - ს სახელმწიფო მდივანს ქ - ნ ჰილარი კლინტონს) / დ. სუმბაძე, ზ. აბაშიძე, ო. გამყრელიძე, ლ. ფრუიძე, შ. ვეშაპიძე და სხვ. // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2009. – 24 ივნისი (N126). – გვ. 6. თანაავტორი.

- 637.** გიორგი მთაწმინდელი და თანამედროვე საქართველო // *ზო-რჯომი. – 2009. – 19 ნომბერი (N47). – გვ. 1-2.
- 638.** თანადგომა... : (ცოტნე გამსახურდიას) / კ. ჩოლოყაშვილი, მ. ლორთქიფანიძე, რ. მეტრეველი, ი. ბაგრატიონ - მუხრანელი, ე. ჯაველიძე, რ. ჩხეიძე, ო. იოსელიანი, რ. სირაძე, თ. ქორიძე, ლ. ფრუიძე და სხვ. // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2009. – 4 დეკემბერი (N244). – გვ. 6.
თანაავტორი.
- 639.** ღვაწლმოსილი მეთაური და მოქალაქე: (გერონტი გასვიანის 80 წლისთავის აღსანიშნავად) / ფ. ლომაშვილი, ვ. ითონიშვილი, ლ. ფრუიძე // მწერლის გაზეთი. – 2009. – 1 დეკემბერი (N15). – გვ. 12.
თანაავტორი.
- 640.** წიგნი - ძეგლი : შოთა ლომსაძის მოსაგონარი // ჩვენი მწერლობა. – 2009. – 10 ივლისი (N14). – გვ. 46-49.

2010

- 641.** ბურები საქართველოს სჭირდება?! : (ღია წერილი დიასპორის საკითხებში საქართველოს მინისტრს ბ - ნ პაპუნა დავითაიას) // რეზონანსი. – 2010. – 18 დეკემბერი(N341). – გვ. 1, 11.
- 642.** დიმიტრი ყიფიანის სახლ - მუზეუმი სასწრაფო რესტავრაციას საჭიროებს : ინტერვიუ / საუბარს უძღვებოდა ე. წიკლაური // რეზონანსი. – 2010. – 29 აპრილი (N109). – გვ. 3.
- 643.** იქ, სადაც იბადება რიონი: ეთნოგრაფია // *რაჭველები. – 2010. – 1 აგვისტო -1 სექტემბერი (N11). – გვ. 29.
რაჭის მძიმე მდგომარეობა და მისი გამოსწორების გზები.

644. კარგად ინფორმირებული ოპტიმისტი / ინტერვიუ ლ. ფრუი-მესთან / ესაუბრა ა. ცეკტიშვილი // 24 საათი. – 2010. – 4-10 ივნისი (N118). – გვ. 24. – Weekend. ჩანართი: მარანი. 4 ივნისი.
645. „მიუხედავად ყველაფრისა, მე ჩემი საკეთებელი უნდა ვაკეთო, მოვა დრო როცა ამას წაიკითხავენ“: ამაგდარი / ინტერვიუ ლ. ფრუი-მესთან / ჩაიწერა ნ. რეხვიაშვილმა // რაჭველები. – 2010. – 1 სექტემბერი - 1 ოქტომბერი. – N12. – გვ. 10-11.
646. სამკალი ფრიად გაქვთ... : [მილოცვა] // ხაშურის მუზეუმის მოამბე. – 2010. – ტ. II. – გვ. 11.
 ეძღვნება ხაშურის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმის დაარსების 50-ე წლისთავს.
647. სხირტლაძეები, ანუ არ გავცვლი მე ჩემს სამშობლოს სხვა ქვეყნის სამოთხეზედა // გვარიშვილობა. – 2010. – დეკემბერი (N1). – გვ. 5.
648. ღვინის დაჭაშნიკება საქართველოში // სრულიად საქართველოს გაზეთი რაეო. – 2010. – აპრილი (N4). – გვ. 6.
649. ღია წერილი დიასპორების საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრს პაპუნა დავითაიას „ბურები საქართველოს სჭირდება?!“ // რეზონანსი. – 2010. – 18 დეკემბერი (N341). – გვ. 1, 11.
650. ჩვენ გვილოცავენ / გ. სარაჯიშვილი, ფრ. სიხარულიძე, ლ. ფრუი-იძე და სხვ. // საქართველოს ბიბლიოთეკა. – 2010. – N3. – გვ. 54-55.
 „საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის“ დაარსების 100 წლისთავის გამო.

2010 – 2011

651. ტრადიციული ხვანჭკარა – რა ბედი ელის მას / ინტერვიუ ლ. ფრუიძესთან / ესაუბრა ნ. რეხვიაშვილი // რაჭველები. – 2010 - 2011. – 1 დეკემბერი - 1 იანვარი. – N15. – გვ. 17-18.

2011

652. არ გავცვლი მე ჩემს სამშობლოს სხვა ქვეყნის სამოთხეზედა: [ედღენება შოთა სხირტლადის ხსოვნას] // *რაჭველები. – 2011. – 1 იანვარი - 1 თებერვალი. – N16. – გვ. 33. – ხსოვნა.
653. აღნაშვილების ცნობილი გვარის საგულისხმოდ // გვარიშვილობა. – 2011. – ივნისი (N6). – გვ. 6.
654. განაცხადი მკითხველისადმი // რაჭველები. – 1 ივნისი - 1 ივლისი. – 2011. – N6. – გვ. 16.
გამოხმაურება რ. ლობჯანიძის წიგნზე – „რაჭა და რაჭველები“.
655. გვარებად დარაზმულები ანუ „ერის უნიკალური თვისება“: ინტერვიუ / საუბარი ჩაიწერა ნ. კობიძემ // გზა. – 2011. – 28 ივნისი - 3 ივლისი. – N30. – გვ. 40-41.
საგვარეულო მოძრაობის ისტორია და თანამედროვე ვითარება საქართველოში.
656. გვარების რჩეული მამულიშვილთა დარბაზი გვიხმობს // გვარიშვილობა. – 2011. – მარტი (N3). – გვ. 1.
საქართველოს საგვარეულო კავშირის სახელით გამოქვეყნებული მიმართვა.
657. გვარის დალოცვის ორგანიზაცია და საგვარეულო ხატის ოჯახში შებრძანება // გვარიშვილობა. – 2011. – მარტი (N3). – გვ. 1.

- 658.** ეს წიგნი ყველა გვარიშვილის ოჯახში უნდა იყოს! // გვარიშვილობა. – 2011. – მაისი (N5). – გვ. 8.
რეკომენდაცია მკითხველს იდეისა და პროექტის ავტორ დ. კვარაცხელიას წიგნზე – „წერილები პატრიარქს: საზოგადო მოღვაწეთა და სასულიერო პირთა ხელნაწერი წიგნი - ალბომი“.
- 659.** ზურაბ ქაფიანიძის შესანდობარი // *რაჭველები. - 2011. – 1 აგვისტო - 1 სექტემბერი. - N8. - გვ. 9-10; გვარიშვილობა. – 2011. – აგვისტო (N8). – გვ. 5.
- 660.** თუ ვინმე ჩასაფრებულია და მე, 78 წლის მოხუცს, შეურაცხყოფას მაყენებს და ცილს მწამებს, მაშინ დამნაშავემ პასუხი აგოს! // ასავალ - დასავალი. – 2011. – 18-24 აპრილი (N16). – გვ. 15.
გაზ. „ასავალ - დასავალში“ (7-13 მარტი, N10, 2011) გამოქვეყნებულ „მეუფე ამბროსის დაბადება და სიკვდილი“, მემუარებში – უზუსტობის გამო.
- 661.** თუ ხაიშელებს გადასახლებენ და ამხელა ტერიტორიას წყლით დაფარავენ, სვანეთს, როგორც ისტორიულ კუთხეს, დავეკარგავთ! // ასავალ - დასავალი. – 2011. – 21-27 ნოემბერი (N47). – გვ. 25.
- 662.** პასუხი გაზეთ „ასავალ - დასავალში“ დაბეჭდილი ერთი უზუსტობის გამო // გვარიშვილობა. – 2011. – მაისი (N5). – გვ. 6.
ამავე გაზეთის 2011 წლის 7-13 მარტის ნომერში გამოქვეყნებულ წერილში – „ამბროსი ქათამაძის მემუარები“, დაუზუსტებელი ინფორმაციის გამო.
- 663.** სოფლის ამგდარი, ჭკუასაკითხავი კაცი // *რაჭველები. – 2011. – 1 ივნისი - 1 ივლისი. – N6. – გვ. 12.
სოფელი ქედისუბანი და რაჭველი კენჭაძეები. ვაჟა კენჭაძის შესახებ.

- 664.** ოცდაექვსი საუკუნის გადასახედიდან დანახული მეგობრობა // გვარიშვილობა. – 2011. – ივლისი (N7). – გვ. 3.
ქართველებისა და ებრაელების ისტორიული ურთიერთობები.
- 665.** ქართლის 1983 წლის ეთნოგრაფიული ექსპედიცია: (ანგარიში) // ხაშურის მუზეუმის მოამბე. – 2011. – [ტ.] III. – ეძღვნება დიმიტრი ყიფიანის დაბადებიდან მე-200-ე წლისთავს. – გვ. 163-182.
- 666.** Foreword // Making Wine in Qvevri- a Unique Georgian Tradition. – Tb., 2011. [http://www.gwa.ge/upload/file/qvevri_eng_Q.pdf]
Reviewers: Dr. Maia Mirvelashvili, Dr. Levan Pruidze, Dr. Teimuraz Ghlonti

2012

- 667.** თუ რაჭას არ ვუშველეთ, შესაძლოა ჩვენი ქვეყნის ყოფნა - არყოფნის საკითხი დადგე : (მოვუაროთ საქართველოს) // ხელეური: ლიტერატურული ჟურნალი. – 2012. – N4. – გვ. 53-58.
- 668.** საქართველოს მევენახეობა - მეღვინეობას მტკიცე მეცნიერული საფუძვლები უნდა შეექმნას // 24 საათი. - 2012. – 30 მარტი (N73). – გვ. 26-27. – Weekend. 29 მარტი - 5 აპრილი, 2012 წ. N10. – ჩანართი „მარანი“, N10.
გამოხმაურება გერმანულენოვანი ავტორის, ეკჰარდ ზუპის სტატიაზე : „არა, საქართველო არ არის ღვინის აკვანი!“ (გაზ. „24 საათი“, 2011, 2 დეკემბერი, გვ. 26 – 27. – Weekend. 2-8 დეკემბერი, 2011 წელი. N 36(77) – ჩანართი „მარანი“ N36(82).
- 669.** ქართული ხალხური გამოყენებითი ხელოვნება: უძველესი და უკვდავი ხელოვნება // სრულიად საქართველოს გაზეთი რაეო. – 2012. – აგვისტო - სექტემბერი (N8-9). – გვ. 6; ფრესკა. – 1982. – N12. – გვ. 34-35.
მეთუნეობა.

- 670.** ჭრებალო // *რაჭველები. – 2012. – 1 მარტი -1 აპრილი. – N14. – გვ. 32-33; N15. – პატრიარქი რაჭაში.
რაჭის ისტორიის, ეკლესია - მონასტრებისა და სოფ. ჭრებალოში აგებული ეკლესიის შესახებ.

2013

- 671.** თუ ჩვენს კუთხეებს გადარჩენა უწერია, განგება ინებებს ამ პროგრამის შესრულებას! (მიმართვა სრულიად საქართველოს კათოლიკოს - პატრიარქს, უწმინდესსა და უნეტარეს ილია მეორეს, საქართველოს სახელმწიფოს პრემიერ მინისტრს, ბატონ ბიძინა ივანიშვილს) / კ. არაბული, ლ. ფრუიძე, ვ. ითონიშვილი, გ. წიკლაური, ნ. არდოტელი // საქართველო და მსოფლიო. – 2013. – 26 ივნისი – 2 ივლისი. – N23. – გვ.16.
თანაავტორი.
- 672.** ინტერვიუ ლევან ფრუიძესთან / ინტერვიუს უძღვებოდა ლ. სურმავა // *რაჭველები. – 2013. – N25. – 1.06. -1.07. – გვ. 39.
- 673.** კიდევ ერთხელ 30 ვერცხლად გაყიდული საქართველო: რას მოუტანს საქართველოს კანონი მიწის პრივატიზაციის შესახებ: (მეცნიერთა განგაში) / ლ. ჩიქავა, გ. შუბლაძე, ავთ. სულაბერიძე, შ. ვეშაპიძე, რ. ასათიანი, ო. ვაშაკიძე, ლ. ფრუიძე და სხვ. // ქვაკუთხედი. – 2013. – N3. – გვ. 22-23.
საქართველოს ეკონომიკის მეცნიერებათა აკადემია – 2005 წელს საქართველოს პარლამენტის მიერ მიღებულ მიწის პრივატიზაციის კანონსა და მის შედეგებზე.
- 674.** მოსაზრებანი სამხარეო საგვარეულო საზოგადოების ამოქმედებისათვის // გვარი და ტრადიცია. – 2013. – ოქტომბერი (N1). – გვ. 4.

675. რაც მტრობას დაუნგრევია // საქართველოს მოამბე. – 2013. – სპეციალური გამოცემა, რევაზ ჯაფარიძე. – გვ. 57-62.
ვერმიშევის ისტორიულ რომანში „ამირსპასალარი“ – XII საუკუნის საქართველოს ისტორიის გაყალბება და რ. ჯაფარიძის პასუხი სომხური ისტორიოგრაფიის ყალბ თეორიაზე.

676. საგვარეულო მოძრაობის თანამედროვე ვითარება და მისი შემდგომი განვითარების ამოცანები // გვარი და ტრადიცია. – 2013. – ნომერი (N2). – გვ. 1-2.

2014

677. გვარის დალოცვა უდიდესი მადლია და მას ბიზნესთან არავითარი კავშირი არა აქვს // გვარი და ტრადიცია. – 2014. – იანვარი (N1). – გვ. 1.

გამოქვეყნებულია სრულიად საქართველოს საგვარეულოთა კავშირის „გვარი და გვარიშვილობის“ სახელით.

678. იქ, სადაც იზადება რიონი // რაჭველები. – 2014. – 1 აგვისტო - 1 სექტემბერი. – N39. – გვ. 16-17; 1 სექტემბერი – 1 ოქტომბერი. – N40. – 16-17.

ონის რ - ნის სოფელი ღები.

679. მოვითხოვთ ანტიდისკრიმინაციული კანონიდან მამათმავლობის ლეგიტიმაციის ყველა ნიშნის ამოღებას და ლგტბ პროპაგანდის აკრძალვას! (შეთქმულება ქართველი ერის წინააღმდეგ) // საქართველო და მსოფლიო. – 2014. – 28 მაისი-3 ივნისი(N19). – გვ. 17.

ღია წერილი საქართველოს მასმედიას და კერძოდ „მაესტროს ცხრიანს“, ქართველ გვარიშვილთა კავშირის სახელით.

- 680.** ოთხმოცი წლის თვალსაწიერიდან // რაჭველები. – 2 თებერვალი - 3 მარტი. – N33. – გვ.11. – იუბილე; სრულიად საქართველოს გაზეთი რაეო. – 2014. – თებერვალი (N2). – გვ. 19.
საქონელმცოდნისა და ინჟინერ - ტექნოლოგის – რ. ლობჯანიძის დაბადებიდან 80 წლისთავის გამო.
- 681.** რაჭის გადარჩენა შესაძლებელია, თუ ხელისუფლება მეცნიერულ აზრს გაითვალისწინებს // რაჭველები. – 2014. – N33 (2 თებერვალი - 3 მარტი). – გვ. 12-13. – პოზიცია; გვარი და ტრადიცია. – 2014. – იანვარი (N1). – გვ. 3.
რაჭის რეგიონის პრობლემები და ამ პრობლემების მოგვარების აუცილებელ გზებზე.
- 682.** ღია წერილი საქართველოს პრეზიდენტს ბატონ გიორგი მარგველაშვილს, საქართველოს პრემიერ - მინისტრს ბატონ ირაკლი ღარიბაშვილს, საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარეს ბატონ დავით უსუფაშვილს // *გვარი და ტრადიცია. – 2014. – აპრილი (N4). – გვ. 1.
ქართული მიწების გაყიდვის თაობაზე.
- 683.** წავიდა კაცი, სახელი დარჩა... // რაეო. – 2014. – მაისი (N5). – გვ. 20.
ამბროლაურის რ - ნის აგრონომის, იოველ ბაკურაძის საქმიანობაზე.
- 684.** წმინდა ხეები – საგვარეულო სიმბოლოები (pruidze l. tsminda kheebi – sagvareulo simboloebi / Приудзе Л. Священные деревья – символы предков) [Электронный ресурс]. URL: <http://georoyal.ge/?MTID=5&TID=45&id=972> (дата обращения: 06.04.2014).

2015

685. მივიღოთ მიწათსარგებლობის ახალი რეალისტური კანონი: მიმართვა საქართველოს პარლამენტს / თ. ჩხეიძე, გ. მარგველაშვილი, ა. ფირცხალაიშვილი, დ. ჯულუხაძე, ნ. ქარქაშაძე, ო. ქეშელაშვილი, ლ. ფრუიძე და სხვ. // საქართველო და მსოფლიო. – 2015. – 26 თებერვალი - 3 მარტი (N7). – გვ. 22.

საზოგადოების „საქართველოს მიწის გუშაგი“ სახელით გამოქვეყნებული მიმართვა.

თანაავტორი.

რეცენზენტები

1960

- 686.** წიგნი რაჭა - ლეჩხუმის რევოლუციურ წარსულზე // მნათობი. - 1960. - N9. - გვ. 185-186.
რეც. წიგნზე: ჯაფარიძე, შ. 1905 - 1907 წლები რაჭა - ლეჩხუმში. - თბ., 1960. - 20 გვ.

1962

- 687.** ბესარიონ ნიჟარაძის ისტორიულ - ეთნოგრაფიული წერილები // კომუნიზმის დროშა. - ამბროლაური, 1962. - 23 ნომბერი (N118). - გვ. 3.
რეც. წიგნზე: ნიჟარაძე, ბ. ისტორიულ - ეთნოგრაფიული წერილები. [ტ.] 1. - თბ., 1962. - 218 გვ.
- 688.** მასალები საქართველოს მევენახეობა - მეღვინეობის ისტორიისათვის // მნათობი. - 1962. - N9. - გვ.187-189.
რეც. წიგნზე: სიჭინავა, ვ. მასალები მევენახეობისა და მეღვინეობის ისტორიისათვის საქართველოში. - თბ., 1960. - 158 გვ.
- 689.** შრომა ქართველ მთიელთა ეთნოგრაფიაზე // მნათობი. - 1962. - N2. - გვ. 188-191.
რეც. წიგნზე: ითონიშვილი, ვ. ქართველ მთიელთა საოჯახო ურთიერთობის ისტორიიდან. - თბ., 1960. - 337 გვ.

1963

- 690.** ნაშრომი რაჭის ისტორიულ ძეგლებზე // კომუნიზმის დროშა. - ამბროლაური, ცაგერი და ლენტეხი, 1963. - 18 ივლისი (N33). - გვ. 4; ლიტერატურული საქართველო. - 1963. - 16 აგვისტო (N33). - გვ. 4.
რეც. წიგნზე: თაყაიშვილი, ექვ. არქეოლოგიური მოგზაურობა რაჭაში 1919 და 1920 წწ. - თბ., 1963. - 115 გვ.

1964

691. „თხმორის განძი“ // ცისკარი. – 1964. – N7. – გვ. 105-107; კომუნიზმის დროშა. – ამბროლაური, ცაგერი და ლენტეხი, 1964. – 30 იანვარი (N13). – გვ. 3.
რეც. წიგნზე: დამბაშიძე, ო. თხმორის განძი: [ამბროლაურის რ-ნი]. – თბ., 1963. – 95გვ.
692. ქართველი ხალხის მატერიალური კულტურის ისტორიიდან // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1964. – N5. – გვ. 45-46.
რეც. წიგნზე: მოლოდინი, ლ. ქართველი ხალხის მატერიალური კულტურის ისტორიიდან: (ხალხური. ზეთსახდელი იარაღები). – თბ., 1963. – 124 გვ.

1965

693. ეთნოგრაფიულ - ისტორიული ნაშრომი // ლიტერატურული საქართველო. – 1965. – 5 მარტი; კომუნიზმის დროშა. – ამბროლაური, ლენტეხი, ონი და ცაგერი, 1965. – 8 აპრილი (N44).
რეც. წიგნზე: სოხაძე, ა. ქართველთა უძველესი სარწმუნოებისა და მის გადმონაშთებთან ბრძოლის ისტორიიდან. – თბ., 1964. – 144 გვ.
694. „ექვსი წელი სპარსეთში“ // მნათობი. – 1965. – N4. – გვ. 190-191.
რეც. წიგნზე: ჭელიძე, ა. ექვსი წელი სპარსეთში. – თბ., 1964. – 131გვ.

1968

695. რა არის ბიონიკა? // სოფლის ცხოვრება. – 1968. – 13 ივნისი (N136). – გვ. 4.
რეც. წიგნზე: ავალიანი, რ. რა არის ბიონიკა. – თბ., 1967. – 40 გვ.

1969

696. „სად მონადირე სდევს ჯიხვსა“: [რაჭის ეთნოგრაფიის საკითხისათვის] // კომუნიზმის დროშა. – ამბროლაური, 1969. – 17 ივნისი; განთიადი. – ონი, 1969. – 21 ივნისი (N72).

რეც. წიგნზე: რეხვიაშვილი, ს. სად მონადირე სდევს ჯიხვსა. – თბ., 1968. – 185 გვ.

1973

697. ვაზის საგალობელი // ცისკარი. - 1973. - N7. - გვ. 129-133.

რეც. წიგნზე: ლეკიაშვილი, ა. შენ ხარ ვენახი: [ეთნოგრაფიული ნარკვევები ქართულ ვაზზე]. – თბ., 1972. – 128 გვ.

698. სითბოთი და სიყვარულით გაჟღენთილი სტრიქონები // მნათობი. – 1973. – N2. – გვ. 197-203.

რეც. წიგნზე: ჯანელიძე, ალ. მოგონებები. – თბ., 1971. – 162 გვ.

1974

699. ქართული ისტორიოგრაფიის მნიშვნელოვანი შენაძენი / გ. ჩიტაია, ლ. ფრუიძე // ცისკარი. – 1974. – N5. – გვ. 149-155.

რეც. წიგნზე: გასვიანი, გ. დასავლეთ საქართველოს მთიანეთის ისტორიიდან. – თბ., 1973. – 362 გვ.
თანაავტორი.

1975

700. გადარჩენილი საუნჯე = Спасенное сокровище // საბჭოთა ხელოვნება. – 1976. – N1. – გვ. 92-95. – რეზ. რუს. ენაზე.

რეც. წიგნზე: ბარდაველიძე, ვ. აღმოსავლეთ საქართველოს მთიანეთის ტრადიციული საზოგადოებრივ-საკულტო ძეგლები : 3 ტომად. ტ. 1: ფშავი. – თბ., 1974. – 240 გვ.

701. მაჭახლის ხეობა // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე. – 1976. – N1. – გვ.168-169. (ისტორიის, არქეოლოგიის, ეთნოგრაფიისა და ხელოვნების ისტორიის სერია).

რეც. წიგნზე: კახიძე, ნ. მაჭახლის ხეობა: (ისტორიულ - ეთნოგრაფიული ნარკვევი). – ბათუმი, 1974. – 102 გვ.

1977

702. ჩვენი სოფლის პრობლემები // სოფლის ცხოვრება. – 1977. – 20 მარტი (N66).

რეც. წიგნზე: ქვათაძე, ელ. საქართველოს სოფლის მოსახლეობის სოციალური სტრუქტურა განვითარებული სოციალიზმის პერიოდში. 1959 - 1970 წწ. – თბ., 1976. – 331 გვ.

1978

703. ახალი ტრადიციები საქართველოში // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე. – 1978. – N2. – გვ.193-199 (ისტორიის, არქეოლოგიის, ეთნოგრაფიისა და ხელოვნების ისტორიის სერია).

რეც. წიგნზე: გუგუტიშვილი, მ. ახალი ტრადიციები საქართველოში. – თბ., 1976. – 159 გვ.

704. მიზანი ამართლებს საშუალებას? // განთიადი. – ქუთაისი, 1978. – N5. – გვ. 158-165.

რეც. წიგნზე: სონღულაშვილი, ჯ. საქართველოს მევენახეობა - მეღვინეობის ისტორიისათვის. წ. 2. – თბ., 1974. – 341 გვ.

1980

705. მოგვითხრობს მეცხოველეობის განვითარებაზე // სოფლის ცხოვრება. – 1980. – 15 მაისი; დარიალი. – ყაზბეგი, 1980. – 29 მაისი. – გვ. 3.

რეც. წიგნზე: Шамиладзе, В. Хозяйственно - культурные и социально - экономические проблемы скотоводства Грузии = საქართველოს მესაქონლეობის სამეურნეო - კულტურულ და

სოციალურ - ეკონომიკური პრობლემები. – თბ., 1979. – 339 გვ.
[რუს. ენაზე.]

706. საჭირო ნაშრომი // საბჭოთა ხელოვნება. – 1980. – N1. – გვ. 94-96. – რეზ. რუს. ენაზე.

რეც. წიგნზე: ვარშალომიძე, ჯ. ორნამენტი ხეზე: აჭარის ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით. – ბათუმი, 1979. – 94გვ.

1983

707. შრომული კერამიკა // საბჭოთა ხელოვნება. – 1983. – N10. – გვ. 117-122. – რეზ. რუს. ენაზე.

რეც. წიგნზე: კაკაბაძე, ც. შრომული კერამიკა: (ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით). – თბ., 1982. – 113 გვ.

1985

708. საინტერესო მონოგრაფია // ლიტერატურული საქართველო. – 1985. – 14 ივნისი (N26). – გვ. 6.

რეც. წიგნზე: დავითაძე, ა. ქართული ხალხური ტრანსპორტის ისტორიიდან: ხის დამუშავება - გამოყენების ტრადიციები აჭარაში. – ბათუმი, 1983. – 93 გვ.

1986

709. ადგილის დედის მადლი // ლიტერატურული საქართველო. – 1986. – 21 ნოემბერი (N47). – გვ. 16.

რეც. წიგნზე: მაკალათია, მ. მესაქონლეობა აღმოსავლეთ საქართველოს მთიანეთში: თუშ - ფშავ - ხევსურეთი. – თბ., 1985. – 197გვ.

- 710.** ახალგაზრდა ეთნოგრაფის პირველი წიგნი // კომუნისტი. – 1986. – 16 დეკემბერი (N286). – გვ. 4.

რეც. წიგნზე: ითონიშვილი, ვ. არაგვის ხეობა: მთის კუთხეების ლოკალიზაცია და ეთნონიმიკის საკითხები. – თბ., 1986. – 167 გვ.

1987

- 711.** დროის მოთხოვნათა გათვალისწინებით // მნათობი. – 1987. – N3. – გვ.171-174.

რეც. წიგნზე: ითონიშვილი, ვ. არაგვის ხეობა: მთის კუთხეების ლოკალიზაცია და ეთნონიმიკის საკითხები. – თბ., 1986. – 167 გვ.

- 712.** იოსებ ნანობაშვილი – ტყავის დამუშავების ხალხური წესები საქართველოში // მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის. – 1987. – ტ. 23. – გვ. 279-283.

რეც. წიგნზე: ნანობაშვილი, ი. ტყავის დამუშავების ხალხური წესები საქართველოში. – თბ., 1973. – 198 გვ.

1988

- 713.** კარგი წიგნი მივიწყებულ თემაზე // მნათობი. – 1988. – N9. – გვ. 173-176.

რეც. წიგნზე: კუტალიეშვილი, მ. ნაოსნობა საქართველოში: (ისტორიულ - ეთნოგრაფიული გამოკვლევა). – თბ., 1987. – 371 გვ.

- 714.** დოკუმენტური სიმართლე // სოფლის ცხოვრება. – 1988. – 2 მარტი (N51). – გვ. 4.

რეც. წიგნზე: ჩარკვიანი, ალ. ცაგერის რაიონის კოლმეურნეობა „პროგრესის“ ისტორია (1930 - 1984 წწ). – თბ., 1987. – 109 გვ.

1990

715. ცხოვრების მხარდამხარ // მნათობი. – 1990. – N1. – გვ. 173-176.
რეც. წიგნზე: ქართველი ხალხის თანამედროვე ყოფა და ტრადიციები / რედ. ვ. ითონიშვილი. – თბ., 1988. – 199 გვ.

1991

716. ახალი ეთნოგრაფიული გამოკვლევა // საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე. – 1991. – N2. – გვ. 184-187.
რეც. წიგნზე: გპელიძე, ბ. ურთიერთდახმარების ფორმები აღმოსავლეთ საქართველოს მთიანეთში: (მთიულეთი, გუდამაყარი, ხანდო, ჭართალი), XIX საუკუნის მე-2 ნახევარი – XX საუკუნის დასაწყისი. – თბ., 1989. – 143 გვ.

1993

717. „სიმონ ჯანაშიას ღვაწლი ქართულ ეთნოგრაფიაში“ // ცისკარი. – 1993. – N4. – გვ. 156-160.
რეც. წიგნზე: ითონიშვილი, ვ. სიმონ ჯანაშიას ღვაწლი ქართულ ეთნოგრაფიაში. – თბ., 1991. – 184 გვ.

1996

718. ფიქრები საქართველოზე: (საგულისხმო საუბარი გრიგოლ ლორთქიფანიძესთან) // სალიტერატურო გაზეთი. – 1996. – 25 ივლისი (N10). – გვ. 12-14.
რეც.: წიგნზე: ლორთქიფანიძე, გრ. ფიქრები საქართველოზე. – თბ., 1995. – 372 გვ.

1999

719. მოგზაურობა საქართველოში // ლიტერატურული საქართველო. – 1999. – 23 - 30 ივლისი (N30). – გვ. 14.
რეც. წიგნზე: მიმინოშვილი, ო. ეთნოგრაფიული მოგზაურობა საქართველოში. – თბ., 1998. – 189 გვ.

720. მონასტერი და თანამედროვეობა // ერის ღირსება. – 1999. – 25 დეკემბერი (N1). – გვ. 17-18; ლიტერატურული საქართველო. – 2000. – 3 - 9 მარტი (N10). – გვ. 15.

რეც. წიგნზე: სუმბაძე, დ. მიდმოგონებანი სამთავროს დედათა მონასტერზე: (შოთა რუსთაველისა და ანტონ კათალიკოსის მსოფლმხედველობრივი ურთიერთმიმართებისათვის). – თბ., 1999. – 128 გვ.

721. სიმართლე აფხაზეთზე // მნათობი. – 1999. – N9-10. – გვ. 152-158.

რეც. წიგნზე: გასვიანი, გ. აფხაზეთი: ძველი და ახალი აფხაზეთი. – თბ., 1998. – 264 გვ.

722. ქვემო საქართველოს მართალი ისტორია // სამეგრელო: კოლხეთი, ოდიში: (არქეოლოგიის, ენათმეცნიერების, ისტორიის, ხუროთმოძღვრებისა და ეთნოლოგიის ნარკვევები) / რედ. ი. ანთელავა. – თბ.; ზუგდიდი, 1999. – გვ. 96-105.

რეც. წიგნზე: სამეგრელო: კოლხეთი, ოდიში: (არქეოლოგიის, ენათმეცნიერების, ისტორიის, ხუროთმოძღვრებისა და ეთნოლოგიის ნარკვევები). – თბ., ზუგდიდი, 1999. – 376 გვ.

2000

723. სრულიად ქართველთა და ქართველოლოგიით დაინტერესებულთა სამაგიდო წიგნი // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2000. – 20 აპრილი (N106). – გვ. 7.

რეც. წიგნზე: გაბესკირია, გ. სადაც ქართველი გადაწვდება... – თბ., 1999. – 143 გვ.

724. ჩავწვდეთ ეროვნულ სულს! სამშობლოზე უზომოდ შეყვარებული კაცის წიგნი // ნუგეში. – ლიტერატურულ-მხატვრული ჟურნალი. – 2000. – N2. – გვ. 116-120.

რეც. წიგნზე: მიმინოშვილი, ო. ეთნოგრაფიული მოგზაურობა საქართველოში. – თბ., 1998. – 189 გვ.

- 725.** წიგნი საქართველოსა და ქართველებზე // ლიტერატურული საქართველო. – 2000. – 11-17 აგვისტო (N33). – გვ. 12.
რეც. წიგნზე: გაბესკირია, გ. .... სადაც ქართველი გადაწვდებოდა... – თბ., 1999. – 143 გვ.

2001

- 726.** ოცნების წიგნი ანუ ქართული ალპინიზმის სადიდებელი // ლილეო. – 2001. – 10 ნოემბერი (N8). – გვ. 3-4.
რეც. წიგნზე: ქველაძე, ნ. მთა - ყინულის არწივი: [ჯუმბერ კახიანი]. – თბ., 2001. – 327 გვ.
- 727.** როცა ერის ღირსება და უფლება საფრთხეშია // ახალი ერა. – 2001. – 7 აგვისტო (N58). – გვ. 11.
რეც. წიგნზე: სუმბაძე, დ. კონცეფცია ერის შესახებ: (ერის უფლებისა და ღირსების შესახებ). – თბ., 2001. – 48 გვ.

2002

- 728.** გმირობა მრავალგვარია // თბილისი. – 2002. – 16 თებერვალი (N18). – გვ. 4; ნუგეში. – 2002. – N3-4. – გვ. 131-134.
რეც. წიგნზე: ქველაძე, ნ. მთა - ყინულის არწივი: [ჯუმბერ კახიანი]. – თბ., 2001. – 327 გვ.
- 729.** როცა ერის ღირსება და უფლება საფრთხეშია // ურმული. – 2002. – 15 მაისი (N5). – გვ. 6.
რეც. წიგნზე: სუმბაძე, დ. კონცეფცია ერის შესახებ: (ერის უფლებისა და ღირსების შესახებ). – თბ., 2001. – 48 გვ.

2003

- 730.** ქართული სულის მარადიული მგზნებარება // ლიტერატურული საქართველო. – 2003. – 25 აპრილი - 1 მაისი (N17). – გვ. 11. – გვ. 11; რაეო. – 2003. – მაისი (N5). – გვ. 3.
რეც. წიგნზე: დოლიძე, გ. „აკაკის მოგზაურობა“ - 90 : ფილმი, ეპოქა, ადამიანები... – თბ., 2002. – 457 გვ.

- 731.** ჩხაიძეთა საგვარეულო მატთანე // ლიტერატურული საქართველო. – 2003. – 14-20 ნომბერი (N46). – გვ. 15.
რეც. წიგნზე: სიჭინავა, ა. ჩხაიძეთა საგვარეულო: [მასალები გვარის ისტორიისათვის]. – თბ., 2002. – 200 გვ.

- 732.** ხმა მლადადებლისა // ლიტერატურული საქართველო. – 2003. – 5-11 სექტემბერი (N36). – გვ. 13.
რეც. წიგნზე: ღლონტი, თ. ხმა მლადადებლისა. – თბ., 2002. – 404 გვ.

2004

- 733.** პროკურორის თვალთ დანახული საქართველოს უახლესი ისტორია // ლიტერატურული საქართველო. – 2004. – 2-8 აპრილი (N13). – გვ. 13.
რეც. წიგნზე: რაზმაძე, ვ. რაც მითქვამს და დამიწერია: სტატიები, ინტერვიუები. – თბ., 2002. – 630 გვ.

2005

- 734.** სვეტიცხოვლის ტაძრის ზუსტი დიაგნოზი // ლიტერატურული საქართველო. – 2005. – 28 იანვარი (N3). – გვ. 15.
რეც. წიგნზე: ბედიამვილი, მ. სვეტიცხოველი: სამეცნ. ტექნ. კვლევის შედეგები; სვეტიცხოვლის კომპლექსის მდგომარეობის გამოკვლევა და რეკომენდაციები. – თბ., 2003. – 128 გვ.

2006

- 735.** ვაზისა და ღვინის საგალობელი // ლიტერატურული საქართველო. – 2006. – 17 თებერვალი (N6). – გვ. 14-15; 27 თებერვალი (N7). – გვ. 14-15.
რეც. წიგნზე: ვენახი, ღვინო და ქართველები / ტექსტის ავტ. ლ. ჭილაშვილი. – თბ., 2004. – 215 გვ.

- 736.** რით იკვებებოდნენ ქართველები ამერიკის აღმოჩენამდე? // ლიტერატურული საქართველო. – 2006. – 28 აპრილი (N16). – გვ. 11; მნათობი. – 2007. – N1. – გვ. 150-158.
რეც. წიგნზე: კოლხეთის აგრარული კულტურა / ი. მასია, თ. შანშიაშვილი, ნ. რუსიშვილი. – თბ., 2005. – 152 გვ.

2007

- 737.** იმერეთის ეპისკოპოს გაბრიელის ბედისწერა // მნათობი. – 2007. – N6. – გვ. 151-158; რაეო. – 2007. – N16. – გვ. 14.
რეც. წიგნზე: კელენჯერიძე, მ. გაბრიელი ეპისკოპოსი იმერეთისა : (მისი დრო, ცხოვრება და მოღვაწეობა). – თბ., 2006. – 315 გვ.

- 738.** კოლხეთის აგრარული კულტურა: რითი იკვებებოდნენ ქართველები ამერიკის აღმოჩენამდე? // ლიტერატურული საქართველო. – 2006. – 28 აპრილი (N16). – გვ. 11; მნათობი. – 2007. – N1. – გვ. 150-158.
რეც. წიგნზე: კოლხეთის აგრარული კულტურა / ი. მასია, თ. შანშიაშვილი, ნ. რუსიშვილი. – თბ., 2005. – 152 გვ.

- 739.** საგვარეულო მატთანე // ლიტერატურული საქართველო. – 2007. – 23 თებერვალი (N7). – გვ. 15.
რეც. წიგნზე: კვარაცხელია, გ. კვარაცხელია: გვარი და გვარიშვილობა. – თბ., 2006. – 715 გვ.

2008

- 740.** ქვემო საქართველოს მართალი ისტორია // ქართველოლოგია. – 2008. – N3. – გვ. 94-105.
რეც. წიგნზე: სამეგრელო : კოლხეთი, ოდიში: (არქეოლოგიის, ენათმეცნიერების, ისტორიის, ხუროთმოძღვრებისა და ეთნოლოგიის ნარკვევები) / ი. ანთელავას საერთო რედ. - თბ.; ზუგდიდი, 1999. – 376 გვ.

2011

741. Making wine in Kvevri - a unique Georgian tradition / [prep. by Giorgi Barisashvili; reviewers: Maia Mirvelashvili, Levan Pruidze, Teimuraz Ghlonti; ed. board: Mariam Jorjadze, Tamaz Dundua, Manana Gigauri]. – Tb., 2011. – 34 p.
742. მეცნიერის მართალი სიტყვა აფხაზეთის ტკვილზე // მწერლის გაზეთი. – 2011. – 1 ნომბერი -1 დეკემბერი (N7). – გვ.15; გვარიშვილობა. – 2011. – ნომბერი (N1). – გვ. 26-27.
რეც. წიგნზე: გასვიანი, გ. აფხაზეთი ისტორიული საქართველო: (მონოგრაფია). – თბ., 2011. – 416 გვ.

2013

743. Making wine in Kvevri = Weinausbau in Kvevri's; Vinification en Kvevri / prep. by Giorgi Barisashvili; reviewers: Maia Mirvelashvili, Levan Pruidze, Teimuraz Ghlonti – Tb., 2013. – 70 p. – პარალელ. სათ. და ტექსტი ინგლ., გერმ., ფრანგ. ენაზე.
744. ბოლოსიტყვაობა / პ. ნასყიდაშვილი, ლ. ფრუიძე, მ. როგავა // მათსაია, ი. საქართველოს პარკოსანი კულტურები = Legume crops of Georgia. – თბ., 2013. – გვ. 66-67.
წიგნის რეცენზენტი: ლ. ფრუიძე.

2014

745. პაპაჩემის ლექსიკონი: მთის რაჭა: იშვიათი სიტყვა - თქმანი / დ. ლობჯანიძე. – თბ., 2014.
წიგნის რეცენზენტი – ლ. ფრუიძე.

ლევან ფრუიძე სამეცნიერო კონფერენციებისა და
სიმპოზიუმების მონაწილე

1957

746. საქართველოს შუა საუკუნეების უმაღლესი სკოლების ისტორიისათვის // საქართველოს სსრ პედაგოგიური ინსტიტუტების სტუდენტთა სამეცნიერო კონფერენცია (7, 1957, თბილისი). მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. ფილოსოფია-პოლიტეკონომიისა და სსრკ ისტორიის სექციები / საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო. – თბ., 1957. – გვ. 24-25
ანოტაცია.

1961

747. მთარაჭული „ზრუნი“ // თბილისის უნ-ტი. ასპირანტთა და ახალგაზრდა მეცნიერ მუშაკთა სამეცნიერო კონფერენცია (9, 1961). მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები: ი.ბ. სტალინის სახ. თბილ. სახელმწ. უნ - ტი. საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებისა და საქართველოს კომუნისტური პარტიის შექმნის 40 წლისთავისადმი მიძღვნილი ასპირანტთა და ახალგაზრდა მეცნიერ მუშაკთა მეცხრე სამეცნიერო კონფერენცია 8. VI.- 10. VI. 1961. – თბ. 1961. – გვ. 381-383.
ანოტაცია.

748. მთარაჭული „ზრუნი“ // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია. ასპირანტთა და ახალგაზრდა მეცნიერ მუშაკთა სამეცნიერო კონფერენცია (12, 1961, თბილისი). მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა შემოკლებული ტექსტები / საქ. სსრ მეცნ. აკადემია. ასპირანტთა და ახალგაზრდა მეცნიერ მუშაკთა XII სამეცნიერო კონფერენცია. 1961 წლის 25 სექტემბრიდან 3 ოქტომბრამდე. – თბ., 1961. – გვ. 15-16.
ანოტაცია.

1970

749. ქართველ მთიელთა მევენახეობა // სამეცნიერო სესია (19, 1970) XIX სამეცნიერო სესია მიძღვნილი ვ.ი. ლენინის დაბადების 100 წლისთავისადმი: სესიის მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები / ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინ-ტი (თბილისი). – თბ., 1970. – გვ. 16.
ანოტაცია.

1971

750. ვენახის სახეობათა ისტორიისათვის საქართველოში // სამეცნიერო სესია, მიძღვნილი ქართული ხალხური მევენახეობა - მებაღეობის ისტორიის საკითხებისადმი (1971, თბილისი) მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. 25-26 ნომბ. 1971 წ. / საქართველოს ისტორიის, არქეოლოგიის, ეთნოგრაფიის და ფოლკლორის სამეც. საზ - ბა. – თბ., 1971. – გვ. 20-21.
ანოტაცია.

1972

751. მევენახეობა - მეღვინეობის ხალხური კულტურა რაჭა - ლეჩხუმში // გამსვლელი სამეცნიერო სესია, მიძღვნილი საბჭოთა კავშირის შექმნის 50 წლისთავისადმი (1972, ამბროლაური). გამსვლელი სამეცნიერო სესია ამბროლაურში მიძღვნილი საბჭოთა კავშირის შექმნის 50 წლისთავისადმი: სესიის მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა შინაარსი / ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინ - ტი (თბილისი). – თბ., 1972. – გვ. 12.
ანოტაცია.

752. მევენახეობა-მეღვინეობის ხალხური კულტურა რაჭა - ლეჩხუმში // ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინ-ტი (თბილისი). გამსვლელი სამეცნიერო სესია, მიძღვნილი საბჭოთა კავშირის შექმნის 50 წლისთავისადმი (1972, ამბროლაური). გამსვლელი სამეცნიერო სესია ამბროლაურში მიძღვნილი საბჭოთა კავშირის შექმნის 50 წლისთავისადმი: სესიის მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა შინაარსი. – თბ., 1972. – გვ. 16.

ანოტაცია.

753. მევენახეობა - მეღვინეობის ხალხური საწარმოო ტრადიციების შესწავლის თეორიულ - პრაქტიკული მნიშვნელობა და მათი შესწავლის ამოცანები: (რაჭა - ლეჩხუმის მაგალითზე) // სამეცნიერო სესია, მიძღვნილი საბჭოთა კავშირის შექმნის 50 წლისთავისადმი (1972) სესიის მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა შინაარსი / საქ. საისტორიო საზ - ბა, ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინ - ტი, ცაგერის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი . – თბ., 1972. – გვ. 20 – 23.

ანოტაცია.

1974

754. ფასისის ლოკალიზაციის პრობლემა = Проблема локализации г. Фазиси: [საქ. საისტორიო საზ-ბის გაერთიანებულ სესიაზე. 1973 წ. 23 ოქტ.] // საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე. – 1974. – N1. – გვ. 173-174. – (ისტორიის, არქეოლოგიის, ეთნოგრაფიისა და ხელოვნების ისტორიის სერია); მეგლის მეგობარი. – 1974. – N34. – გვ. 84-85. – ანოტაცია რუს. ენაზე.

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის საზოგადოებრივ მეცნიერებათა განყოფილებისა და საისტორიო საზოგადოების გაერთიანებული სხდომა.

1975

755. Вопросы практической значимости рациональных традиций земледелия / Бериашвили Л.К., Пруидзе Л.А. // Тезисы докладов всесоюзной конференции посвященной этнографическому изучению современности. – Москва - Нальчик, 1975. – С. 119-120.

1979

756. ახალი რიტუალების დასაწერად: (სამეცნიერო - პრაქტიკულ კონფერენციაზე) // ლენინის დროშა. – მახარაძე, 1979. – 24 აპრილი (N52). – გვ. 4.

ქ. მახარაძეში ჩატარებული კონფერენცია თემაზე: „ყოფა და ტრადიცია“. ლ. ფრუიძის მოხსენება: „სამგლოვიარო რიტუალი საოჯახო - ყოფით ტრადიციაში“.

1994

757. სტუდენტთა რესპუბლიკური კონფერენცია ბაკურციხეში / შ. ლობჯანიძე, ლ. ფრუიძე // მადლი. – 1995. – 31 აგვისტო (N8) – გვ. 6.

1994 წლის ივნისში გამართულ უმაღლესი სასწავლებლების სამეცნიერო კონფერენციაზე.

2000

758. გრიგოლ ლორთქიფანიძე და საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების ძირითადი მიმართულებანი // გრიგოლ ლორთქიფანიძის მეცნიერული მემკვიდრეობა: გრიგოლ ლორთქიფანიძისადმი მიძღვნილი II სამეცნ. კონფერენციის მასალები. – თბ., 2000. – გვ. 48-66; საქართველოს ბიზნესის მეცნიერებათა აკადემია მოამბე. – 2000. – ტ. VII-VIII. – გვ. 47-53.; განათლება, მეცნიერება, ბიზნესი. – 2000. – 17 იანვარი (N2). – გვ. 4-5.

- 759.** მთაწმინდა ელის წამებულ შვილთა სიმბოლურ საფლავს // გრიგოლ ლორთქიფანიძის მეცნიერული მემკვიდრეობა: გრიგოლ ლორთქიფანიძისადმი მიძღვნილი II სამეცნ. კონფერენციის მასალები. – თბ., 2000. – გვ. 64-67.

2009

- 760.** ფაზისის (რიონის) ხეობა ქართული სახელმწიფოებრიობის ასაკის ათვლის წერტილი და კოლხეთის კავკასიონის მთიანეთში ტურიზმის განვითარების პერსპექტივები / მამა ავთანდილ გიორგობიანი // თბილისური უწყებანი. – 2009. – N2(16). – გვ. 20-21.

ფაზისის აკადემიის რაჭის ორგანიზაციის და რაჭა - ლეჩხუმი-სვანეთის სამხარეო ადმინისტრაციისა და ფაზისის აკადემიასთან ერთად გამართულ სამეცნიერო კონფერენციაზე (30.01.2009).

2011

- 761.** ქართველები და ებრაელები, ოცდაექვსი საუკუნის გადასახედიდან // *სამეცნიერო კონფერენცია „თორა და მისი მნიშვნელობა ორი ერის სულიერი აღმავლობისათვის“: კონფერენციის მასალების კრებული/ რედ.: ე. თოფჩიაშვილი - გიგინეიშვილი; საგანმანათლებლო ცენტრი „ტიფერეთ ცვი“.

კონფერენცია, მიძღვნილი საქართველოს მთავარი რაზინის არიელ ლევიანის დაბადებიდან 50 წლის აღსანიშნავად.

2011 – 2012

- 762.** ფაზისის საერო აკადემიის რაჭის ორგანიზაცია. 1819-1820 წლების საეკლესიო აჯანყების („ცერკოვნი ბუნტი“) 190 წლისთავისადმი მიძღვნილი კონფერენციის შესახებ // ცოტნიედელი. – 2011 - 2012. – ტ. V, ფაზისის საერო აკადემიის სამეცნიერო სესიების მასალები. – გვ.189-190.

2012

- 763.** კერვალიშვილი, ო. სამეცნიერო - პრაქტიკული კონფერენცია რაჭის პრობლემების შესახებ // რაჭველები. – 2012. – 1 ივლისი - 1 აგვისტო. – N18 (34). – გვ. 2-4. – პრობლემა.
2012 წლის 30 მაისს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის მთიანეთის პრობლემათა შესწავლის კომისიის სამეცნიერო - პრაქტიკული კონფერენცია თემაზე: „რაჭის დღევანდელი მდგომარეობა, პრობლემები და მათი მოგვარების გზები“.
- 764.** შაიშმელაშვილი, თ. თუ რაჭას არ ვუშვებით, იქნებ საქართველოს ყოფნა - არყოფნის საკითხი დადგეს... // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2012. – 1 ივნისი. – (N103). – გვ. 11.
- 765.** მეცნიერებათა ეროვნულ აკადემიაში ახალი წიგნის – „რაჭა, წარსული, აწმყო და მომავალი“ წარდგინება და ამასთან დაკავშირებული მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენცია.
ერთ - ერთი მომხსენებელი – ლევან ფრუიძე.
- 766.** ცქიტიშვილი, ა. ქვევრის წელიწადი = The year of the qvevri // სახე(ლ)ები = Faces & Names : პუბლიცისტური ენციკლოპედია / საგამომცემლო სახლი „სახე(ლ)ები“. – 2012. – ბიზნეს - ისტორია. – გვ. 172-185. – მეღვინეობა. – ტექსტ. ქართ. და ინგლ. ენებზე.
ამა წლის 15 -18 ოქტომბერს საქართველოს ეროვნულ მუზეუმში გამართულ ქვევრის პირველი საერთაშორისო სიმპოზიუმში ლ. ფრუიძის მონაწილეობაზე.

მწერალი და მთარგმნელი

1956

767. შემთხვევა ბაღში: [ნოველა] / ლ. ფრუიძე // ცისკარი. – გორი, 1956. – ტ.1. – გვ. 132-136.

1960

768. ლამლუზის დარბევა: [მოთხრობა] / ლ. ფრუიძე; ილ. თ. სამსონაძისა // პიონერი. – 1960. – N7. – გვ. 20-23; N8. – გვ. 6-9.
769. ოცნება ღამეში: შურისძიება: პოლიექვტოს სალამი: [მოთხრობები] / ლ. ფრუიძე // მერანი. – გორი, 1960. – N3. – გვ. 45-57.

1961

770. შოშიტა: [მოთხრობა] / ლ. ფრუიძე; ილ. ნ. შალიკაშვილისა // პიონერი. – 1961. – N2. – გვ. 10-14.

1962

771. ლამლუზის დარბევა: [მოთხრობა] / ლ. ფრუიძე; მხატვ.: გ. გორდელაძე. – თბ.: ნაკადული, 1962. – 25გვ. : ილ.

1963

772. დაკარგული ბილიკი: [მოთხრობა ზავშეთათვის] / ლ. ფრუიძე; ილ. ზ. ნიჟარაძისა – თბ.: ნაკადული, 1963. – 20 გვ.
773. ტყისმცველი, ბოლოთოყო და დაკარგული ბილიკი: [მოთხრობა] / ლ. ფრუიძე // პიონერი. – 1963. – N3. – გვ. 18-22.

1965

774. უცხო ფრინველი: [საქართველოს ფაუნა, ნარკვევი ბავშვებისათვის] / რ. ჟორდანია, ლ. ფრუიძე. – თბ. : ნაკადული, 1965. – 50 გვ.
თანაავტორი.
775. ცხრაციხეთის ლეგენდა / ლ. ფრუიძე. // პიონერი. – 1965. – N12. – გვ. 5-11.

1966

776. კოლესნიკოვი, მ. მიკლუხო - მაკლაი / [მთარგმნ.: ლ. ფრუიძე]. - თბ.: ნაკადული, 1966 (სტ. N 2). – 274 გვ. – (გამოჩენილ ადამიანთა ცხოვრება – N35).

1967

777. პირველი ფხვნილი : (იუმორისტული მოთხრობა) / თარგმ. ლ. ფრუიძე // ავტოტრანსპორტელი. - 1967. – 11 ნოემბერი (N17). – გვ. 4.

1969

778. სიჯიუტის ფასი: იუმორესკა / თარგმ. გერმ. ლ. ფრუიძე // ავტოტრანსპორტელი. – 1969. – 12 აპრილი (N30) – გვ. 4..

1975

779. საგანძურები: [საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის. სასკოლო ასაკის ბავშვთათვის]. – თბ.: ნაკადული, 1975. – 91 გვ.: ილ.

1978

- 780.** ცხრაციხეთის ლეგენდა: [მოთხრობები სასკოლო ასაკის ბავშვებისათვის] / ლ. ფრუიძე. – თბ.: ნაკადული, 1978. – 117 გვ.

ლიტერატურა ლევან ფრუიძის შესახებ

1963

781. ალანია, ნ. „ლამლუზის დარბევა“ // სახალხო განათლება. – 1963. – 27 მარტი (N13). – გვ. 4.
რეც. წიგნზე: ფრუიძე, ლ. ლამლუზის დარბევა. მოთხრობა. – თბ.: ნაკადული, 1962. – 25 გვ.
782. გეწაძე, ა. „ლამლუზის დარბევა“ // თბილისი. – 1963. – 6 მარტი (N55). – გვ. 3.
რეც. წიგნზე: ფრუიძე, ლ. ლამლუზის დარბევა. მოთხრობა. – თბ.: ნაკადული, 1962. – 25 გვ.

1974

783. კვლავ მევენახეობის განვითარების საკითხებზე // საქართველოს ქალი. – თბილისი, 1974. – N5. – გვ.17-18.
სპეციალისტების საუბარი ლ. ფრუიძის მიერ დასმულ საკითხზე: ქართული ვაზის ძველი უნიკალური ჯიშების არდავიწყებისა და აღდგენისათვის.

1975

784. გეწაძე, ა. ვაზი და ქართველი კაცი // წიგნის სამყარო. – 1975. – 23 ივლისი (N14). – გვ. 1.
რეც. წიგნზე: ფრუიძე, ლ. მევენახეობა და მეღვინეობა საქართველოში: ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით. წ. 1 : რაჭა. თბ. – 1974. – 336 გვ.
785. ითონიშვილი, ვ. ვაზი, ვენახი, ყურძენი // სოფლის ცხოვრება. – 1975. – 25 ივლისი (N173). – გვ. 3.
რეც. წიგნზე: ფრუიძე, ლ. მევენახეობა და მეღვინეობა საქართველოში: ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით. წ. 1 : რაჭა. თბ. – 1974. – 336 გვ.

- 786.** ითონიშვილი, ვ. წიგნი ქართულ ვაზსა და ვენახზე // მნათობი. – 1975. – N9. – გვ.189-192.
რეც. წიგნზე: ფრუიძე, ლ. მევენახეობა და მეღვინეობა საქართველოში: ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით. წ. 1 : რაჭა. თბ. – 1974. – 336 გვ.
- 787.** კაცაძე, ა. „ქართული ვაზის უკვდავება“ // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1975. – 19 აგვისტო (N99). – გვ. გვ. 4.
რეც. წიგნზე: ფრუიძე, ლ. მევენახეობა და მეღვინეობა საქართველოში: ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით. წ. 1: რაჭა. თბ. – 1974. – 336 გვ.
- 788.** კერვალიშვილი, თ. საინტერესო წიგნი რაჭის მევენახეობაზე // განთიადი. – ონი, 1975. – 8 ივლისი (N79). – გვ. 4.
რეც. წიგნზე: ფრუიძე, ლ. მევენახეობა და მეღვინეობა საქართველოში: ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით. წ. 1 : რაჭა. თბ. – 1974. – 336 გვ.
- 789.** შავგულიძე, ე. სადღეისო ამოცანები = Еще об одной неотложной задаче // საბჭოთა ხელოვნება. – 1975. – N12. – გვ. 65-68. – რეზ. რუს. ენაზე.
გამოხმაურება ლ. ფრუიძის წერილზე : „გადაუდებელი ამოცანა“ (ე. „საბჭოთა ხელოვნება“, 1975, N 6).
- 790.** ჯაფარიძე, გ. ძვირფასი ნობათი თანაკუთხელებს // კომუნისტის დროშა. – 1975. – 24 ივნისი.
რეც. წიგნზე: ფრუიძე, ლ. მევენახეობა და მეღვინეობა საქართველოში: ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით. წ. 1 : რაჭა. – თბ., 1974. – 336 გვ.

1976

791. ჩაგელიშვილი, გ. ზვარ - მეზვრის საქეზარი // კომუნისტი. – 1976. – 7 სექტემბერი (N210). – გვ. 3.
რეც. წიგნზე: ფრუიძე, ლ. მევენახეობა და მეღვინეობა საქართველოში: ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით. წ. 1 : რაჭა. თბ., 1974. – 336 გვ.
792. ჯაფარიძე, რ. ვაზი შვილივით ნაზარდი // ლიტერატურული საქართველო. – 1976. – 16 იანვარი (N3). – გვ.2.
რეც. წიგნზე: ფრუიძე, ლ. მევენახეობა და მეღვინეობა საქართველოში: ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით. წ. 1 : რაჭა. თბ. – 1974. – 336 გვ.

1978

793. ვაზი, შვილივით ნაზარდი // ჯაფარიძე, რ. სიცოცხლის ხე: [მოგზაურის შთაბეჭდილებანი და ლიტერატურული წერილები]. – თბ., 1978. – გვ. 125-133.
რეც. წიგნზე: ფრუიძე, ლ. მევენახეობა და მეღვინეობა საქართველოში : ეთნოგრაფიული მასალების მიხედვით. წ. 1 : რაჭა. თბ., 1974. – 336 გვ.
794. ნიჟარაძე, ნ. „ნაკადულის“ ახალი გამოცემები: (ლ. ფრუიძე – „ცხრაციხეთის ლეგენდა“) // სახალხო განათლება. – 1978. – 18 ოქტომბერი (N83). – გვ. 4.

1981

795. დობორჯგინიძე, ბ. საკითხის საფუძვლიანი ცოდნით = С глини-ким знанием вопросов // საქართველოს კომუნისტი. – 1981. – N11. – გვ. 95-96.
რეც. წიგნზე: ფრუიძე, ლ. ყოფა და ტრადიციები: (ეთნოგრაფიული ეტიუდები) / ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინ - ტი. – თბ.: მეცნიერება, 1981. – 184 გვ.

1982

796. კალანდარიშვილი, ლ. ნაშრომი ეროვნულ ყოფასა და ტრადიციებზე // ჭოროხი. – 1982. – N3. – გვ. 90-92.
რეც. წიგნზე: ფრუიძე, ლ. ყოფა და ტრადიციები: (ეთნოგრაფიული ეტიუდები). – თბ., 1981. – 184 გვ.
797. ლემკაშელი, ზ. ლევან ფრუიძე: საგანძურები: (ახალი წიგნები) // პიონერი. – 1982. – N20. – გვ. 22-27.
რეც. წიგნზე: ფრუიძე, ლ. საგანძურები: [საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის. სასკოლო ასაკის ბავშვთათვის]. – თბ.: ნაკადული, 1975. – 91 გვ.

1983

798. Итонишвили В. Д. Грузинская советская этнография за 60 лет // Советская этнография. – 1983. - N2. – Март – Апрель. – С. 35, 39. – [სქოლიოში მითითებულია ლ. ფრუიძის ნაშრომები].
799. Советская этнографическая наука на рубеже двух пятилеток / Бромлей Ю. В., Тер - Саркисянца Е. // Советская этнография. – 1986. - N2. – Март – Апрель. – С. 7. – [მითითებულია ლ. ფრუიძის ნაშრომი: Быт и традиции (Этнографические этюды). Тбилиси, 1981 (на груз., яз)].

1985

800. გეგეშიძე, დ. ეროვნული ტრადიციების მიზნობრივი მართვის პრობლემები // კომუნისტი. – 1985. – 15 მაისი (N111). – გვ. 4.
რეც. წიგნზე: ფრუიძე, ლ. ეროვნული ტრადიციების მიზნობრივი მართვა. – თბ., 1984. – 32 გვ.

1987

801. ბერელიძე, გ. რაჭა ეთნოგრაფიის თვალთ // ლიტერატურული საქართველო. – 1987. – 27 მარტი (N30). – გვ.13.
რეც. წიგნზე: ფრუიძე, ლ. რაჭა ეთნოგრაფიის თვალთ. – თბ.: მეცნიერება, 1986. – 62 გვ.
802. გოგოჭური, დ. რაჭა ეთნოგრაფის თვალთ // სოფლის ცხოვრება. – 1987. – 14 ნოემბერი (N265). – გვ. 3.
რეც. წიგნზე: ფრუიძე, ლ. რაჭა ეთნოგრაფიის თვალთ. – თბ.: მეცნიერება, 1986. – 62 გვ.

1988

803. Жордания О.К. Институт истории, археологии и этнографии имени академика И.А. Джавахишвили АН ГССР / АН ГССР.... – Тб., 1988. – 171С. – [ლ. ფრუიძე მოხსენიებულია: 156, 157, 158 გვერდებზე].

1998

804. რაჭა - ლეჩხუმი // მიმინოშვილი, ო. ეთნოგრაფიული მოგზაურობა საქართველოში. – თბ., 1998. – გვ. 149-156.
ლევან ფრუიძის და სხვათა ღვაწლზე ამ კუთხის ეთნოგრაფიის შესწავლის საქმეში.

1999

805. საქართველოს მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანება პარტია „სამშობლო“ // საქართველოს პოლიტიკური პარტიები: ცნობარი 1999 / [შემდგ.: კ. კანდელაკი, დ. ყიფიანი, ლ. ხომერიკი და სხვ.] – თბ., 1999. – გვ. 52.
საუბარია ლ. ფრუიძეზე, როგორც პარტიის ერთ-ერთ დამფუძნებელზე.

2002

- 806.** კოტეტიშვილი, დ. საყურადღებო ნაშრომი// საქართველოს ბიბლიოთეკა. – 2002. – N4. – გვ. 56-57.
ც. ბერიძის მიერ შედგენილი – ჟურნალისტის, საზოგადო მოღვაწის, ფოლკლორისტისა და ეთნოგრაფის ლადო აღნიაშვილის ბიბლიოგრაფია. წიგნის რეცენზენტები: ბ. ნემსაძე და ლ. ფრუიძე.
- 807.** მიმინოშვილი, ო. ქართული ეთნოგრაფიის ისტორიიდან // კავკასიის მაცნე. – 2002. – N6. – გვ. 57-65. – რეზ. რუს. და ინგლ. ენებზე.
ლ. ფრუიძის და სხვათა მონოგრაფიების განხილვა.

2003

- 808.** ონიანი, გრ. „ვაშა ლისენკოს“ პასუხად ლევან ფრუიძეს სტატიისათვის „აგრარული რეფორმა საბედისწერო ჩიხშია!“ // ლიტერატურული საქართველო. – 2003. – 1-7 აგვისტო (N31). – გვ. 3.
- 809.** საბანაშვილი, ე. ხარების ეკლესია მართლმადიდებლებს დარჩათ: სასამართლო // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2003. – 5 ივლისი (N175). – გვ. 4.
ლ. ფრუიძის მოსაზრება კათოლიკეთა კავშირის „სავარდის“ სურვილზე, დაპატრონებოდნენ ქუთაისის ხარების ეკლესიას.
- 810.** საქართველოს პრეზიდენტ ბატონ ედუარდ შევარდნაძეს / კ. არაბული, ალ. ბენდიანიშვილი, რ. ესაძე, ბ. თავაძე, ტ. მეზურიშვილი, ლ. მრელაშვილი, რ. სალია, ო. საღარეიშვილი და სხვ. // ლიტერატურული საქართველო. – 2003. – 30 მაისი - 5 ივნისი (N22). – გვ. 3.
გაზ. „ლიტერატურულ საქართველოში“, (23 – 29 მაისი (N21), 2003 წ.) გამოქვეყნებულ ლ. ფრუიძის სტატიაზე: „აგრარული რეფორმა საბედისწერო ჩიხშია“, რამაც მკითხველთა დიდი ინტერესი გამოიწვია. მიმართვა.

811. შევარდნაძე, ე. საქართველოს პრეზიდენტის განკარგულება: ლევან ფრუიძისა და ჯონდო ჯაფარიძის ღირსების ორდენით დაჯილდოების შესახებ: 2003 წლის 20 თებერვალი // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2003. – 23 თებერვალი(N50). – გვ. 1.

2004

812. გოცირიძე, გ. ქართული სუფრის ეთნოსოციალური, კულტურული და რელიგიური ასპექტები // ლოგოსი: ქრისტიანული კვლევის საერთაშორისო ცენტრი. – 2004. – ტ. 2. – გვ. 124-129. – რეზ. ინგლ. ენ.

ქართული სუფრის გენეზისი, მისი საწესო ბუნების რეალური საფუძვლები, სუფრათა სახეების კლასიფიკაცია, თამადაობის ინსტიტუტისა და სადღეგრძელოების სოციალური და რელიგიური სემანტიკა. ლ. ბრეგაძის, ი.სურგულაძის, ლ. ფრუიძისა და სხვათა მოსაზრებები აღნიშნულ საკითხებზე.

813. ეთნოგრაფია - ეთნოლოგიური ლიტერატურის ანოტირებული ბიბლიოგრაფია = Аннотированная библиография этнография-этнологической литературы = Annotated bibliography of ethnographic-ethnological literature, 1924-1994. - თბ., 2004. – გვ. 358 – 386.

ლევან ფრუიძის შრომების ნუსხა.

814. მოძღვარი // ლიტერატურული საქართველო. – 2003. – 30 აპრილი – 6 მაისი (N17). - გვ. 12.

ანოტაცია წიგნზე: ფრუიძე, ლ. მოძღვარი: [პედაგოგი და საზოგადო მოღვაწე სიმონ სხირტლაძე] – თბ., 2002. – 68 გვ.

2006

815. დვალი, ი. ლევან აკაკის ძე ფრუიძე // ჩვენი რაჭა. – თბ., 2006. – გვ. 527 – 529.

მოკლე ბიოგრაფიული ცნობები.

816. ქობულაია, ს. კვარაცხელიების საგვარულო განძი: ხელიხელ-საგოგმანები ტრადიცია // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2006. – 26 დეკემბერი (N256). – გვ. 9.

817. ლევან ფრუიძის ღვაწლი გრამიტონ კვარაცხელიას წიგნის - „კვარაცხელია: გვარი და გვარიშვილობა“, გამოცემის საქმეში.

2007

818. ალექსიძე, ს. ერის ზნეობრივი გმირი : ღვაწლი // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2007. – 8 მაისი (N87). – გვ. 7.

გრ. ლორთქიფანიძისადმი მიძღვნილი კონფერენცია. ლ. ფრუიძის სიტყვით გამოსვლის თაობაზე.

819. ვიდრე „ბარათელი“ შარამეს ესროდა: მკვლელობის დღეს შარამეს საჯაროში უთვალთვალებდნენ: [გურამ შარამის მკვლელობის დეტალები] : ჟურნალისტური გამოძიება / ლ. ტოკლიკი-შვილი // *ღია ბოქლომი. – 2007. – აგვისტო. – N2(6). – გვ.12-13.

820. ქრონიკა. საპატრიარქოში მოზარდთა აგრესიის პრობლემებზე იმსჯელეს // საპატრიარქოს უწყებანი. – 2007. – 24-30 მაისი (N17). – გვ. 5-6.

ლევან ფრუიძის მონაწილეობაზე ამ შეხვედრაზე.

2008

821. შავლაძე, თ. ქართული და ანგლო - ამერიკული ეპიტაფიების შეპირისპირებითი ანალიზი – კულტურული სახესხვაობანი // საენათმეცნიერო ძიებანი. – 2008. – [ტ.] XXVIII. – გვ. 370-379. – რეზ. ინგლ. ენაზე.

სტატიაში გამოყენებულია ლ. ფრუიძის ჟ. „ფრესკაში“, 1980 წელს, გამოქვეყნებული ნაშრომი – „საფლავის ძეგლები“.

- 822.** ჩაფიძე, ი. ზნეობრივი გაკვეთილი სახალხო მოღვაწის თემაზე : ილია ზაქაძე (1924-2008): დუშეთში გაიმართა ილია ზაქაძის ხსოვნის საღამო: განსვენება სამარადისო მიანიჭე მათ // რაინდი. – 2008. – N1. – გვ. 27.
ლ. ფრუიძის მონაწილეობის თაობაზე. გადმობეჭდილია გაზეთიდან – „რეზონანსი“, 2008, 24 მარტი.

2009

- 823.** გიორგობიანი, ა. (მღვდელმსახური). ფაზისის (რიონის) ხეობა ქართული სახელმწიფოებრიობის ასაკის ათვლის წერტილი და კოლხეთის კავკასიონის მთიანეთში ტურიზმის განვითარების პერსპექტივები / მამა ავთანდილ გიორგობიანი // თბილისური უწყებანი. – 2009. – N2. – გვ. 20-21.
- 824.** გოცირიძე, გ. ქართული სუფრის ანთროპოგენული მოდელი // კავკასიოლოგიური ძიებანი. – 2009. – N 1. – გვ. 580-592. – ტექსტი.
სტატიაში საუბარია ლ. ფრუიძის გამოხმაურებაზე – ქართული სუფრა და სამოქალაქო საზოგადოება, ფილოსოფოსთა და სოციოლოგთა გამოთქმულ კრიტიკულ მოსაზრებებზე.
- 825.** ქვემო რაჭა: ჩვენი სოფელი / მოამზადა თ. ცაგურიშვილმა // კრიალოსანი. – 2009. – 24 დეკემბერი - 6 იანვარი. – N26. – გვ. 30-33.
ქვემო რაჭის ღირშესანიშნაობები და ეკლესიები.
- 826.** ქრონიკა. საქართველოს საგვარეულო კავშირის შეკრება ახალგაზრდულ ცენტრში // საპატრიარქოს უწყებანი. – 2009. – 3-9 აპრილი(N12). – გვ. 8,13.
მოხსენიებულები არიან ამ კავშირის დამფუძნებლები: ლ. ფრუიძე და სხვ.

2010

- 827.** კორძია, ა. საუკეთესო ჯილდო // ჩვენი მწერლობა. - 2010. - 24 დეკემბერი (N26). - გვ. 53. - დრო და ხელოვანი.
საკატორქოსთან არსებულ სამების ახალგაზრდულ ცენტრში, მსახიობ თ. არჩვაძესთან გამართულ შეხვედრაზე.
- 828.** მთვარელიძე, მ. ილია – ქართლში: დიმიტრი ყიფიანის 200 წლისთავისათვის // ხაშურის მუზეუმის მოამბე. – 2010. – [ტ.] II, ეძღვნება ხაშურის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმის დაარსების 50-ე წლისთავს. – გვ. 111-114.
სამეცნიერო კონფერენცია მიძღვნილი ვარლამ გურგენიძის დაბადების 70-ე წლისთავისადმი, 1983 წელი.
- 829.** ნადირაძე, ე. მეცნიერისა და ხალხური კულტურის ურთიერთდამოკიდებულების შესახებ // ეთნოლოგიური ძიებანი. – 2010. – [ტ.] IV. – გვ. 399-409. – რეზ. რუს. ენაზე.
სტატიაში საუბარია ლ. ფრუიძის „თამაღობის ინსტიტუტზე“ მიძღვნილ შრომებზე.
- 830.** რეხვიაშვილი, ჯ. ტრადიციული ხვანჭკარა – რა ბედი ელის მას // *რაჭველები. - თბილისი, 2010 - 2011. - 1 დეკემბერი - 1 იანვარი. - N15. - გვ. 17-18.
- 831.** რეხვიაშვილი, ნ. „მიუხედავად ყველაფრისა, მე ჩემი საკეთებელი უნდა ვაკეთო, მოვა დრო როცა ამას წაიკითხავენ“: ამაგდარი // *რაჭველები. - 2010. - 1 სექტემბერი - 1 ოქტომბერი. - N12. - გვ.10-11.

832. სულხანიშვილი, ს. სჯობს სიყვარულის მოხვეჭა // ჩვენი მწერლობა. - 2010. - 24 დეკემბერი (N26). - გვ. 53-54. - დრო და ხელოვანი.

ლ. ფრუიძის სიტყვით გამოსვლის თაობაზე საპატრიარქოსთან არსებულ სამების ახალგაზრდულ ცენტრში, მსახიობ თენგიზ არჩვაძესთან გამართულ შეხვედრაზე.

833. ქრონიკა : [შეხვედრა ეთერ თათარაიძესთან] // ჩვენი მწერლობა. - 2010. - 11 ივნისი(N12). - გვ. 64.

საპატრიარქოსთან არსებულ ახალგაზრდულ ცენტრში გამართულ შეხვედრაზე, ლევან ფრუიძის სიტყვით გამოსვლის თაობაზე.

834. ქრონიკა – დღენი ჩვენი ცხოვრებისა: [კულტურის, ხელოვნებისა და სპორტის მნიშვნელოვანი მოვლენები] / მოამზადა ზ. წიქორიძემ // რაინდი / ქაქუცა ჩოლოყაშვილის სახელობის სრულიად საქართველოს ჩოხოსან რაინდთა დასი. - 2010. - N1-2. - გვ. 11.

835. ქრონიკები: [ტაშისკარობა; სიღნაღი; შატლობა - 2009; თბილისი; ხაშური] // ხაშურის მუზეუმის მოამბე. - 2010. - ტ. I : ეძღვნება ცნობილი არქეოლოგის ალექსანდრე რამიშვილის ხსოვნას. - გვ.191-196. - ქრონიკები.

836. წიკლაური, ე. დიმიტრი ყიფიანის სახლ - მუზეუმი სასწრაფო რესტავრაციას საჭიროებს // რეზონანსი. - 2010. - 29 აპრილი (N109). - გვ. 3.

2011

837. გოცირიძე, გ. სვანთა დასახლებები ქვემო ქართლში : (გარდაბნისა და მარნეულის რაიონები) // საქართველოს ისტორიის ინსტიტუტი : შრომები. - 2011. [ტ.] IV. - გვ. 351-363.

სტატიაში საუბარია ლევან ფრუიძის მიერ ქვემო ქართლის რეგიონის ისტორიის, არქეოლოგიისა და ისტორიული გეოგრაფიის თვალსაზრისით საფუძვლიან შესწავლაზე.

- 838.** მესხიშვილი, გ. ატენური წარჩინებული // ტაბულა. – 2011. – 14-20 თებერვალი. – N43. – გვ. 70. – ღვინის კლუბი.
სტატიაში განხილულია ლევან ფრუიძის ნაშრომი: „საცივი მარანი“ ატენში“.
- 839.** მიმინოშვილი, თ. რაჭა - ლეჩხუმი // რაჭველები. – 2011. – 1 თებერვალი -1 მარტი. – N2. – გვ. 20-21.
ლ. ფრუიძის რაჭაზე მიძღვნილ მონოგრაფიებზე.
- 840.** რა აუცილებელი პირობები უნდა შეასრულოს გვარმა, სანამ ის პატრიარქის წინაშე წარდგება დასალოცად და რისთვის არის აუცილებელი თითოეულ გვარს საკუთარი გერბი და დროშა ჰქონდეს: ინტერვიუ / ალ. ნაზლაიძესთან / ესაუბრა ხ. კარანაძე // თბილისელები. – 2011. – N7 (14-20 თებერვალი). – გვ. 17.
საუბარია ლ. ფრუიძეზე – როგორც ამ ორგანიზაციის ერთ - ერთ დამფუძნებელზე.
- 841.** ყველა გვარს აქვს თავისი ბუდესოფელი და დაბადების ადგილი: ინტერვიუ / ალ. ნაზლაიძესთან / ესაუბრა ე. წიკლაური // გუმბათი. – 2011. –10 - 16 იანვარი. – N2. – გვ. 19-20. – რწმენა.
ლევან ფრუიძეზე – როგორც ამ ორგანიზაციის ერთ-ერთ დამფუძნებელზე.
- 842.** ნიჟარაძეთა გვარის ისტორია: საგვარეულო სახლის დაარსება // თბილისური უწყებანი. – 2011. – N1. – გვ.10.
ლ. ფრუიძემ საუბრობს ამ სახლის დაარსების მნიშვნელობასა და მის ფუნქციაზე.
- 843.** ოთარ კერვალიშვილის ცხოვრების გზა: (პერსონა) // რაჭველები. – 2011. – 1 აგვისტო-1 სექტემბერი. – N 8(23). – გვ. 2-3.
მოხსენიებულია ლ. ფრუიძე.

- 844.** ღვინო „ხვანჭკარას“ მოკლე ისტორია // რაჭველები. – 2011. – 1 ივნისი -1 ივლისი. – N6. – გვ. 32.
საუბარია ლ. ფრუიძის 1972 წელს ნაშრომზე: „ღვინო „ხვანჭკარის“ ისტორიისათვის“.
- 845.** წინამძღოლთა დარბაზი // გვარიშვილობა. – 2011. – თებერვალი (N2). – გვ. 1.
ამა წლის დეკემბერში გამართულ გვარის წინამძღოლთა მე-5 შეკრებაზე.

2012

- 846.** „გახსოვდეს, ვისი გორისა ხარ!“ : „გვარს საერთო საქმე უნდა ჰქონდეს, რომ ამ საქმემ ადამიანები ერთმანეთს დააკავშიროს“ : ინტერვიუ / ალ. ნაზლაიძესთან / ესაუბრა ი. ხაზარაძე // საპატრიარქოს უწყებანი. – 2012. – 2-8 იანვარი. – N1. – გვ. 9-13.
ლ. ფრუიძის ღვაწლი საქართველოს საგვარეულოთა კავშირის დაფუძნებასა და ქართული გვარების დალოცვის დაწესებაზე.
- 847.** გომარეთი / მოამზადა თ. ცაგურიშვილმა // კარიბჭე. – 2012. – 22 დეკემბერი - 4 იანვარი. – N26. – გვ. 42-43. – ჩემი სოფელი. - (გაგრძელება შემდეგ ნომერში).
ქვემო ქართლის ერთ - ერთი უმნიშვნელოვანესი რეგიონის დმანისის შესახებ. მოხსენიებულია ლ. ფრუიძე.
- 848.** კერვალიშვილი, ო. „რაჭის განვითარების ხელშემწყობთა კავშირის“ გამგეობის შეკრების შესახებ // რაჭველები. – 2012. – 1 აგვისტო - 1 სექტემბერი. – (N19). – გვ. 28-30. – პრობლემა.
„რაჭის განვითარების ხელშემწყობთა კავშირის“ პირველი შეკრება 2012 წლის 20 ივნისს.

849. როგორ შეუსრულა გოგი დოლიძეს უფალმა ათწლიანი ნატვრა და აკაკი წერეთლის მოგზაურობის სიმბოლური აღნიშვნა რაჭა - ლეჩხუმში: ინტერვიუ / გ. დოლიძე / ესაუბრა ნ. რეხვიაშვილი // რაჭველები. – 2012. – 1 ივლისი - 1 აგვისტო. – N18. – გვ. 6-7. – სიახლე.

გ. დოლიძე აკაკი წერეთლის რაჭა - ლეჩხუმში მოგზაურობასა და პირველი ქართული სრულმეტრაჟიანი დოკუმენტური ფილმის 100 წლისთავზე.

850. ღვინიანიძე, თ., ნიშნიანიძე, ო., ბუჭუხიშვილი, მ. ქვევრი – ქართული აზრის საუკეთესო ქმნილება // ხანძთა. – 2012. – N5. – გვ. 32-37. – რეზ. ინგლ. ენაზე.

სტატიაში გამოყენებულია მასალები, ლ. ფრუიძის ნაშრომიდან: „მეღვინეობა და მევენახეობა საქართველოში“. წ.1. თბ., 1974.

2013

851. გვარი და გვარიშვილობა : გოცირიძეები // რაჭველები. – 2013. – 1.05. - 1.06. – N24. – გვ. 22.

გოცირიძეების გვარის დალოცვა. ლ. ფრუიძის შეხვედრაზე მონაწილეობის თაობაზე.

852. რაჭა - აგარა : (ჩემი სოფელი) / მოამზადა თ. ცაგურიშვილმა // კარიბჭე. – 2013. – 24 ოქტომბერი - 6 ნოემბერი. – N22. – გვ. 33-35.

ქრისტიანული ტაძრების მშენებლობის ისტორია. ლ. ფრუიძის შეხედულებები ამ საკითხზე.

853. „რაჭა. შტრიხები წარსულიდან“ – წარდგინება // საპატრიარქოს უწყებანი. – 2013. – 6-12 ივნისი. – (N22). – გვ. 1-2. – ჩანართი: ქართული უნივერსიტეტის გამოცემა, 6-12 ივნისი, 2013 წ.

ლ. ფრუიძის საუბარი ქართულ უნივერსიტეტში გამართულ რ. მეტრეველის წიგნის - „რაჭა. შტრიხები წარსულიდან“ პრეზენტაციაზე.

- 854.** სულაძე, ც. 18-ე საუკუნეში ბარი ორ სოფლად გაიყო: (ეს ისტორია) // რაჭველები. – 2013. – 1 ოქტომბერი - 1 ნოემბერი. – N29. – გვ. 10-11.

საუბარია ლ. ფრუიძის ნაშრომზე: „სოფელი ბარი – ბიჭვინთის ღვთისმშობლის სამწყსო“.

- 855.** ქემოკლიძე, ს. იგი მსუბუქად ზიდავს თავის 70 წელიწადს: მოღვაწე // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2003. – 30 მარტი. – (N83). – გვ.4.

ლევან ფრუიძის მოღვაწეობაზე იუბილესთან დაკავშირებით.

2014

- 856.** გოგილაშვილი, მ. ლექცია ქართულ ეთნოგენეზზე // ჩვენი მწერლობა. – 2014. – 10 იანვარი. – (N1). – გვ. 45. – ქრონიკა.

ეროვნულ ბიბლიოთეკის საკონფერენციო დარბაზში, გ. ყორანაშვილის მიერ წაკითხულ ლექციაზე – „ქართული ეთნოგენეზის საკითხზე“, ლ. ფრუიძის სიტყვით გამოსვლის თაობაზე.

- 857.** შოშიტაშვილი, ს. „გენეტიკური ხელოვნების“ ზეიმი: ზაფხულში ღია ცის ქვეშ მუზეუმში მთელი საქართველო იყრის თავს... // ისტორიანი. – 2014. – სექტემბერი. – N9.– გვ. 50-53. – არტგენი.

არტგენის ფესტივალი ეთნოგრაფიულ მუზეუმში. საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა კეთილმსახური მეფე თამარის სახელობის სკოლა - პანსიონის მოსწავლეთა გამოფენის ალბომში – ლ. ფრუიძის გაკეთებული ჩანაწერი.

- 858.** ცოცანიძე, გ. ვაზი, ყურძენი, ღვინო: (ეთნოკულტურული და ენობრივი ანალიზი) // ენათმეცნიერების საკითხები. – 2014. – 2013 წლის კრებული ეძღვნება ტოგო გუდავას დაბადებიდან 90 წლისთავს. – გვ. 333-348. – რეზ. ინგლ. ენაზე.

სტატიაში გამოყენებულია მასალები ლ. ფრუიძის ნაშრომიდან : „მევენახეობა და მეღვინეობა საქართველოში“.– თბ., 1974.

- 859.** Мистика Грузинского квеври //

<http://www.friendingeorgia.com/news/kvevri?rq=%D0%BF%D1%80%D1%83%D0%B8%D0%B4%D0%B7%D0%B5> – [18.02.2014].

Изготовление емкости для вина в Грузии – квеври.

2015

- 860.** დევიძე, გ. სინდისი – ჩვილის ცრემლივით სუფთა და წმინდა: (ლევან გოთუას დაბადებიდან 110 წლისთავისადმი მიძღვნილი საღამო) / გ. დევიძე // ჩვენი მწერლობა. – 2015. – 15 მაისი (N10). – გვ. 70.

ლევან ფრუიძის მონაწილეობის თაობაზე.

იუბილეები

ლევან ფრუიძე – 70

2003

- 861.** ბედოშვილი, გ. პიროვნების ისტორიული მისია // რაეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 4; ლილეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 10; ჩაკრულო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ.10.
- 862.** გეწაძე, ა. გლოცავს: (ექსპრომტად 70 წლის ლევან ფრუიძეს): [ლექსი] // რაეო. – 2003. – მაისი (N5). – გვ. 19.
- 863.** გეწაძე, ა. ვადღეგრძელებ კალმის წვერით // რაეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 5; ლილეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 11; ჩაკრულო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ.11.
- 864.** გორდეზიანი, გ. დაულპობელ ფესვზე დგახარ: [ლექსი] // რაეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 6.
- 865.** გრძელიშვილი, ნ. უკვე სამოცდაათი წლისა ვარ – რაღა მაქვს დასაკარგი // რაეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 6.
- 866.** ლევან ფრუიძე – 70 // რაეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 4; ლილეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 10; ჩაკრულო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ.10.
- 867.** ლეკიშვილი, ნ. ძვირფასო ბატონო ლევან! // რაეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 4; ლილეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 10; ჩაკრულო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ.10.
- 868.** ლობჯანიძე, გ. ბატონ ლევან ფრუიძეს // რაეო. – 2003. – ივნისი (N6). – გვ. 4.

- 869.** მაისურაძე, თ. ერისკაცი // რაეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 5; ლილეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 11; ჩაკრულო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ.11.
- 870.** მეტრეველი, რ. გულწრფელად ვულოცავ // რაეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 4; ლილეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 10; ჩაკრულო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ.10.
- 871.** სიხარულიძე, ი. მწერალი, მეცნიერი, პოლიტიკოსი // რაეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 5; ლილეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 11; ჩაკრულო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 11.
- 872.** სოფელ ღების საზოგადოებრიობა. სამოცდაათი წლის გამხდარა // რაეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 6.
- 873.** სხირტლაძე, შ. მშობლიურ რაჭაზე მზრუნველი მოღვაწის ლევან ფრუიძის 70 წლისთავის გამო // რაეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 7.
- 874.** ტურძილაძე, ნ. ჯერ სიბერემდე კიდევ შორია... : [ლექსი] // რაეო. – 2003. – ივნისი (N6). – გვ. 4.
- 875.** ქემოკლიძე, ს. იგი მსუბუქად ზიდავს თავის 70 წელიწადს // რაეო. – 2003. – მაისი (N5). – გვ. 19.
- 876.** ცინცაძე, დ. დინჯი და დარბაისელი // რაეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 7.
- 877.** ცხადაია, პ. ლევან ფრუიძეს // რაეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 5; ლილეო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ. 11; ჩაკრულო. – 2003. – მარტი (N3). – გვ.11.

2013

- 878.** კერვალიშვილი, ო. ლევან ფრუიძე - 80 - გილოცავთ // რაჭველები. – 2013. – 1 თებერვალი – 1 მარტი. – N21(41). – გვ.34
ლევან ფრუიძის იუბილესთან დაკავშირებით.
- 879.** კერვალიშვილი, ო., გრძელიშვილი, ნ. ჩვენი ყოფის ცოცხალი მატთანე: (პროფესორი ლევან ფრუიძე 80 წლისაა) // სრულიად საქართველოს გაზეთი რაეო. – 2013. – თებერვალი (N2). – გვ. 16.
- 880.** ჩხეიძე, რ., კალანდაძე, ბ., ბუბულაშვილი, ელ., მასსაია და სხვ. მილოცვა // საქართველოს რესპუბლიკა. – 2013. – 27 თებერვალი (N37). – გვ. 12.
ლევან ფრუიძის დაბადების 80 წელთან დაკავშირებით.

სახელთა საძიებელი

- აბაშიძე, ზ. - 106, 111, 114.
აბდალაძე, ა. - 86.
აბდუშელიშვილი, გ. - 79, 81.
აბუთიძე, გ. (მასზე) - 68.
აგლაძე, გ. - 21, 31.
ადამია, რ. (მხატვ.) (მასზე) - 110.
ავალიანი, ვ. - 84.
ავალიანი, რ. (მასზე) - 125.
ალანია, ნ. - 145.
ალექსიძე, ს. - 152.
ანთელავა, ი. (რედ) - 131, 134.
ანტონ კათოლიკოსი (მასზე) - 131.
არაბული, კ. - 84, 98, 120, 150.
არდოტელი, ნ. - 98, 120.
არქიმანდრიტი ნიკოლოზი ღლონტი - 164.
არჩვაძე, თ. (მასზე) - 94, 154, 155.
ასათიანი, ა. - 86.
ასათიანი, რ. - 120.
ავციანურები (მასზე) - 24.
აღნიაშვილები (მასზე) - 117.
აღნიაშვილი, ლ. (მასზე) - 150.
ახვლედიანი, გ. (მასზე) - 91.
ახუაშვილი, ი. - 83, 85.
- ბაირონი, ჯ. (მასზე) - 33.
ბაგრატიონ - მუხრანელი, ი. - 110, 115, 164.
ბაკაშვილი, ზ. - 108.
ბაკურაძე, ე. (მასზე) - 109.
ბაკურაძე, ი. (მასზე) - 60.

- ბარათელი, გ. – 152.
 ბარდაველიძე, ვ. – 39, 126.
 ბარისაშვილი, გ. – 23.
 ბატიაშვილი, ე. – 114.
 ბაქრაძე, ა. (მასზე) – 68.
 ბაქრაძე, დ. (მასზე) – 41.
 ბეღიაშვილი, მ. – 133.
 ბედოშვილი, გ. – 161.
 ბედოშვილი, გ. (რედ.) – 20.
 ბენდიანიშვილი, ალ. – 72, 75, 77, 82, 86, 100, 150.
 ბენდუქიძე, კ. (მასზე) – 82, 90, 106, 114.
 ბერაძე, თ. – 88.
 ბერელიძე, გ. – 149.
 ბერიძე, ც. – 150.
 ბოგვერაძე, ა. – 86.
 ბოჭორიძე, გ. – 23, 66.
 ბოჭორიძე, გ. (მასზე) – 26, 95.
 ბრეგაძე, ა. (მასზე) – 106, 151.
 ბრეგაძე, ლ. (მასზე) – 151.
 ბრეჟნევი, ლ. ი. (მასზე) – 51.
 ბუბულაშვილი, ელ. – 86, 163.
 ბურდილაძე, ი. (მასზე) – 62.
 ბურჯანაძე, ა. (მასზე) – 108.
 ბურჯანაძე, ნ. (მასზე) – 100.
 ბუჭუხიშვილი, მ. – 158.
- გაბესკირია, გ. (მასზე) – 131, 132.
 გაბრიელი, იმერეთის ეპისკოპოსი (ქიქოძე) (მასზე) – 23, 98, 102, 134, 165.
 გაგნიძე, ბ. – 85, 91.
 გაგნიძე, ბ. (მასზე) – 94, 105.
 გამსახურდია, ც. (მასზე) – 115.

გამყრელიძე, ბ. (მასზე) – 92.
გამყრელიძე, ო. – 111, 114.
გასვიანი, გ. – 84.
გასვიანი, გ. (მასზე) – 115, 126, 131, 135.
გაფრინდაშვილი, რ. – 21.
გეგეშიძე, დ. – 148.
გეგეშიძე, დ. (მასზე) – 101.
გეგეჭკორი, ზ. (მასზე) – 75.
გეწაძე, ა. – 98, 145, 161.
გეწაძე, ა. (მასზე) – 101.
გიგაური, გ. – 105.
გიორგი მთაწმინდელი (მასზე) – 115.
გიორგობიანი, ნ. (მასზე) – 67.
გოგიაშვილი, ა. – 43.
გოგილაშვილი, მ. – 159.
გოგოლაძე, დ. – 77.
გოგოლაძე, დ. (მასზე) – 76.
გოგოჭური, დ. – 149.
გოთუა, ლ. (მასზე) – 77, 160.
გოიშვილი, ბ. – 21, 31.
გოიშვილი, ბ. (მასზე) – 105.
გონაძე, ზ. – 98.
გორდეზიანი, გ. – 161.
გორდეზიანი, რ. (მასზე) – 91.
გორდელაძე, გ. (მხატვ.) – 16.
გოცაძე, ნ. – 32.
გოცირიძე, გ. – 151, 153, 155.
გოცირიძეები (მასზე) – 158.
გრიგორაშვილი, გ. – 93.
გრძელიშვილი, ნ. – 161.
გუგუტიშვილი, მ. (მასზე) – 127.

გუგუშვილები (მასზე) – 80.
გუგუშვილი. პ. (მასზე) – 29.
გუდავა, ტ. (მასზე) – 160.
გურგენიძე, ვ. (მასზე) – 154.
გბელიძე, ბ. (მასზე) – 130.
დავითაია, პ. (მასზე) – 115, 116.
დავითაშვილი, ვ. (მასზე) – 43.
დავითაძე, ა. (მასზე) – 128.
დანელია, ფ. – 91.
დევიძე, გ. – 160.
დვალი, გ. – 93.
დვალი, ი. – 106.
დვალიძე, ტრ. – 25.
დობორჯგინიძე, ბ. – 147.
დოლიძე, გ. – 132, 158.

ებრალიძე, ნ. – 111.
ელანიძე, რ. (მასზე) – 44.
ელიოზიშვილი, მ. – 84.
ეპისკოპოსი ელისე (ჯოხაძე) მეუფე ელისე (ჯოხაძე) – 88, 102, 167.
ესაძე, რ. – 150.
ესე გულდამწვარი (ლ. ფრუიძე) – 48.

ვარშალომიძე, ჯ. (მასზე) – 128.
ვაშაკიძე, ო. – 120.
ვერმიშვილი (მასზე) – 121.
ვეშაპიძე, შ. – 114, 120.

ზაქაიძე, ი. (მასზე) – 153.
ზუბაშვილი, გ. (მასზე) – 63.
ზუპი, ე. (მასზე) – 119.

თავართქილაძე მ. – 21.
თავაძე, ბ. – 150.
თათარაიძე, ე. (მასზე) – 155.
თარგამაძე, გ. – 113.
თაყაიშვილი, ექვ. (მასზე) – 124.
თევზაძე, გ. (მასზე) – 79, 80.
თორდია, რ. – 110.
თორთლაძე, ლ. – 31.
თოფჩაიშვილი - გიგინეიშვილი, ე. (რედ.) – 140.

ივანიშვილი, ბ. (მასზე) – 98, 120.
ითონიშვილი, ვ. – 55, 98, 115, 120, 145, 146.
ითონიშვილი, ვ. (რედ.) – 19, 20, 130.
ითონიშვილი, ვ. (მასზე) – 81, 83, 90, 124, 129, 130.
ილია II, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს - პატრიარქი
(მასზე) – 19, 87.
იმერლიშვილი, ვ. – 96.
იმნაძე, რ. – 74.
ინჯია, ჯ. – 33.
იოსებაძე, ი. – 21.
იოსელიანი, ა. – 63.
იოსელიანი, ა. (მასზე) – 55.
იოსელიანი, ო. – 115.
ისაკაძე, ქ. (მასზე) – 96.
იჩქიტაძე, ნ. (მასზე) – 40.

კაკაბაძე, ც. – 128.
კალანდარიშვილი, ლ. – 148.
კალანდაძე, ბ. – 163.
კანდელაკი, კ. (შემდგ.) – 149.
კალანდია, გ. – 110.

კანანაძე, დ. – 96, 100, 112.
კარანაძე, ხ. – 156.
კარდანახიშვილები (მასზე) – 93.
კარდანახიშვილი, გ. (მასზე) – 93.
კაცაძე, ა. – 146.
კაციტაძე, ო. (მასზე) – 105.
კაციტაძე, შ. (მასზე) – 91.
კაციტაძეები (მასზე) – 55.
კაჭარავა, ა. – 31.
კახიანი, ჯ. (მასზე) – 132.
კახიძე, ნ. (მასზე) – 127.
კეკელია, მ. – 70.
კელენჯერიძე, მ. (მღვდელი) (მასზე) – 23, 134.
კენჭაძე, ვ. (მასზე) – 118.
კენჭაძეები (მასზე) – 118.
კერესელიძე, შ. – 69.
კერვალიშვილი, თ. – 146.
კერვალიშვილი, ო. – 141, 157, 163.
კერვალიშვილი, ო. (მასზე) – 156.
კეცხოველი, ნ. (ოპონენტი) – 16.
კვარაცხელია, გ. – 152.
კვარაცხელია, დ. (რედ.) – 20.
კვარაცხელია, დ. (მასზე) – 118, 134.
კვარაცხელიები (მასზე) – 100, 152.
კვინიკაძე, თ. – 113.
კვიტაშვილი, ნ. – 106.
კიკაბიძე, ი. – 100.
კიკალიშვილი, შ. – 21.
კილაძეები (მასზე) – 24.
კიტია, მ. – 91
კობიძე, ნ. – 117.

კლინტონი, ჰ. (მასზე) – 114.

კოლესნიკოვი, მ. – 143.

კორძაია, ა. – 154.

კოტეტიშვილი, დ. – 150.

კოჭლამაზაშვილი, რ. – 96.

კუნჭულია, თ. – 21.

კუპატაძე, ელ. – 110.

კუტალიშვილი, მ. – 129.

ლეზანიძე, მ. (მასზე) – 85.

ლევინი, ა. (მასზე) – 140.

ლექიაშვილი, ა. – 126.

ლექიაშვილი, ა. (ოპონენტი) – 16.

ლექიშვილი, ნ. – 161.

ლექიშვილი, ნ. (მასზე) – 85.

ლენინი, ვ. (მასზე) – 137.

ლემკაშელი, ზ. – 148.

ლიპარტელიანი, რ. 74, 75.

ლობჯანიძე, გ. (მასზე) – 99.

ლობჯანიძე, ვ. – 85.

ლობჯანიძე, რ. – 93.

ლობჯანიძე, რ. (მასზე) – 117, 122.

ლობჯანიძე, შ. – 70, 73, 79, 81, 93, 139.

ლობჯანიძე, გ. – 161.

ლობჯანიძე, დ. – 135.

ლომაშვილი, ფ. – 115.

ლომთათიძე, გ. (მასზე) – 103.

ლომსაძე, შ. (მასზე) – 115.

ლორთქიფანიძე, გრ. (მასზე) – 28, 30, 87, 112.

ლორთქიფანიძე, მ. – 115.

ლორია, ვ. – 70.

მაგრატევილიძე, თ. (მასზე) – 97.
მაგრატევილიძე, თ. (მასზე) – 104.
მაისაია, ი. – 21, 24, 31, 134, 135, 163.
მაისურაძე, თ. – 162.
მაკალათია, მ. – 128.
მაკალათია, ს. – 23.
მამა ავთანდილი (გიორგობიანი) – 140, 153.
მანაგაძე, პ. (მასზე) – 39.
მანავლიშვილი, ლ. – 106.
მარგველაშვილი, გ. – 123.
მარგველაშვილი, გ. (მასზე) – 122.
მარგომიშვილი, ლ. (მასზე) – 98.
მალრაძეები (მასზე) – 24.
მაჩაბელი, ა. – 109.
მაცაბერიძე, ბ. – 85.
მაჭარაძე, გ. – 83.
მეზურიშვილი, ტ. – 150.
მელიქიშვილი, გ. (მასზე) – 79, 80, 81.
მელიქიშვილი, დ. – 111.
მელიქიშვილი ლ. (მასზე) – 86, 98.
მერაბიშვილი, ვ. (მასზე) – 106.
მესხია, ჯ. – 111.
მესხიშვილი, გ. – 156.
მეტრეველი, ბ. (მასზე) – 44.
მეტრეველი, გ. – 59.
მეტრეველი, რ. – 24, 115, 162.
მეტრეველი, რ. (მასზე) – 28, 85, 158.
მეუფე აშროსი (ქათამაძე) (მასზე) – 118.
თვარელიძე, მ. – 154.
მიზჩუანი, თ. – 84.

მიზჩუანი, თ. (მასზე) - 30.
მიკლუხო - მაკლაი, ნ. (მასზე) - 143.
მიმინოშვილი, ო. (მასზე) - 130, 131.
მირიანაშვილი, ლ. - 111.
მიქელაძე, ი. (მასზე) - 48.
მოლოდინი, ლ. - 125.
მოურავიძე, დ. - 76.
მრელაშვილი, ლ. - 150.
მუმლაძე, თ. - 111.
მუსერიძე, ა. (მასზე) - 29.

ნადირაძე, გ. (ასანა) (მასზე) - 113.
ნადირაძე, ე. - 154.
ნაზღაიძე, ალ. - 24.
ნათენაძე, ნ. (მასზე) - 97.
ნათმელაძე, მ. - 110.
ნანობაშვილი, ი. - 129.
ნასყიდაშვილი, პ. - 31, 135.
ნემსაძე, ბ. (რეცენზ.) - 150.
ნემსაძე, ვლ. (მასზე) - 60.
ნიკოლაიშვილი, ც. - 23, 29.
ნიჟარაძე, ბ. (მასზე) - 124.
ნიჟარაძე, ზ. (მხატვ.) - 142.
ნიჟარაძე, ნ. - 147.
ნიჟარაძეები (მასზე) - 156.
ნიშნიაძე, ო. - 158.
ნიშნიაძე, შ. (მასზე) - 87.
ნოდარიშვილი, რ. - 69.
ოდიშელი, ჯ. (მასზე) - 54.
ონიანი, გრ. - 150.
ონიანი, თ. - 105.

ონიანი, თ. (მასზე) – 31.

პაპუაშვილი, რ. – 98.

ქორდანი, რ. – 16.

რაზმაძე, ვ. (მასზე) – 106, 133.

რამიშვილი, ა. (მასზე) – 155.

რამიშვილი, კ. (მასზე) – 111.

რამიშვილი, რ. – 72, 75, 77.

რატიანი, ზ. – 84, 111.

რეხვიაშვილი, ნ. – 116, 117, 158.

რეხვიაშვილი, ს. – 85, 126.

რეხვიაშვილი, ჯ. – 154.

როგავა, მ. – 31, 135.

რუსთაველი, შოთა (მასზე) – 131.

რუსიშვილი, ნ. – 134.

რუხაძე, ჯ. (რედ.) – 29.

სააკაშვილი, მ. (მასზე) – 105, 107, 109, 110.

საბანაშვილი, ე. – 150.

სალია, რ. – 150.

სამსონაძე, თ. (მხატვ.) – 142.

სანიკიძე, ლ. (მასზე) – 89, 94, 107, 108.

სარაჯიშვილი, გ. – 109, 116.

სარაჯიშვილი, გ. (რედ.) – 25.

სართანია, ტ. – 114.

სადარეიშვილი, ო. – 72, 74, 76, 77, 82-83, 85-86, 100
101, 150.

სილოგავა, ვ. (რედ.) – 23.

სიმონიშვილი, ე. (მასზე) – 55.

სირაძე, რ. – 115.

სიჭინავა, ა. – 133.
სიჭინავა, ვ. – 124.
სიხარულიძე, ი. (მასზე) – 95, 162.
სიხარულიძე, ფ. – 116.
სიხარულიძე, ქ. (მასზე) – 35.
სიხარულიძე, შ. – 23.
სოლომონ I (იმერეთის მეფე) – 92.
სონღულაშვილი, ჯ. (მასზე) – 127.
სოტკილავა, მ. – 111.
სოხაძე, ა. – 125.
სულაბერიძე, ა. – 120.
სულაძე, ც. – 159.
სულხანიშვილი, ს. – 155.
სუმბაძე, დ. – 96-97, 111, 114, 131-132.
სურგულაძე, ი. – 54, 151.
სურმავა. ლ. – 120.
სხირტლაძე, ს. (მასზე) – 20, 151.
სხირტლაძე, შ.(რედ.) – 20.
სხირტლაძე, შ. – 98, 162.
სხირტლაძე, შ. (მასზე) – 104, 117.
სხირტლაძეები (მასზე) – 116.

ტარყაშვილი, ნ. – 24.
ტოკლიკიშვილი, ლ. – 152.
ტურძილაძე, ლ. (მასზე) – 31.
ტურძილაძე, ნ. – 31, 162.

უთმელიძე, თ. – 91.
ურუშაძე, გ. – 100-101.
უსუფაშვილი, დ. (მასზე) – 122.
ფანჭულიძე, მ. (მასზე) – 46.

ფანჯიკიძე, გ. (მასზე) – 95.
ფირცხალაიშვილი, ა. – 123.
ფოფხაძე, ნ. – 96.
ფურცხვანიძე, თ. – 63, 92.

ქანთარია, მ. (შემდგ.) – 29.
ქარქაშაძე, ნ. – 123.
ქასრაშვილები (მასზე) – 20.
ქასრაძეები (მასზე) – 20.
ქაფიანიძე, ზ. – 85, 91.
ქაფიანიძე, ზ. (მასზე) – 118.
ქემოკლიძე, ს. – 159, 162.
ქეშელაშვილი, ო. – 123.
ქვათაძე, ე. (მასზე) – 98, 110, 127.
ქვაჩახია, ვ. – 21.
ქველაძე, ნ. – 132.
ქიქოძე, დ. – 24.
ქობულაია, ს. – 152.
ქორიძე, თ. – 115.

ღამბაშიძე, ო. – 88, 125.
ღარიბაშვილი, ი. (მასზე) – 122.
ღვინიანიძე, თ. – 158.
ღლონტი, თ. – 133.
ღოღობერიძე, მ. – 74, 76

ყაუხჩიშვილი, თ. (მასზე) – 91, 119.
ყიფიანი, დ. (შემდგ.) – 149.
ყიფიანი, დ. (მასზე) – 155, 154-155.
ყორანაშვილი, გ. – 110.
ყორანაშვილი, გ. (მასზე) – 73, 81, 139.

ყუფუნია, თ. (მასზე) – 55.

შავგულიძე, ე. – 146.

შავლაძე, თ. – 152.

შაიშმელაშვილი, თ. – 141.

შალიკაშვილი, ნ. (მხატვ.) – 142.

შანშიაშვილი, თ. – 134.

შარაძე, გ. (მასზე) – 152.

შარაძე, ს. – 106.

შევარდნაძე, ე. (მასზე) – 77, 86, 89, 100, 108, 150–151.

შენგელაია, ე. (მასზე) – 83.

შეწირული, ლ. (ლ. ფრუიძე) – 53, 61.

შოშიაშვილი, ნ. (რედ.) – 23.

შოშიტაშვილი, ს. – 159

შუბითიძე, ი. – 31.

შუბითიძე, პ. – 107, 112.

შუბლაძე, გ. – 120.

ჩაგელიშვილი, გ. – 147.

ჩაგუნავა, რ. (რედ.) – 21.

ჩალაძე, ა. (მასზე) – 106.

ჩარკვიანი, ალ. – 129.

ჩაფიძე, ი. – 153.

ჩაჩიბაია, თ. (რედ.) – 25.

ჩაჩხუნაშვილი, შ. (მასზე) – 96.

ჩიკვილაძე, ნ. (მასზე) – 90.

ჩინჩალაძე, ლ. (რედ. - შემდგ.) – 21.

ჩიტაია, გ. – 39, 126.

ჩიტაია, გ. (ხელმძღვ.) – 16.

ჩიტაია, გ. (რედ.) – 17.

ჩიტაია, გ. (მასზე) – 40, 43.

ჩიქავა, ლ. – 21, 31, 120.
ჩიქოვანი, ტ. – 72, 77, 100.
ჩიღვინაძე, გ. – 25.
ჩოლოყაშვილი, კ. – 110, 115.
ჩხაიძეები (მასზე) – 104, 133.
ჩხარტიშვილი, ლ. – 108.
ჩხარტიშვილი, ნ. – 21.
ჩხეიძე, თ. – 72-78, 82-83, 85-86, 101, 106, 115, 123.
ჩხეიძე, ო. (მასზე) – 100.
ჩხეიძე, რ. – 163.

ცაგურიშვილი, თ. – 86, 153, 157-158.
ცათიაშვილი, ი. (მასზე) – 65.
ციბაძე, ა. (მასზე) – 67.
ცინცაძე, დ. – 162.
ციხელაშვილები – 40.
ცოცანიძე, გ. – 160.
ცქიტიშვილი, ა. – 116, 141.
ცქიტიშვილი, თ. – 111.
ცხადაია, პ. – 162.

წერეთელი, ა. (მასზე) – 158.
წერეთელი, გ. – 91.
წერეთლი, გრ. (მასზე) – 91.
წიკლაური, გ. – 98.
წიკლაური, ე. – 115.
წიქვაძე, რ. (რედ. - შემდგ.) – 21.
წიქორიძე, ბ. – 155.
წულაძე, აპ. (მასზე) – 42.

ჭანტურია, ზ. (მასზე) – 43-44.

ჭანტურია, ლ. (მასზე) – 82.
ჭელიძე, ა. – 125.
ჭელიძე, ო. (მასზე) – 85.
ჭელიძე, პ. (მასზე) – 68.
ჭელიძე, შ. (მასზე) – 81.
ჭინჭარაული, გ. (მასზე) – 66.
ჭოხონელიძე, კ. (მასზე) – 103.
ჭუმბურიძე, ზ. – 114.

ხაზარაძე, ი. – 157.
ხაზარაძე, მ. (შემდგ.) – 29.
ხახუტაშვილი, დ. – 43.
ხმელიძე, ვ. (მასზე) – 33.
ხომასურიძე, ჯ. – 69.
ხომერიკი, ლ. (მასზე) – 149.
ხომტარია-ბროსე, ე. (მასზე) – 85.
ხუციშვილი, მ. – 24

ჯავახიშვილი, ივ. (მასზე) – 27, 48.
ჯაველიძე, ე. – 115.
ჯანაშვილი, მ. (მასზე) – 33.
ჯანაშია, ნ. (მასზე) – 44, 130.
ჯანაშია, ს. (მასზე) – 130.
ჯანელიძე, ალ. – 126.
ჯანელიძე, ა. (მასზე) – 71.
ჯაფარიძე, ა. (რედ.) – 23.
ჯაფარიძე, რ. – 121, 147.
ჯაფარიძე, რ. (მასზე) – 84, 99, 121.
ჯაფარიძე, შ. – 124.
ჯაფარიძე, შ. (მასზე) – 110.
ჯაფარიძე, ჯ. (მასზე) – 151.
ჯაყელი, კ. – 26.

ჯორბენაძე, ა. (მასზე) – 100.
ჯულუხაძე, დ. – 123.

Бериашвили Л. К. – 26, 30, 139.
Бромлей Ю. В. – 148.
Жордания О.К. – 149, 179.
Итонишвили В. Д. – 148.
Сысоева Н.М. (Сост.) – 30.
Тер – Саркисян Ё. – 148.
Шамиладзе, В. – 127, 179.
Шаскольская Т.И. (Сост.) – 30.

Barisashvili G. – 135.
Dundua T. (About him) – 135.
Gabeskiria, G. – 30.
Ghlonti T. (About him) – 119, 135.
Gigauri M. (About him) – 135.
Gogolashvili, K. (Transl.) – 30.
Itonishvili. V. (Ed.) – 30.
Jorjadze M. (About him) – 135.
MirvelashviliM. (About him) – 119,135.

